

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

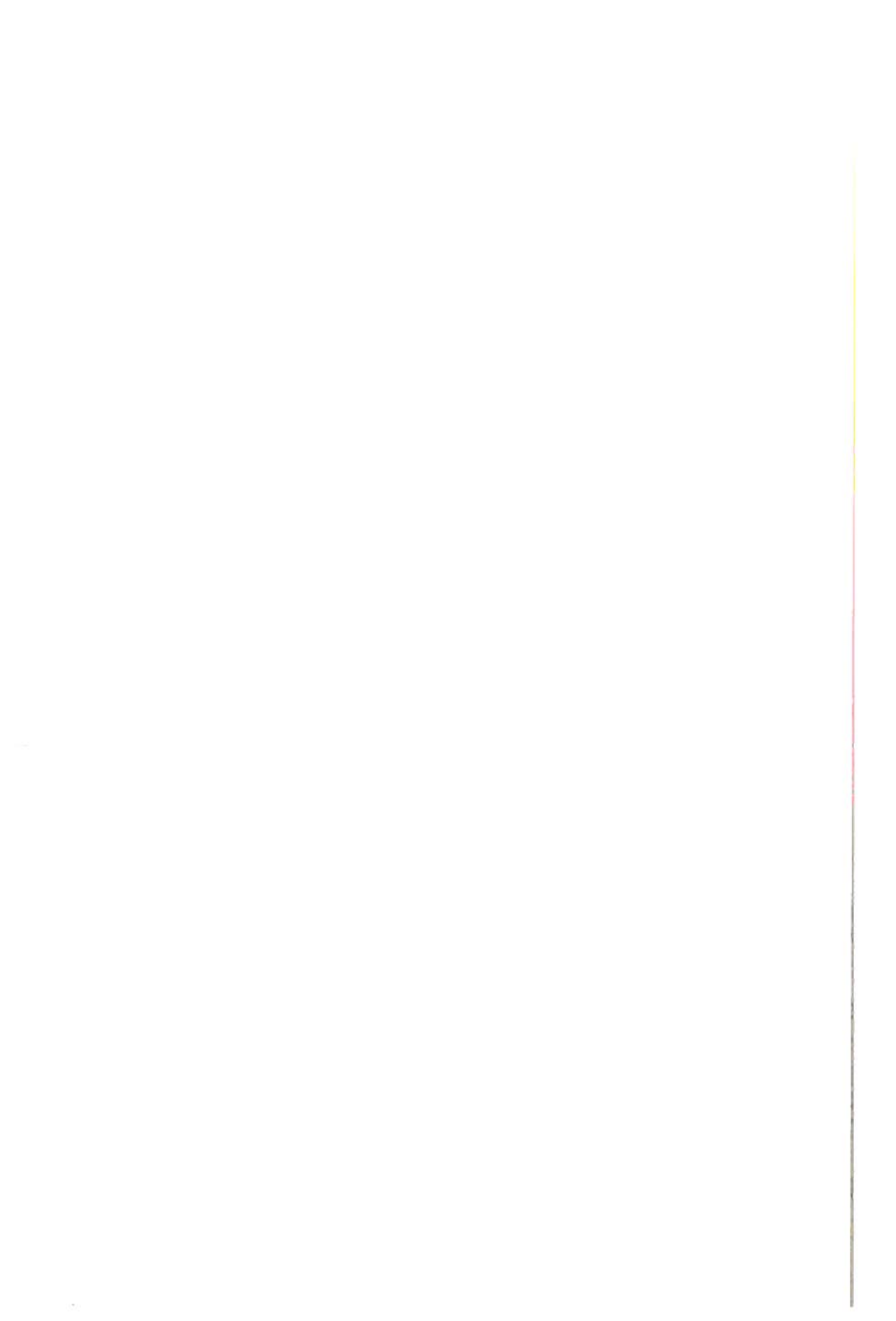
HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1963-64

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1965

Beretning 1963-64

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Beretning 1963-64

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1965

INDHOLD

Forord	7
I. Nye planer og perspektiver.....	9
II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed....	20
III. Lærerstab og administration.....	29
IV. Undervisningen	43
V. Censorer	63
VI. Studerende og eksaminer.....	66
VII. Handelshøjskolens bibliotek.....	76
VIII. Udgivervirksomheden	81
IX. Institutter og laboratorier	83
X. Assistentseminaret	113
XI. Foredrag, studierejser, udvalgsarbejde og anden virksomhed	114
XII. Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere.....	121
XIII. Højskolens økonomi	123
XIV. Stipendier og studielån	130
XV. Årets begivenheder	132
XVI. Foreningen af Danske Civiløkonomer	134
XVII. Beretning fra HD klubben for salgsorganisation og reklame	138
XVIII. Foreningen af lektorer under det tresproglige korrespon-	
dentstudium i København.....	140
XIX. Foreningen af professorer ved Handelshøjskolen i Køben-	
havn.....	141
XX. De studerendes råd.....	142

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *F. Løppenthien*, K¹. DM. p. p., formand,
Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, K. DM. p. p., næstformand,
Boghandler *Ove Rømer*, R¹., kasserer,
Direktør *P. Andersen*, R¹. p. p.,
Direktør *Niels Arnth-Jensen*, R.,
Forbundsformand *Henry Gran*,
Direktør *Joh. G. Havemann*,
Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K¹. DM. p. p.,
Direktør, cand. jur. *C. P. Heiede*, R.
Skibsreder *Axel Kampen*, R¹.,
Grosserer *Aage S. Nilsson*, R.,
Direktør *Mogens Pagh*, R¹. p. p.,
Vinhandler *Svend Åge Rasch*, R.,
Direktør, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K¹. DM. p. p.,
Borgmester, fh. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.,

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Julius Thomsens Plads 10 . København V

Tlf. 35 12 36

Handelshøjskolen i København er oprettet af Foreningen til
Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

Højskolen er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem det af handelsministeriet nedsatte tilsynsråd for handelshøjskolerne.

FORORD

Nærværende beretning omfatter undervisningsåret 1. august 1963 til 31. juli 1964.

Handelshøjskolens årsberetninger skiftede i løbet af Poul Windings rektorperiode 1957-63 i nogen grad karakter, idet han supplerede de mange officielle meddelelser med et righoldigt stof, der belyser højskolens udvikling på en række områder og forvandler de noget tørre beretninger til yderst læseværdige kildeskrifter. I beretningen for 1958/59 finder man således en oversigt over »De organisatoriske rammer for højskolens virksomhed«, hvor der redegøres for hele det legale grundlag, ikke blot for Handelshøjskolen i København, men for hele handelshøjskolevæsenet i Danmark. Samme årsberetning indeholder omfattende tabelværker over tilgangen til de forskellige studier for ti-årsperioden 1949-59 samt en oversigt over højskolens økonomi i samme periode.

Dette arbejde udvidedes i de følgende år med dybtgående statistiske analyser af de forskellige studieretninger og deres rekruttering samt med yderligere materiale til belysning af den økonomiske udvikling. Det omfattende arbejde, der udførtes af Winding personlig, sinkede imidlertid udgivelsen så meget, at beretningerne for tre-årsperioden 1959/60-1961/62 måtte slås sammen til et værk, der først kunne udsendes i november 1964. Samtidig hermed udkom årsberetningen for 1962/63, Windings sidste rektorår, der er redigeret af undertegnede. Der foreligger navnlig i den store tre-årsberetning en rigdom af oplysninger, som det ikke vil være naturligt at gengive hvert år, men som med passende mellemrum bør ajourføres.

Udsendelsen af de nævnte store beretninger har ikke kunnet undgå at indvirke forsinkende også på nærværende årsberetning; men det er mit

håb, at forsinkelsen vil kunne indhentes inden næste år, således at de følgende års beretninger vil kunne udsendes mere regelmæssigt inden for en rimelig tid efter vedkommende undervisningsårs afslutning.

Ved rektorskiftet den 1. august 1963 stod Handelshøjskolen i København over for omfattende og i flere henseender skelsættende ændringer såvel i studieplanernes indhold som i højskolens organisatoriske struktur. For disse fremtidsplaner og deres virkeliggørelse gives der en kort redegørelse i denne beretnings kapitel I.

København i september 1965.

JAN KOBBERNAGEL

I. NYE PLANER OG PERSPEKTIVER

A. DE ERHVERVSØKONOMISKE DAGSTUDIER

Poul Windings sidste rektorår var helliget udarbejdelsen af nye studieplaner for Det Almene Erhvervsøkonomiske Studium (H.A.studiet) og Det Handelsvidenskabelige Kandidatstudium (cand. merc. studiet). Umiddelbart før sin fratræden lykkedes det ham at få planerne godkendt af bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse – ikke uden betænkelighed fra bestyrelsens side. I efteråret 1963 blev planerne derpå behandlet og godkendt af Tilsynsrådet og sluttelig approberet af undervisningsministeren. Retsgrundlaget for den nye ordning, der betegner et radikalt brud med fortiden, foreligger nu i Bkg. nr. 152 af 14. maj 1964, der er aftrykt i næste kapitel. Det nye H. A. studium påbegyndtes den 1. september 1964, medens det nye cand. merc. studium først vil kunne påbegyndes den 1. september 1965.

Forud for disse studieplaner lå et grundigt udvalgsarbejde, for hvilket der er redegjort i Betænkning angående Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske studier af 6. juli 1963 afgivet af et den 24. september 1962 nedsat underudvalg under Udvalget ang. handelshøjskolevæsenets økonomiske, organisatoriske og undervisningsmæssige forhold.

Da de nye studieplaner for en stor del er Windings værk, vil det være rigtigt at lade ham selv berette om deres indhold og formålet med deres gennemførelse¹⁾:

»Den 14. maj 1964 udstedte undervisningsministeriet en ny bekendtgørelse om den almene erhvervsøkonomiske eksamen og om den handelsvidenskabelige kandidateksamen. Bekendtgørelsen, der afløser en bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen, betegner et nyt, vigtigt skridt i en nu 40-årig udvikling af de økonomiske studier ved handelshøjskolerne. Den angår alene de almene studier inden for handelshøjskolernes rammer, medens de erhvervsøkonomiske specialstudier (HD-studierne) ikke berøres.

¹⁾ Den følgende redegørelse har tidligere været offentliggjort i »Danske Økononer«, nr. 14 af 25. juli 1964, pag. 318–324.

BAGGRUNDEN

I de første år af sin levetid bød Handelshøjskolen i København alene på aftenuddannelser, beregnet for studerende, som om dagen havde normal beskæftigelse i erhvervslivet. Men i 1924 etableredes for første gang en dagundervisning, der tog sigte på studenter, som kom lige fra gymnasiet, og som i løbet af 2 år førte frem til den handelsvidenskabelige afgangsprøve, en betegnelse, der nu er gået af brug, men hvis forbogstaver dannede betegnelsen HA, der stadig lever videre som titel for dimittenderne fra handelshøjskolernes almene erhvervsøkonomiske studium.

Oprindelig var uddannelsen både økonomisk og sproglig, idet handelsprog var et af de specialer, mellem hvilke de studerende kunne vælge. Allerede i 1925 spaltedes studiet imidlertid i to hovedretninger, handelsvidenskab og handelssprog, og fra 1929 skete en skarpere adskillelse i to selvstændige studier; de ikke-sproglige fag på sprogretningen blev stærkt reduceret, omend de ikke ganske forsvandt, men dimittenderne bevarede stadig betegnelsen HA ligesom deres studiefæller på den handelsvidenskabelige retning. I 1939 skiftede sprogretningen imidlertid navn til det mere dækkende begreb: det sproglige korrespondentstudium, og de sidste rester af økonomiske fag blev udskilt.

I sin oprindelse var det handelsvidenskabelige studium stærkt præget af *hjelpefag* af teknisk betonet art, idet det såkaldte forkursus (i bogføring, kontorpraksis, handelskorrespondance på tre fremmede sprog m.v.) beslaglagde en væsentlig del af tiden i det første af studiets to år. Senere udvidedes denne fagkreds med maskinskrivning, stenografi og handelsregning, medens sprogenes antal til gengæld begrænsedes til to. På den anden side blev den tid, der anvendtes til disse fag efterhånden skåret ned. Samtidig er der sket en udvidelse af studietiden i to tempi fra 2 til 2½ år og senere til 3 år, hvorved der er blevet mulighed for at lægge større vægt på de teoretisk prægede discipliner, først og fremmest driftsøkonomi (eller erhvervsøkonomi, som det hedder i handelshøjskolernes terminologi), men også nationaløkonomi, statistik og erhvervsjura. Herved har studiet gradvis skiftet karakter, således at det nu må betegnes som et overvejende teoretisk præget studium i driftsøkonomi. Efter den gældende plan anvendes ca. 30 pct. af undervisningstiden (der i alt omfatter ca. 2.000 undervisningstimer) til erhvervsøkonomi, 15 pct. til nationaløkonomi, en lignende andel til beskrivende økonomiske discipliner og en halv snes procent til statistik og erhvervsret. De teknisk betonedede fag (bogføring, handelsregning og maskinskrivning) er efterhånden skrumpet ind til at beslaglægge ca. 10 pct. af tiden, medens 20 pct. sta-

dig anvendes til sprogundervisning (engelsk samt tysk, fransk eller spansk). Endelig undervises i kulturhistorie eller psykologi (handelshøjskolernes filosofikum).

Der kan endelig være grund til at nævne, at studiet i tidens løb har skiftet navn fra det ret pretentiose »handelsvidenskabelige« til det mere jævne »almene erhvervsøkonomiske«. Endvidere bør det noteres, at studiet i 1951 også blev oprettet ved Handelshøjskolen i Århus.

I mange år var tilgangen til studiet ret begrænset, men i løbet af de sidste 7-8 år er antallet af nytilmeldinger ved Handelshøjskolen i København vokset fra omkring 65 pr. år til henved 150. Af de 60 nytilmeldte i slutningen af 1950'erne var tilmed ca. 25 nordmænd, medens der i de senere år kun er optaget ganske få norske studerende.

DEN NYE ORDNING

Alle handelshøjskolernes erhvervsøkonomiske uddannelser sigter mod sådanne stillinger – først og fremmest i erhvervslivet og erhvervsorganisationerne, men også i offentlige erhvervsvirksomheder og offentlig administration, som bl. a. forudsætter kendskab til driftsøkonomisk/administrative problemstillinger. Man er imidlertid på højskolen kommet til den opfattelse, at de krav, der efter de senere års udvikling må stilles til sådanne uddannelser, ikke længere kan imødekommes inden for de hidtil bestående rammer, og denne erkendelse har fundet gehør både hos bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, der har oprettet og stadig driver Handelshøjskolen i København, og hos undervisningsministeriet såvel som hos søsterinstitutionen i Århus.

Den nye bekendtgørelse tilvejebringer på en række punkter de fornødne forudsætninger for den radikale à jour-føring af uddannelserne, som anses for påkrævet. Der er imidlertid ikke tale om noget brud med den hidtidige udvikling, men tværtimod om en videreførelse af de tendenser, som har præget de forløbne 40 år.

Nyordningen falder i to adskilte dele, mellem hvilke der dog er en nøje indbyrdes forbindelse. Dels er der tale om en dybtgående revision af studieplanen for det 3-årige HA-studium, dels indebærer de nye regler en principiel ændring af kandidatuddannelsen. I det følgende behandles først HA-studiet, medens kandidatuddannelsen tages op i det afsluttende afsnit.

HA-STUDIET EFTER DEN NYE PLAN

Den væsentligste ændring består i en kraftig udvidelse af timetallet i erhvervsøkonomi og statistik, i begge tilfælde med ca. 200 undervisnings-

timer. For erhvervsøkonomiens vedkommende svarer det til en forøgelse med en trediedel, medens der i statistik er tale om en 4-5 dobling.

Det større timetal i erhvervsøkonomi vil blive brugt dels til i de første semestre at give de studerende et foreløbigt overblik over den driftsøkonomiske teori – noget som den hidtidige studieplan ikke levner plads til, dels til yderligere at udvide undervisningen i seminarform, der allerede nu indtager en fremskudt position i handelshøjskolernes undervisning.

For så vidt angår statistik, er man af den opfattelse, at beherskelse af statistiske metoder, der i de senere år har undergået en kraftig udvikling ikke mindst med henblik på anvendelse på driftsøkonomiske problemstillinger, i fremtiden vil få stærkt voksende betydning i erhvervslivet, og man har derfor til hensigt at foretage den omtalte kraftige udvidelse af timetallet. Der bliver ikke tale om nogen større forøgelse af pensum, men fortrinsvis om bedre indøvelse af metoderne gennem øvelser. For at skabe de nødvendige matematiske forudsætninger sker der en udvidelse af timetallet i matematik for sproglige studenter.

Tilegnelsen af nationaløkonomiens teori volder erfaringsmæssigt de studerende betydelige vanskeligheder, og der havde derfor været god brug for et forøget timetal også her. Når man alligevel ikke gennemfører nogen nævneværdig udvidelse, skyldes det, at en del deskriptivt stof overføres til et nyt fag, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ligesom den særlige gennemgang af udenrigsøkonomi overføres til kandidatstudiet, jvf. nedenfor.

Det beskrivende stof har hidtil været spredt over en række forskellige fag, hvilket har medført, at der på den ene side forekom huller og på den anden overlapning. For at undgå dette samler man fremtidig disse dele af pensum i et fælles fag, der gennemgås i de første 2 semestre. Det er hensigten at anvende megen tid til indøvelse af kildekendskab samt bearbejdelse og præsentation af talmateriale.

Som noget nyt indføres et obligatorisk kursus i databehandling. I erhvervsret sker der en vis udvidelse af timetallet, som tænkes anvendt til at give de studerende nøjere indsigt i et erhvervsretligt speciale. I hvert fald indtil videre vil dette speciale ved Handelshøjskolen i København blive skatteret ud fra den betragtning, at de stadigt mere komplicerede skatteregler får en voksende indflydelse på erhvervslivets driftsøkonomiske dispositioner.

Den nødvendige tid til de omtalte udvidelser af undervisningstiden skaffes til veje gennem en vis forlængelse af nogle af semestre (i stedet for at holde op i begyndelsen af maj fortsætter man til månedens udgang

og regner med prøver og eksamen i juni), dels ved en nedskæring af timetallet inden for områderne forretningspraksis og sprog.

Af forretningspraksis bibeholdes kun bogføring, der ved en omlægning bringes i nærmere kontakt med regnskabsteorien samtidig med, at der spares nogle timer. Handelsregning og maskinskrivning forsvinder helt, dog at der tilbydes et kort frivilligt kursus i maskinskrivning, hvis nogen ønsker dette.

Der har været ikke ringe uenighed om sprogundervisningens omfang. Fra flere sider er det blevet fremhævet, at man på baggrund af de internationale forbindelsers voksende betydning hellere skulle udvide end indskrænke sprogundervisningen og derfor renoncere på nogle af de andre områder. Ingen vil vel bestride, at sprogkundskaber har stor og antagelig voksende betydning i erhvervslivet, men man har fra anden side hævdet det synspunkt, at bunden til sprogfærdighederne må lægges i gymnasiet, og at den virkelige tilegnelse af sprog formentlig lettest sker, når man virkelig får brug derfor. Så at sige inden for alle fag har man i dag stærkt behov for i hvert fald ét sprog, og erfaringsmæssigt regner polit.'er, jurister og civilingeniører, som jo i vid udstrækning får deres arbejde i udlandet, ikke med at have særlige vanskeligheder ved at klare sig, selv om de ikke har fået sprogundervisning som led i deres studium. Resultatet er blevet sejr til det synspunkt, som man har udtrykt med ordene: det er bedre at beherske sit fagområde grundigt end at kunne udtrykke det, man ikke ved, på velformet engelsk. Den nye ordning kommer derfor til at indebære, at obligatorisk sprogundervisning kun vil blive givet til matematiske studenter, og kun i ét sprog, der antagelig for de fleste vil blive engelsk. Timetallet vil blive ca. 140, svarende til hvad sproglige studenter får i matematik. Herudover tilbydes der i de senere semestre en frivillig undervisning til studerende, der har den fornødne lyst og energi.

Det her nævnte gælder fuldt ud kun Handelshøjskolen i København. I Århus har man planer om at bibeholde en noget mere omfattende obligatorisk sprogundervisning på bekostning af andre fag. Der opstår således en vis differentiering mellem de to højskoler, hvilket vel kun kan betragtes som en fordel.

En vigtig nydannelse er indførelse af obligatoriske øvelser i de første semestre i fagene erhvervsøkonomi, nationaløkonomi samt erhvervs- og samfundsbeskrivelse og på et senere stadium tillige i statistik og data-behandling.

Øvelserne i de første semestre kommer sammen med prøver i sprog eller matematik, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, kulturhistorie eller psyko-

logi samt i bogføring til at indgå i en art udskilningsprøve efter 2. semester, som er betingelse for adgang til deltagelse i de senere øvelser og seminararbejder. Hidtil har man haft en række enkelte prøver tildels i sekundære fag som handelsregning, maskinskrivning, bogføring og kulturhistorie, som hver for sig skulle bestås, for at studiet kunne fortsættes. En studerende kunne altså risikere at blive standset på en utilfredsstillende præstation i et bifag, selv om han muligvis var særdeles velfunderet i de mere centrale fag. Dette har man fundet urimeligt og indfører derfor en prøve, som skal bestås med 11 i gennemsnit (16-skala), og i hvilken der også indgår dele af pensum i hovedfagene. Man regner med, at denne prøve vil vise sig velegnet til på et tidligt tidspunkt at udskille studerende, som ikke har forudsætninger for at gennemføre studiet.

Det kan sluttelig nævnes, at det ikke længere i bekendtgørelsen slås fast, at studiet er 3-årigt. Men undervisningen vil fortsat blive tilrettelagt således, at »normalstudenten« med passende flid vil kunne gennemføre på 3 år. Ved passende flid forstås i denne forbindelse ca. 50 timers ugentlig arbejde.

KANDIDATORDNINGEN

Handelshøjskolens kandidatordning er i tidens løb undergået mange ændringer. Kandidatgraden blev etableret i begyndelsen af 1930'erne og kunne i begyndelsen erhverves på grundlag af HA-graden (evt. HD-graden) i forbindelse med nogle års fortsat studium af den driftsøkonomiske teoris centrale dele. Senere krævedes både HA- og HD-graden i forbindelse med fortsat studium (som regel på deltidsbasis) i 4-5 år. I løbet af de første ca. 25 år erhvervede kun 15 dimittender kandidattitlen ad disse veje.

I 1959 – efter at HA-studiet i en årrække havde været 3-årigt – blev kandidattitlen knyttet til kombinationen af HA- og HD-graderne uden yderligere prøver. Titlen kunne således nu erhverves efter 3 års dagstudium af alment tilsnit og 2-3 års aftenstudium af et specialområde inden for erhvervsøkonomien. (Samtidig blev det hidtidige kandidatstudium ændret og udvidet til et licentiatstudium, der forudsætter, at licentianden har første karakter både til HA og HD og derefter i 2-3 år anvender hele sin tid på fortsat studium).

Grundtanken i kandidatordnningen fra 1959 var, at den, der ønsker at blive handelsvidenskabelig kandidat (cand. merc.) – efter at han under det almene erhvervsøkonomiske studium har erhvervet en nogenlunde grundig indsigt i erhvervsøkonomiens almindelige teori og har fået en orientering i tilgrænsende discipliner – gennem deltagelse i undervisnin-

gen til 2. del af en af diplomprøverne skal fordybe sig nøjere i et erhvervsøkonomisk speciale og navnlig, at han skal have lejlighed til at dokumentere sin evne til at anvende teorien på konkrete problemer hentet fra praksis. Denne grundidé er bibeholdt i den nye ordning.

Imidlertid var udformningen af den hidtidige ordning på en række punkter ikke ganske tilfredsstillende. For det første er diplomprøverne i deres oprindelse lagt til rette for studerende, som er beskæftiget i praksis om dagen, har gennemgået den 2-årige 1. del af HD-uddannelsen på aftenstudium og gennemgående er omkring 27 år, når de begynder på 2. del. HA'erne er yngre og har som regel ingen praktisk uddannelse, men til gengæld en betydeligt grundigere indsigt i den økonomiske teori. De to grupper af studerende møder således med væsentligt forskellige forudsætninger, hvad der erfaringsmæssigt volder vanskeligheder ved undervisningens tilrettelæggelse (selv om det også rummer visse fordele).

For det andet har HA'erne allerede i større eller mindre omfang stiftet bekendtskab med dele af HD-studiernes 2. dels pensum, hvilket indebærer, at deres tid ikke udnyttes tilstrækkeligt (især ikke i de første semestre), dels betyder det, at der kræves en forskellig indsats til erhvervelse af kandidattitlen, alt efter det diplomstudium, de vælger.

Endelig kan det nævnes, at kandidattitlen også kunne erhverves ved først at tage en diplomprøve og derefter HA-graden (på et 3-4 årigt aftenstudium), en vej til erhvervelse af en kandidatgrad, der må forekomme yderst bagvendt. Man begynder med et ret spinkelt alment grundlag i form af 1. del af diplomprøverne, fortsætter med en ret vidtgående specialisering inden for et særligt felt af erhvervsøkonomien og slutter derefter af med en udbygning af det almene teoretiske grundlag. Den nye ordning tilsigter at bøde på disse mangler, idet man samtidig har stræbt efter at bevare den hidtidige ordnings værdifulde sider: fordybelsen i et speciale og anvendelsen af teorien på konkrete problemstillinger fra praksis. Samtidig har man søgt at gøre systemet mere smidigt, idet man åbner mulighed for fagkombinationer, der er friere end under HD-studierne.

For at få adgang til kandidatstudiet, som nu bliver et selvstændigt studium, må man først have gennemgået HA-studiet. Dette får således fremtidig den dobbelte funktion dels at være et afsluttet hele, der kan tjene som grundlag for praktisk virksomhed, dels at være udgangspunktet for et videregående studium. Dette er næppe helt ideelt, men på den anden side – i betragtning af HA-studiets almene karakter – heller ikke uforsvarligt.

Kandidatstudiet forudsættes at strække sig over *mindst 1½ år*, hvis den studerende anvender hele sin tid hertil. Man har imidlertid lagt

vægt på, at der ved undervisningsplanernes udformning tages hensyn til muligheden af, at kandidatuddannelsen også skal kunne følges samtidig med, at vedkommende har beskæftigelse i praksis, helst på deltid og så vidt muligt tilrettelagt således, at arbejdsområdet med bistand af den pågældende virksomhed tilpasses til det studerede speciale. Man håber at kunne gennemføre sådanne ordninger med særligt tilrettelagt praksis for en del af de studerende. Under disse betingelser vil selve studietiden nødvendigvis blive forlænget, formentlig *til omkring 3 år*, og i tilfælde af at vedkommende vil følge kandidatstudiet samtidig med normal beskæftigelse i praksis, må der antagelig regnes med endnu længere tid.

Studiet kommer til at omfatte dels en videreførelse af HA-studiets undervisning i almen økonomi, dels en fordybelse i nogle valgfri specialfag, hvortil kommer udarbejdelsen af en større afhandling og et studium af særligt udvalgt økonomisk litteratur.

I den almene økonomi vil der særlig blive lagt vægt på metodelære, ligesom man vil gennemføre seminarøvelser, der går på tværs af pensum i den forstand, at problemstillingerne skal omfatte flere sider af virksomhedernes økonomi.

Det forudsættes, at de studerende normalt *vælger 4-6 specialfag, hvoraf 1 eller 2 kan være juridiske*. Fagkombinationerne skal godkendes af højskolen. Som eksempler på specialfag kan nævnes kapitalmarkedsteori, udenrigsøkonomi, markedsanalyse, konkurrenceteori, produktionsorganisation, operationsanalyse, kommunikationslære, trafikøkonomi, forsikringslære, specielle statistiske metoder etc. og – inden for erhvervsretten – konkurrenceret, interlegal handelsret, personaleret, selskabsret, videregående skatteret, revisionslære m. fl. Flere af disse fag ligger tæt op ad HD-studiernes specialer, og i en vis udstrækning regner man også med fælles undervisning. Men som nævnt skal velbegrundede kombinationer på tværs af (eller helt uden for) HD-studierne også kunne godkendes.

Om den store afhandling er det næppe nødvendigt at sige meget på dette sted. Man har lagt vægt på at indføre denne form for prøve, fordi man finder, at den afgiver et godt kriterium for kandidaternes evne til anvendelse af de metoder, med hvilke de har stiftet bekendtskab i studietiden.

Med hensyn til det selvstændige litteraturstudium bemærkes blot, at man har villet understrege betydningen af fordybelse i et eller flere værker uden for det pensum, som opgives i boglister eller gennemgås i forelæsninger og øvelser, og derfor har indført en bestemmelse om aflæggelse af prøve (mundtlig eller skriftlig efter højskolens bestemmelse) i et af den enkelte studerende valgt stofområde, der dog skal godkendes af højskolen.

Det er min opfattelse, at den skitserede nyordning – som er resultat af mange og lange overvejelser – rummer muligheder for en værdifuld udbygning af handelshøjskolernes erhvervsøkonomiske uddannelser. Der vil imidlertid gå en årrække, før resultaterne kan vise sig i praksis, og der må sikkert påregnes betydelige begyndervanskeligheder, før de nye studier finder deres endelige form, og mangel på lærerkræfter kan være medvirkende til, at man ikke straks kan udbygge navnlig kandidatstudiet med alle de specialer, som kunne ønskes. Personligt tror jeg iøvrigt, at det i løbet af nogle år vil vise sig, at praktisk talt alle HA'ere vil ønske at fortsætte på kandidatstudiet, hvorved vejen er banet for et fuldt integreret cand. merc. studium. Om dette spørgsmål hersker der imidlertid delte meninger, og så længe man ikke har erfaringer at bygge på, er der ikke anledning til at afskaffe det kortvarige erhvervsøkonomiske studium, som HA-uddannelsen repræsenterer.«

B. H. D. STUDIERNE

I efteråret 1962 nedsatte undervisningsrådet et udvalg af sin midte med den opgave at gennemgå de foreliggende studieplaner for de erhvervsøkonomiske specialstudier og stille forslag om påkrævede ændringer i studiernes indhold og tilrettelæggelse. Baggrunden for udvalgets nedsættelse var den betydelige frafalds- og dumpeprocent, der prægede flere af studierne, og som i flere henseender måtte anses betænkelig. Det blev derfor en hovedopgave for udvalget at overveje, hvad der kunne gøres for at hæve beståelsesprocenten uden at sænke studiernes kvalitet. Udvalget afgav betænkning i maj 1964. Som bilag medfulgte et omfattende statistisk materiale.

Kort efter udvalgsarbejdets afslutning måtte diplomstudiet i regnskabsvæsen konstatere den laveste beståelsesprocent i højskolens historie, idet kun 18 pct. af de til eksamen indtegnede bestod. Begivenheden gav anledning til en kritisk presseomtale og krav fra undervisningsministeren om en redegørelse. Dette kunne dog imødekommes med henvisning til, at skridt til afhjælpning af vanskelighederne var taget allerede i 1962. Umiddelbart efter sommerferien tog undervisningsrådet fat på forhandlingerne om betænkningen og de foreslåede reformer. Dette arbejde er endnu ikke afsluttet. Det kan dog røbes, at bestræbelserne går ud på at frasortere de ikke-studieegnede på et tidligere tidspunkt, således at de mange studerende, der ikke magter at gennemføre de krævende studier, forskånes for at ofre mange år forgæves. Mindre end to år er dog næppe tilstrækkeligt til at afgøre en studerendes studieegnethed, og det vil der-

for være naturligt at indrette første dels undervisningen med særligt henblik på at skille de studieegnede fra de mindre egnede. Dette kræver imidlertid vidtgående ændringer af den bestående studieplan og til dels indførelse af nye metoder i undervisningen, og det er derfor naturligt at forslagene herom underkastes en grundig drøftelse i lærerkollegiet, inden det føres ud i livet.

C. SPROGSTUDIERNE

Den 15. januar 1963 nedsatte undervisningsrådet et udvalg med den opgave at overveje en revision af det tresproglige korrespondentstudium. Udvalget udbad sig en udvidelse af kommissoriet med henblik på at overveje en udbygning af de bestående studier i videregående retning og udarbejdede ud fra denne forudsætning en betænkning, der blev afgivet den 6. januar 1964.

Medens udvalget med hensyn til det tresproglige korrespondentstudium ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for at foreslå større reformer, idet navnlig en opinionsundersøgelse blandt dimittenderne viste betydelig tilfredshed med studiets tilrettelæggelse og de erhvervede kundskaber, konkluderede betænkningen med hensyn til udbygningen af sprogstudierne i vidtgående reformforslag.

Udvalget foreslår indretning af en erhvervssproglig uddannelse på tre trin. Første trin er det nuværende tresproglige korrespondentstudium, i hvis tilrettelæggelse der kun er foreslået mindre ændringer. Undervisningstiden skal som hidtil være to år. Andet trin omfatter en toårig uddannelse, der med to sprog vil være et heltidsstudium, medens det med ét sprog kan gennemføres som deltidstudium. Det fører frem til den Erhvervssproglige Afgangseksamen i et eller to sprog, og er beregnet for studerende, som er interesseret i en mere vidtgående sproglig uddannelse end den, der ligger bag den tresproglige korrespondenteksamen. Den erhvervssproglige afgangseksamen med to sprog tænkes indrettet således, at den dækker kravene i sprog (men ikke i de pædagogiske fag) til den nye handelsfaglærereksamen, som for tiden forberedes i et særligt udvalg.

Den, der har taget den erhvervssproglige afgangseksamen med to sprog, skal på yderligere to år kunne forberede sig til erhvervssproglig kandidateksamen med ét hovedsprog og ét bisprog. Denne eksamen skal i kvalitativ henseende kunne sidestilles med skoleembedseksamen, men den adskiller sig indholdsmæssigt fra cand. mag. uddannelsen ved at være mere fagsprogligt betonet, idet der særlig skal lægges vægt på teknisk, juridisk, økonomisk og administrativ sprogbrug.

Betænkningens forslag fik ubetinget tilslutning fra Handelssprogligt Lærerråd. Også undervisningsrådet godkendte forslagene, men enkelte medlemmer tog dog visse forbehold under hensyn til, at det på daværende tidspunkt endnu ikke var afgjort, om sprogstudierne fortsat skulle forblive under Handelshøjskolen eller udskilles som en særskilt højskole. Betænkningen blev derefter fremsendt til handelshøjskoleudvalget.

D. LOKALEFORHOLDENE

Pladsforholdene i højskolens bygning på Julius Thomsens Plads har i mange år været trange, og i beretningsperioden antog lokalemangel en så akut karakter, at det blev nødvendigt at forberede en adgangsbegrænsning. Et nedsat udvalg nåede langt ind i overvejelserne angående de mest hensigtsmæssige kriterier for optagelse af de adgangssøgende, men fik aldrig afsluttet sit arbejde, idet der i løbet af foråret 1964 viste sig mulighed for at leje lokaler i en nyopført ejendom. Flere muligheder var på tale, men interessen koncentrerede sig om ejendommen Howitzvej 60, der var opført som en såkaldt industriejendom, hvilket indebar, at den ikke uden boligministeriets tilladelse kunne anvendes til undervisningsformål. Forhandlingerne herom var vanskelige og langvarige, men kort før sommerferien 1964 lykkedes det at opnå den fornødne tilladelse, hvorefter lejekontrakt blev oprettet.

Bygningen blev ikke færdig til indflytning før i februar 1965, idet anvendelsen til højskolens formål krævede betydelige ombygninger, herunder indretning af en ekstra trappe.

Bygningen tænkes fortrinsvis anvendt til sprogstudierne, således at den gamle bygning på Jul. Thomsens Plads forbeholdes de økonomiske studier.

II. DE ORGANISATORISKE RAMMER OM HØJSKOLENS VIRKSOMHED

Som nævnt i beretningen for året 1962/63 nedsatte undervisningsministeriet den 28. februar 1962 et udvalg til at overveje handelshøjskolernes økonomiske, organisatoriske og undervisningsmæssige forhold og i forbindelse hermed at tilvejebringe en plan for den fremtidige udvikling. Denne kommission nedsatte i sit møde den 24. september 1962 et underudvalg med den opgave at stille forslag om den fremtidige undervisningsstruktur. Underudvalget afgav betænkning den 30. september 1963. Hovedudvalget holdt derefter møde den 20. november 1963, hvor den af underudvalget afgivne betænkning blev drøftet.

Der er i beretningsåret af undervisningsministeriet blevet udfærdiget to nye bekendtgørelser vedrørende handelshøjskolernes studier:

- (a) *Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 152 af 14. maj 1964 om den almene erhvervsøkonomiske eksamen og om den handelsvidenskabelige kandidateksamen.*

I henhold til bestemmelserne i lov nr. 272 af 14. juni 1951 om handelshøjskoler fastsættes herved følgende regler om den almene erhvervsøkonomiske eksamen og om den handelsvidenskabelige kandidateksamen:

I. Eksamensret.

§ 1. Den almene erhvervsøkonomiske eksamen og den handelsvidenskabelige kandidateksamen afholdes ved Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus.

II. Det almene erhvervsøkonomiske studium.

§ 2. Adgang til det almene erhvervsøkonomiske studium har

1. den, der har bestået en af nedennævnte eksaminer:

- a. Diplomprøve som afslutning på et erhvervsøkonomisk specialstudium (HD).
- b. Afsluttende eksamen fra et af universiteterne eller en af de højere læreanstalter.
- c. Studentereksamen. Sidestillet med studentereksamen er
 - a) adgangseksamen til civilingeniørstudiet, det farmaceutiske studium og tandlægestudiet,
 - b) den særlige adgangsprøve til tandlægeskolen og
 - c) afgangsprøven fra forsvarets gymnasiums 2. afdeling.
- d. Højere handelseksamen.
- e. Afslutningsprøven fra et statsanerkendt dansk teknikum.

samt

2. den, der har bestået realeksamen eller tilsvarende eksamen i forbindelse med de statskontrollerede prøver i engelsk samt i tysk eller fransk, og som har haft 3 års praksis eller er fyldt 20 år inden den 1. september i det år, i hvilket optagelse søges. Den, der til realeksamen har opnået mindre end 13,67 i hovedkarakter, må tillige aflægge skriftlig adgangsprøve i samfundslære, ved hvis bedømmelse der må lægges vægt på såvel indhold som på fremstillingsevne og sprogbehandling.

Fritaget for de statskontrollerede prøver i engelsk samt tysk eller fransk er den, der har bestået handelseksamen, linie B eller linie C, og her har opnået mindst $mg \div$ i vedkommende sprog.

Fritaget for adgangsprøve i samfundslære er den, der har bestået handelseksamen, linie C, med mindst $mg \div$ i hovedkarakter.

§ 3. I særlige tilfælde kan der til det almene erhvervsøkonomiske studium gives adgang for personer, der ikke opfylder de i § 2 foreskrevne betingelser, men som skønnes gennem anden uddannelse at have tilegnet sig de for studiet nødvendige forkundskaber. Sådan tilladelse, der kan gøres betinget af aflæggelse af særprøver, meddeles af vedkommende højskole.

§ 4. For at kunne indstille sig til de i § 5 omhandlede indledende prøver må den studerende have deltaget i øvelser i erhvervs- og samfundsbeskrivelse, i erhvervsøkonomi og i nationaløkonomi.

Stk. 2. For deltagelse i hver af de i stk. 1 omhandlede 3 øvelsesrækker gives en karakter.

Stk. 3. Fritaget for deltagelse i de i stk. 1 omhandlede øvelser i erhvervsøkonomi og i nationaløkonomi er den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD).

§ 5. D indledende prøver under den almene erhvervsøkonomiske eksamen, der alle skal aflægges inden for samme eksamenstermin, omfatter:

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse	1	mundtlig prøve
Engelsk eller tysk	{	1 skriftlig prøve
Matematik		1 mundtlig prøve
Kulturhistorie eller psykologi	1	skriftlig prøve
Bogføring	1	mundtlig prøve
	1	skriftlig prøve.

Stk. 2. Fritaget for at aflægge prøver i sprog er den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), nysproglig studentereksamen, højere handelseksamen, handelseksamen linie B eller linie C eller de statskontrollerede prøver i engelsk eller tysk.

Stk. 3. Fritaget for at aflægge prøve i matematik er den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), matematisk studentereksamen eller en statskontrolleret prøve i matematik med et pensum, der mindst svarer til det krævede pensum i matematik ved matematisk studentereksamen.

Stk. 4. Fritaget for at aflægge prøve i kulturhistorie eller psykologi er den, der har bestået den almindelige filosofiske prøve ved et af universiteterne.

Stk. 5. Fritaget for at aflægge prøve i bogføring er den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), teoretisk del af revisoreksamen, højere handelseksamen eller den statskontrollerede prøve i bogføring samt den, der har bestået handelseksamen med mindst $mg \div$ i nævnte fag.

§ 6. Adgang til at deltage i de i § 7 omhandlede øvelser i statistik og i databehandling samt de i samme paragraf omhandlede seminarøvelser har den studerende, der i gennemsnit af de af ham erhvervede karakterer for de i § 4 omhandlede øvelser og de i § 5 omhandlede prøver har opnået mindst 11,00 og ikke for nogen prøve eller øvelse har fået karakteren 0 (nul).

Stk. 2. Ved beregningen af det i stk. 1 omhandlede karaktergennemsnit tillægges der de enkelte øvelser og prøver følgende vægt:

	Vægt
Øvelser i erhvervs- og samfundsbeskrivelse	2
Mundtlig prøve i erhvervs- og samfundsbeskrivelse	2
Øvelser i erhvervsøkonomi	2
Øvelser i nationaløkonomi	2
Mundtlig prøve i sprog	1
Skriftlig prøve i sprog	1
Skriftlig matematik	2
Mundtlig prøve i kulturhistorie eller psykologi	1
Skriftlig prøve i bogføring	1

Stk. 3. For så vidt en studerende i medfør af bestemmelserne i §§ 4 og 5 er fritaget for deltagelse i en eller flere af de heromhandlede øvelser eller prøver, nedsættes det antal karakterer, på grundlag af hvilket gennemsnitskarakteren beregnes, tilsvarende.

Stk. 4. Den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), har uden at have deltaget i de i § 4 omhandlede øvelser i erhvervs- og samfundsbeskrivelse og aflagt de i § 5 omhandlede prøver i erhvervs- og samfundsbeskrivelse samt i kulturhistorie eller psykologi adgang til at deltage i de i § 7, stk. 1, omhandlede øvelser i statistik, i databehandling samt i de 4 seminarøvelsesrækker i erhvervsøkonomi. Vedkommende må dog forud for påbegyndelsen af det semester, i hvilket han indstiller sig til de afsluttende prøver, have tilendebragt sin deltagelse i øvelserne i erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ligesom han må have aflagt prøven i kulturhistorie eller psykologi og her mindst have opnået karakteren 11. Den mundtlige prøve i erhvervs- og samfundsbeskrivelse vil efter den pågældendes eget valg kunne aflægges enten samtidig med de afsluttende prøver eller i en forudgående eksamenstermin.

§ 7. For at kunne indstille sig til de i § 8 omhandlede afsluttende prøver må den studerende have deltaget i øvelser i statistik og øvelser i databehandling, ligesom han må have deltaget i 4 seminarøvelsesrækker i erhvervsøkonomi. Den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), kan efter vedkommende højskoles bestemmelse fritages for deltagelse i en seminarøvelsesrække.

Stk. 2. For deltagelse i de statistiske øvelser og øvelserne i databehandling såvel som for deltagelse i hver af de omhandlede seminarøvelsesrækker gives der en karakter.

§ 8. De afsluttende prøver under den almene erhvervsøkonomiske eksamen, der alle skal aflægges i samme eksamenstermin, omfatter:

Erhvervsøkonomi:

- 1 8-timers skriftlig prøve,
- 2 4-timers skriftlige prøver,
- 2 mundtlige prøver.

Nationaløkonomi med økonomisk historie:

- 1 4-timers skriftlig prøve,
- 1 mundtlig prøve.

Statistik:

1 mundtlig prøve.

Erhvervsret med speciale:

1 4-timers skriftlig prøve,

1 mundtlig prøve.

Stk. 2. Den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD) og som led heri har opnået en karakter for en skriftlig eller mundtlig prøve i det erhvervsretlige speciale, der indgår i pensum til den erhvervsøkonomiske eksamen, fritages for erhvervsret til de afsluttende prøver.

Stk. 3. Den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), men ikke som led heri har opnået en karakter i det erhvervsretlige speciale, som indgår i pensum til den almene erhvervsøkonomiske eksamen, såvel som den, der har bestået 1. del af en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), 1. del af juridisk embedseksamen, 1. del af statsvidenskabelig eksamen eller 1. del af økonomisk eksamen, skal alene aflægge prøve i det erhvervsretlige speciale. Vedkommende højskole afgør, hvorvidt denne prøve skal være skriftlig eller mundtlig.

§ 9. For at bestå den almene erhvervsøkonomiske eksamen må den studerende i gennemsnit af de af ham erhvervede karakterer for de i stk. 2 nævnte fag have opnået mindst 10,50, ligesom han ikke i nogen prøve eller for noget øvelses- eller seminararbejde må have fået karakteren 0 (nul).

Stk. 2. Ved beregningen af det i stk. 1 omhandlede karaktergennemsnit tillægges der de enkelte prøver samt øvelses- og seminararbejder følgende vægt:

Erhvervsøkonomi:	Karakterernes vægt
den 8-timers skriftlige prøve ved den afsluttende eksamen.....	2
de 2 4-timers skriftlige prøver ved den afsluttende eksamen (1 enkeltvejende karakter for hver prøve)	2
de 2 mundtlige prøver ved den afsluttende eksamen (1 enkeltvejende karakter for hver prøve)	2
de i § 7 omhandlede seminarøvelser tilsammen, jfr. stk. 3 nedenfor	2
Nationaløkonomi:	
den 4-timers skriftlige prøve ved den afsluttende eksamen.....	2
den mundtlige prøve ved den afsluttende eksamen	1
Erhvervs- og samfundsbeskrivelse:	
de i § 4 omhandlede øvelser	2
den i § 5 omhandlede mundtlige prøve.....	1
Statistik:	
de i § 7 omhandlede øvelser	2
den mundtlige prøve ved den afsluttende eksamen.....	1
Databehandling:	
de i § 7 omhandlede øvelser	1
Erhvervsret:	
den 4-timers skriftlige opgave ved den afsluttende eksamen	1
den mundtlige prøve ved den afsluttende eksamen.....	1
	20

Stk. 3. Det i eksamensresultatet indgående pointstal for seminarøvelser i erhvervsøkonomi udregnes således: For hver af de i § 7 omhandlede 4, eventuelt 3, seminarøvelsesrækker i erhvervsøkonomi gives der en karakter efter den i § 20 fastsatte skala. Summen af de således givne karakterer deles med 4, henholdsvis 3, og multipliceres med 2, hvorefter det fremkomne resultat afrundes til nærmeste hele tal, uanset om dette svarer til et multiplum af de i § 20 angivne karakterer. Udgør det fremkomne resultat et simpelt gennemsnit af to på hinanden følgende hele tal, er det højeste af disse det endelige pointstal.

Stk. 4. Såfremt en studerende i medfør af bestemmelserne i § 8, stk. 2, fritages for prøverne i erhvervsret, indgår et fra diplomprøven overført pointstal ved beregningen af gennemsnitskarakteren til den almene erhvervsøkonomiske eksamen. Dette pointstal udregnes som halvdelen af summen af a. karakteren i skriftlig erhvervsret til 1. del af diplomprøven (med vægten 2), b. karakteren i mundtlig erhvervsret til 1. del af diplomprøven og c. karakteren i det erhvervsretlige speciale til 2. del af diplomprøven (hver med vægten 1), afrundet til nærmeste hele tal efter de i stk. 2 i nærværende paragraf angivne retningslinier.

Stk. 5. Såfremt en studerende i medfør af bestemmelserne i § 8, stk. 3, har opnået tilladelse til alene at aflægge prøve i det erhvervsretlige speciale, indgår karakteren for denne prøve med vægten 1 ved beregningen af gennemsnitskarakteren til den almene erhvervsøkonomiske eksamen. Endvidere indgår i så fald ved beregningen af gennemsnitskarakteren til den almene erhvervsøkonomiske eksamen en enkeltvejende karakter, der udregnes som gennemsnittet af de ved vedkommende forudgående eksamen opnåede karakterer i erhvervsret, henholdsvis borgerlig ret. Dersom den forudgående eksamen omfatter såvel skriftlige som mundtlige prøver, indgår skriftlige karakterer med vægten 2, mundtlige karakterer med vægten 1.

§ 10. Det påhviler vedkommende højskole under forudsætning af fornøden tilslutning at tilrettelægge en sprogundervisning udover undervisningen til de i § 5 omhandlede indledende prøver i sprog. Som afslutning på denne videregående undervisning afholdes en frivillig prøve, for hvilken der gives en karakter, som efter vedkommende studerendes ønske skal angives særskilt på eksamensbeviset.

Stk. 2. Efter vedkommende højskoles bestemmelse kan den i stk. 1 omhandlede prøve gøres obligatorisk for alle studerende eller for visse grupper. I så fald skal den eller de herved opnåede karakterer anføres på eksamensbeviset.

III. *Det handelsvidenskabelige kandidatstudium.*

§ 11. Adgang til det handelsvidenskabelige kandidatstudium har den, der har bestået den almene erhvervsøkonomiske eksamen efter de i nærværende bekendtgørelse fastsatte bestemmelser, jfr. dog § 23, stk. 3.

§ 12. For at kunne indstille sig til den handelsvidenskabelige kandidateksamen må den studerende have deltaget i almene og specielle seminarøvelser. For deltagelse i de almene seminarøvelser gives en karakter, for deltagelse i de specielle seminarøvelser alene bedømmelsen bestået eller ikke bestået. Den, der har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), vil efter vedkommende højskoles bestemmelse kunne fritages for deltagelse i de specielle seminarøvelser.

Stk. 2. Forud for påbegyndelsen af de afsluttende prøver til den handelsvidenskabelige kandidateksamen må den studerende tillige have indleveret en større skriftlig afhandling, hvis emne er godkendt af en af vedkommende højskole udpeget lærer.

§ 13. Ved indskrivningen til den handelsvidenskabelige kandidateksamen indleverer den studerende en oversigt over de af ham valgte specialfag og en liste over særligt studeret litteratur, i hvilken han ønsker at underkaste sig prøve.

Stk. 2. Specialfagene vælges ud af en af vedkommende højskole opstillet fortegnelse, hvor det er angivet, hvilken vægt der er tillagt det enkelte fag. Der vælges specialfag med en af højskolen angivet samlet mindstevægt. Specialfagene, hvis samlede vægt ligger inden for nærmere angivne grænser, kan af højskolen samles i grupper, og den studerende vælger inden for hver af disse grupper fag.

Stk. 3. Den af den studerende indleverede liste over særligt studeret litteratur skal på forhånd være godkendt af en af højskolen udpeget lærer.

§ 14. De afsluttende prøver under den handelsvidenskabelige kandidateksamen, der alle aflægges i samme eksamenstermin, omfatter:

Almen økonomi:

- 1 8-timers skriftlig prøve,
- 2 mundtlige prøver.

Specialfag:

- 1 8-timers skriftlig prøve,
- 2 4-timers skriftlige prøver,
- 2 mundtlige prøver.

Særlig studeret litteratur:

- 1 prøve, der efter vedkommende højskoles bestemmelse kan være enten skriftlig eller mundtlig.

§ 15. For at bestå den handelsvidenskabelige kandidateksamen må kandidaten i gennemsnit af de af ham opnåede karakterer have opnået mindst 10,50, ligesom han ikke i nogen prøve må have fået karakteren 0 (nul). Efter vedkommende højskoles bestemmelse kan der i tilknytning til den i § 12, stk. 2, omhandlede afhandling foretages mundtlig eksamination af enkelte eller samtlige kandidater.

Stk. 2. Ved beregningen af det i stk. 1 omhandlede karaktergennemsnit tillægges der de enkelte prøver og seminararbejder følgende vægt:

	Karakterernes vægt
Den i § 12, stk. 2, omhandlede afhandling med eventuel mundtlig eksamination	5
De i § 12, stk. 1, omhandlede almene seminarøvelser	2
Den 8-timers skriftlige prøve i almen økonomi	2
De 2 mundtlige prøver i almen økonomi (1 enkeltvejende karakter for hver prøve)	2
Den 8-timers skriftlige prøve i specialfag	3
De 2 4-timers skriftlige opgaver i specialfag (1 enkeltvejende karakter for hver prøve)	2
De 2 mundtlige prøver i specialfag (1 enkeltvejende karakter for hver prøve)	2
Prøven i særskilt studeret litteratur	2
	20

IV. Almindelige eksamensbestemmelser.

§ 16. Den almene erhvervsøkonomiske eksamens enkelte afsnit såvel som handelsvidenskabelig kandidateksamen afholdes efter vedkommende højskoles bestemmelse en eller to gange årligt i maj og juni måned, henholdsvis december og januar måned.

Tidspunkterne for de enkelte prøvers afholdelse fastsættes af vedkommende højskole. Indskrivning til eksamen sker til vedkommende højskole henholdsvis senest den 15. marts og den 15. oktober.

Stk. 2. Såfremt ordinær eksamen kun afholdes en gang om året, påhviler det vedkommende højskole at lade afholde sygeeksamen for studerende, der på grund af sygdom dokumenteret ved lægeerklæring udstedt og indsendt til højskolen i umiddelbar tilslutning til sygdommens indtræden ikke har kunnet deltage i den ordinære eksamen. Adgang til sygeeksamen kan dog ikke meddeles en studerende, der i gennemsnit af karaktererne i de forud for eksamens afbrydelse aflagte enkelte prøver har opnået mindre end den til beståelse af vedkommende eksamen eller eksamensafsnit krævede kvotient.

§ 17. Forslag til skriftlige eksamensopgaver udarbejdes af de af vedkommende højskole hertil udpegede lærere efter samråd med to censorer, der med henblik herpå for hver disciplin beskikkes af undervisningsministeriet blandt medlemmerne af det i § 19 nævnte censorkollegium.

Stk. 2. Højskolens rektor har ansvaret for de godkendte opgavers mangfoldiggørelse og forsvarlige opbevaring indtil eksamens afholdelse.

§ 18. Besvarelsener af øvelsesopgaverne og de skriftlige eksamensopgaver samt præstationerne ved de mundtlige prøver til den almene erhvervsøkonomiske eksamen bedømmes af vedkommende lærer og en eller to censorer efter vedkommende højskoles bestemmelse, den 8-timers skriftlige opgave i erhvervsøkonomi dog altid af vedkommende lærer og to censorer.

Stk. 2. Besvarelsener af de skriftlige opgaver og præstationerne ved de mundtlige prøver til den handelsvidenskabelige kandidateksamen bedømmes af vedkommende lærer og to censorer, den i § 12, stk. 2, nævnte afhandling af to lærere og to censorer.

Stk. 3. Seminararbejder såvel ved den almene erhvervsøkonomiske eksamen som ved den handelsvidenskabelige kandidateksamen bedømmes alene af lederen af vedkommende seminargruppe. For så vidt den pågældende leder ikke er hovedlærer i vedkommende fagområde, vil de givne karakterer være at godkende af den ansvarlige hovedlærer.

§ 19. Undervisningsministeriet beskikker for 3 år ad gangen et for de to handelshøjskoler fælles censorkollegium.

§ 20. Ved bedømmelsen af hver skriftlig og mundtlig eksamenspræstation anvendes følgende karakterskala:

16, 15, 14, 13, 11, 10, 8, 6, 4, 1, 0.

Stk. 2. Karakteren for hver præstation fastsættes efter forhandling mellem de i bedømmelsen deltagende lærere og censorer. Såfremt der ikke kan opnås enighed om en fælles bedømmelse, giver hver bedømmer en karakter efter den anførte skala, hvorefter den endelige karakter for vedkommende præstation udregnes som middeltallet af de således givne karakterer, afrundet til det nærmeste tal i skalaen. Udgør det udregnede middeltal et simpelt gennemsnit af to på hinanden følgende tal i karakterskalaen, er det højeste af disse tal den endelige karakter. Når et flertal af de i bedømmelsen deltagende lærere og censorer stemmer for karakteren 0 (nul), bliver denne dog altid den endelige karakter.

Stk. 3. Efter afslutningen af den almene erhvervsøkonomiske eksamen udregnes for hver eksaminand et gennemsnit af samtlige de af eksaminanden opnåede karakterer,

hvorefter en hovedkarakter bestemmes på grundlag af det fundne gennemsnit på følgende måde:

16,00–14,50: 1. karakter m. udmærkelse,

14,49–11,50: 1. karakter,

11,49–10,50: 2. karakter.

Stk. 4. Efter afslutningen af den handelsvidenskabelige kandidateksamen udregnes et gennemsnit af samtlige de af eksaminanden ved den almene erhvervsøkonomiske eksamen og den handelsvidenskabelige kandidateksamen opnåede karakterer, hvorefter en hovedkarakter for den handelsvidenskabelige kandidateksamen bestemmes efter tilsvarende retningslinier som angivet i stk. 3.

§ 21. Vedkommende højskoles rektor påser, at eksamenskaraktererne samt det endelige eksamensresultat indføres i en af undervisningsministeriet autoriseret eksamensprotokol.

Stk. 2. Protokollen skal, så snart karakteren for en præstation er indført, underskrives af censorer og lærer.

Stk. 3. Eksamensbeviserne udstedes og underskrives af vedkommende højskoles rektor.

§ 22. En studerende kan indtil 3 gange deltage i hver af de i §§ 4 og 7 omhandlede øvelsesrækker, ligesom han indtil 3 gange kan indstille sig til de i § 5 omhandlede indledende prøver i deres helhed såvel som til de i § 8 omhandlede afsluttende prøver i deres helhed.

Stk. 2. Ved opgørelsen af det endelige eksamensresultat for den almene erhvervsøkonomiske eksamen, jfr. §§ 9 og 20, kan kun medregnes karakterer for øvelser, seminararbejder og prøver, aflagt i den af bestemmelserne i §§ 4, 6 og 7 betingede rækkefølge.

Stk. 3. En studerende kan indtil 3 gange deltage i hver af de i § 12, stk. 1, omhandlede seminarøvelsesrækker og indtil 3 gange indlevere en i overensstemmelse med bestemmelsen i § 12, stk. 2, forfattet afhandling. Såfremt en studerende ønsker at benytte sig af adgangen til for anden eller tredje gang at indlevere en sådan afhandling, kan vedkommende højskole bestemme, at den studerende skal vælge nyt emne for afhandlingen. En studerende kan endvidere indtil 3 gange indstille sig til de i § 14 omhandlede afsluttende prøver i deres helhed.

Stk. 4. Ved opgørelsen af det endelige eksamensresultat for den handelsvidenskabelige kandidateksamen, jfr. § 20, stk. 4, kan kun medregnes karakterer for den almene erhvervsøkonomiske eksamen, og for de i § 12 omhandlede seminarøvelsesrækker og den sammesteds nævnte afhandling, for så vidt de pågældende karakterer er opnået i den af bestemmelserne i §§ 4, 6, 7 og 12 betingede rækkefølge.

Stk. 5. Vedkommende højskole kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i stk. 1 og 3.

V. Ikrafttrædelse.

§ 23. Nærværende bekendtgørelse har virkning for studerende, der optages på det almene erhvervsøkonomiske studium fra og med begyndelsen af undervisningsåret 1964–65. Ved begyndelsen af det nævnte undervisningsår er der dog adgang til det almene erhvervsøkonomiske studium for personer, der den 1. september 1964 fuldt ud opfylder de i bekendtgørelse nr. 33 af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen fastsatte adgangsbetingelser, således som denne er ændret ved bekendtgørelse nr. 94 af 3. april 1956.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 33 af 20. februar 1954 og bekendtgørelse nr. 94 af 3. april 1956. Studerende, der senest i undervisningsåret 1963-64 har påbegyndt det almene erhvervsøkonomiske studium, kan dog indstille sig til eksamen efter de i disse bekendtgørelser fastsatte regler til og med eksamensterminen maj/juni 1968.

Stk. 3. På særlige af vedkommende højskole fastsatte vilkår kan der gives personer, som har bestået den erhvervsøkonomiske eksamen efter de i bekendtgørelse nr. 33 af 20. februar 1954 fastsatte regler, adgang til det handelsvidenskabelige kandidatstudium.

Undervisningsministeriet, den 14. maj 1964.

K. Helveg Petersen.

/ Kjeld Gleerup.

Angående det nærmere indhold af de nye studieplaner henvises til redegørelsen i forrige kapitel, side 9-17.

(b) *Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. maj 1964 om ændring af bekendtgørelsen om den handelsvidenskabelige licentiatgrad, har følgende ordlyd:*

I henhold til bestemmelserne i lov nr. 272 af 14. juni 1951 om handelshøjskoler fastsættes herved følgende:

1. § 1, 1. stk., i bekendtgørelse nr. 133 af 13. april 1959 om den handelsvidenskabelige licentiatgrad affattes således:

»Ved Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus indrettes en videregående uddannelse, der tager sigte på opnåelse af den handelsvidenskabelige licentiatgrad.«

2. § 2 i fornævnte bekendtgørelse affattes således:

»§ 2. Adgang til deltagelse i den i § 1 omhandlede videregående uddannelse er betinget af,

at den pågældende har bestået den handelsvidenskabelige kandidateksamen med 1. karakter, eller

at den pågældende senest i eksamensterminen 1964 med 1. karakter har bestået den erhvervsøkonomiske eksamen (HA) og derefter senest i eksamensterminen 1968 ligeledes med 1. karakter har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD), eller

at den pågældende senest i eksamensterminen 1964 med 1. karakter har bestået en erhvervsøkonomisk diplomprøve (HD) og derefter senest i eksamensterminen 1970 ligeledes med 1. karakter har bestået den almene erhvervsøkonomiske eksamen.

Stk. 2. Vedkommende handelshøjskole kan, når særlige omstændigheder taler derfor, tilstede andre, herunder også udlændinge, adgang til den i § 1 omhandlede videregående uddannelse.«

3. § 6 i fornævnte bekendtgørelse ophæves.

Undervisningsministeriet, den 27. maj 1964.

K. Helveg Petersen.

/ Kjeld Gleerup.

Bekendtgørelsen fastslår, at der også ved Handelshøjskolen i Århus indrettes et licentiatstudium. Endvidere fastslår den, at adgangen til licentiatstudiet er betinget af, at den pågældende har bestået den nye handelsvidenskabelige kandidateksamen med 1. karakter, idet der dog i en overgangsperiode er adgang til studiet for den, der har erhvervet den handelsvidenskabelige kandidatgrad efter den tidligere ordning.

III. LÆRERSTAB OG ADMINISTRATION

I. LÆRERSTABENS SAMMENSÆTNING OG ÆNDRINGER HERI

Ved begyndelsen af undervisningsåret 1963-64 var der ved højskolen ansat 14 professorer, hvoraf en fungerer som rektor, 3 docenter, 21 faste adjunkter og lektorer, 1 fastansat lærer i stenografi og maskinskrivning, 7 honorarlønnede lektorer, 15 amanuenser og videnskabelige assistenter, 7 forskningsstipendiater samt 132 honorarlønnede lærere.

I årets løb skete følgende ansættelser og udnævnelser:

Docent, dr. jur. Verner Goldschmidt fratrådte 30/6 1964, da han fra 1/7 blev udnævnt til professor i kultursociologi ved Københavns Universitet.

Honorarlønnet amanuensis, cand. merc. Bent Gram blev fastansat som amanuensis ved Bankinstituttet fra 1/5 1964.

Forskningsstipendiat, cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen blev fra 1/7 1964 fastansat som amanuensis ved det økonomiske forskningsinstitut.

Amanuensis, cand. polit. Lauge Stetting blev fra 1/4 1964 beskikket som honorarlønnet lektor i udenrigshandel.

H. Eisenberg M.S. blev ansat som honorarlønnet amanuensis i teoretisk statistik fra 15/6 1964.

Som overenskomstlønnede amanuenser er følgende blevet ansat:

Cand. polit. Thomas Henriksen i erhvervsøkonomi fra 1/2 1964,

Cand. polit. Kåre B. Dullum ved regnskabslaboratoriet fra 1/7 1964.

Cand. jur. Børge Rasmussen fratrådte som forskningskandidat ved erhvervsretligt institut 9/2 1964.

Som forskningsstipendiater ansattes følgende:

Cand. merc. Leif Kristensen fra 1/7 1964 og

Cand. polit. Lars Lund fra 1/7 1964.

I årets løb trak følgende honorarlønnede lærere sig tilbage fra undervisningen:

Sekretær, cand. jur. Kjeld Fussing (erhvervsret),

Fuldmægtig, cand. polit. Arne Mikkelsen (nationaløkonomi),

Hovedbogholder Eivind Olsen, H.D. (bankvæsen),
 Kontorchef Kaj Hjelmblink, H.D. (bankvæsen),
 Revisor, cand. oecon. Poul Ravn (revision) og
 Civilingeniør Mogens Juul Kraft (matematik).

I undervisningsåret 1963/64 er ansat følgende nye honorarlønnede lærere:

Statsaut. revisor B. Dalskov (revision),
 Statsaut. revisor Aa. Engell-Nielsen (revision),
 Ekspeditionssekretær, cand. jur. Per Glahder (revision),
 Cand. merc. Flemming Hansen (erhvervsøkonomi),
 Statsaut. revisor Gustav E. Hansen (revision),
 Cand. merc. Flemming Jensen (regnskabsvæsen),
 Statsaut. revisor E. Moustén Nielsen (revision),
 Ekspeditionssekretær W. Padsø (revision),
 Sekretær, cand. jur. Arne Bernth Pedersen (revision),
 Sekretær, cand. polit. Orla G. Petersen (revision),
 Cand. jur. Børge Rasmussen (erhvervsret),
 Underdirektør, cand. merc. Knud Rasmussen (regnskabsvæsen) og
 Statsaut. revisor Erik Skanning (revision).

Ved slutningen af undervisningsåret 1963/64 var der herefter – jfr. nedenstående oversigt – ved højskolen ansat 14 professorer, hvoraf en fungerer som rektor, 2 docenter, 21 faste adjunkter og lektorer, 1 fast-ansat lærer i stenografi og maskinskrivning, 8 honorarlønnede lektorer, 18 amanuenser og videnskabelige assistenter, 7 forskningsstipendiater samt 139 honorarlønnede lærere. Af disse har professor Thorkil Kristensen haft orlov siden 1. september 1960 for at virke som generalsekretær for O.E.C.D., og professor P. Nyboe Andersen har haft orlov siden 1. august 1962 for at varetage hvervet som formand for styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene.

2. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE VED SLUTNINGEN AF UNDERVISNINGÅRET 1963/64

Professorer:

dr. Max Kjær-Hansen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1937,
 Thorkil Kristensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1948,
 Jan Kobbernagel, erhvervsret, udnævnt 1/4 1949,
 dr. oecon. P. Nyboe Andersen, nationaløkonomi, udnævnt 1/4 1950.
 Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1953,

dr. polit. Poul Winding, nationaløkonomi, udnævnt 1/12 1956,
 Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/12 1957,
 dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958,
 dr. phil. Hakon Stangerup, kulturhistorie, udnævnt 1/1 1961,
 ekon. dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/6 1961,
 Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963,
 dr. jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963,
 dr. polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6
 1963,
 Carl E. Sørensen (konstitueret), bankvæsen, udnævnt 1/9 1963.

Docenter:

Dr. Z. D. Lando, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/8 1926,
 Dr. phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.

Fastansatte lektorer i sprog og forretningspraksis:

cand. mag. B. Maaløe, engelsk, udnævnt 1/8 1939,
 cand. mag. Paul Bay, engelsk, udnævnt 1/8 1946,
 translator Børge Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1947,
 dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/8 1949,
 translator K. Kristiansen, tysk, udnævnt 1/8 1955,
 Erik Otto, H.A., forretningspraksis, udnævnt 1/8 1955,
 dr. phil. Knud Sørensen, engelsk, udnævnt 1/8 1955 (p. t. orlov),
 translator Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1/8 1956,
 cand. mag. Jacques Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/8 1958,
 cand. mag. Arne Spenter, tysk, udnævnt 1/8 1958,
 cand. mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/8 1959,
 translator Walter Thornfield, tysk, udnævnt 1/8 1959,
 translator Halvor Søeborg, spansk, udnævnt 1/9 1959,
 cand. mag. Erling Bjørn Hansen, tysk, udnævnt 1/8 1961.

Fastansatte adjunkter i sprog:

translator Ib E. Bailey, engelsk, udnævnt 1/11 1960,
 cand. mag. Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/11 1960,
 translator, fru Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1961,
 translator Pauli Gunderskov Nielsen, tysk, udnævnt 1/8 1962,
 translator Vagn Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1962,
 cand. mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1962,
 translator, cand. jur. Erik Juul Lund, fransk, udnævnt 1/9 1962.

Fastansat lærer i stenografi og maskinskrivning:

eksam. handelsfaglærer, fru Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963.

Amanuenser og videnskabelige assistenter (herunder aspiranter):

mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/2 1954,
 cand. jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/3 1954,
 lic. merc. Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1955,
 cand. oecon. Erik Johnsen, omkostningslære og prispolitik, udnævnt
 1/6 1956,

cand. merc. Helge Hammerich, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1958,
 cand. polit. Poul Sveistrup, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1958, (or-
 lov fra 1/2 64).

mag. scient. Per Kongstad, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1960,
 cand. polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1960,
 cand. merc. Bent Gram, bankvæsen, udnævnt 1/10 1960,
 cand. polit. Erik Trolle-Schultz, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1961,
 cand. polit. Harald Vestergaard, H.D., udenrigshandel, udnævnt 1/8
 1961,

Erik Hollesen, H.A., organisation, udnævnt 1/9 1961,
 cand. merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/3 1962,
 John Hejn Kjær, H.D., forsikring, udnævnt 1/9 1963,
 cand. polit. Thomas Henriksen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/2 1964,
 H. Eisenberg, M.S., teoretisk statistik, udnævnt 1/7 1964,
 cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/7
 1964,

cand. polit. Kåre B. Dullum, regnskabsvæsen, udnævnt 1/7 1964.

Forskningsstipendiater:

cand. merc. Ole T. Krogsgaard, ansat 1/9 1962,
 cand. jur. Erik Siesby, ansat 1/9 1962,
 cand. merc. Lasse Nilsson, ansat 1/10 1962,
 cand. merc. Frode Slipsager, ansat 1/10 1962,
 cand. merc. Søren Heede Hansen, ansat 1/10 1963,
 cand. merc. Leif Kristensen, ansat 1/7 1964,
 cand. polit. Lars Lund, ansat 1/7 1964.

Honorarlønnede lektorer:

kontorchef, cand. polit. Kjeld Bjerke, statistik, udnævnt 1/8 1939,
 statsaut. revisor A. Høiriis Sørensen, H.D., regnskabsvæsen, udnævnt
 1/8 1943,

overbibliotekar, cand. polit. Per Boesen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/11 1949,
 landsretssagfører Knud Fich, erhvervsret, udnævnt 1/8 1950,
 redaktør Peter Olufsen, H.D., reklamens teknik, udnævnt 1/8 1957,
 amanuensis, cand. polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1/8 1961,
 amanuensis, cand. oecon. Torben Agersnap, organisation, udnævnt 1/8 1961,
 amanuensis, cand. polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/4 1964.

Honorarlønnede lærere:

Det almene erhvervsøkonomiske studium og
 De erhvervsøkonomiske specialstudier, 1. del:

Erhvervsøkonomi:

dr. Erik Lynge, H.A., ansat 1/11 1936,
 ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg, ansat 1/1 1947,
 cand. polit. fru Karen Gredal, ansat 1/9 1954,
 ekspeditionssekretær, cand. oecon. Henning Kjølby, ansat 1/1 1955,
 afdelingschef, cand. merc. Oscar Houmann, ansat 1/9 1959,
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, ansat 1/9 1959,
 afdelingschef, cand. merc. Hugo Rønsdal, ansat 1/9 1960,
 sekretær, cand. polit. Jens Kampmann, ansat 1/9 1962,
 cand. merc. Flemming Hansen, ansat 1/1 1964.

Nationaløkonomi:

prokurist, cand. polit. Hans Paaschburg, ansat 1/9 1960,
 fuldmægtig, cand. polit. Erik Bent Kristiansen, ansat 1/9 1960,
 sekretær, cand. polit. Ole Mølgaard Andersen, ansat 1/9 1961,
 sekretær, cand. polit. Paul Paulsen, ansat 1/9 1961,
 fuldmægtig, cand. polit. Niels Ussing, ansat 1/9 1961,
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Folmer Hammerum, ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Knud Bent Hey, ansat 1/9 1963,
 sekretær, cand. polit. Thomas Lauritsen, ansat 1/9 1963,
 cand. polit. Gunnar Viby Mogensen, ansat 1/9 1963.

Statistik:

sekretær, cand. polit. Finn Madsen, ansat 1/9 1959,
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, ansat 1/9 1959,
 civilingeniør Georg Kjær, ansat 1/9 1960,

ekspeditionsssekretær, cand. polit. Frode Rasmussen, ansat 1/9 1960,
 cand. polit. Jørgen Biilmann, ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Sven Caspersen, ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Bent Jørgensen, ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Sv. Erik Aaen, ansat 1/9 1962.
 cand. polit. Jørn H. Kjær, ansat 1/9 1963,
 fuldmægtig, cand. oecon. Leif Pank Pedersen, ansat 1/9 1963.

Erhvervsret:

bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard, ansat 1/9 1948,
 højesteretssagfører Carl Tjur, ansat 1/9 1948,
 landsretssagfører Henrik Holm, ansat 1/9 1957,
 landsretssagfører Feodor Nielsen, ansat 1/9 1958,
 landsretssagfører Niels Kjølbye, ansat 1/9 1959,
 advokat Ernst Dyrbye, ansat 1/9 1959,
 advokatfuldmægtig Torben Ertbøll, ansat 1/9 1962,
 sekretær, advokat Aksel T. Koefoed, ansat 1/9 1962,
 cand. jur. Børge Rasmussen, ansat 1/9 1962,
 fuldmægtig, cand. jur. Peter Friis, ansat 1/9 1963.

Specialfag til 2. del af de erhvervsøkonomiske special-
 studier:

kontorchef, cand. polit. Karsten Lemche, forsikring, ansat 1/9 1937,
 underdirektør, statsaut. revisor Willy Madsen, H.D., regnskabsvæsen,
 ansat 1/1 1945,
 højesteretssagfører Carl Tjur, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1948,
 statsaut. revisor William Mortensen, revision, ansat 1/9 1954,
 vicedirektør, cand. act. Aage Laursen, forsikring, ansat 1/9 1955,
 statsaut. revisor Helge Bom, revision, ansat 1/9 1956,
 dispachør, cand. jur. Erik Kofoed, forsikring, ansat 1/1 1957,
 kontorchef Preben Christensen, forsikring, ansat 1/9 1958,
 regnskabschef, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst, regnskabsvæsen,
 ansat 1/1 1958,
 kontorchef, cand. merc. Viggo Jacobsen, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1958,
 direktør, cand. jur. H. Thranow, forsikring, ansat 1/9 1958,
 statsaut. revisor Tage Andersen, revision, ansat 1/1 1959,
 kontorchef, cand. oecon. Flemming Agersnap, organisation, ansat 1/9
 1959,
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, organisation, ansat 1/9 1959,

ekspeditionssekretær, cand. polit. Frode Rasmussen, organisation, ansat 1/9 1960,
 konsulent, cand. merc. Joachim Jensen, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1960,
 prokurist, cand. polit. Hans Paaschburg, bankvæsen, ansat 1/9 1960,
 afdelingschef, cand. merc. Hugo Rønsdal, udenrigshandel, ansat 1/9 1960,
 kontorchef, cand. jur. Peder Schlegel, bankvæsen, ansat 1/9 1960,
 statsaut. revisor Otto Guldberg, revision, ansat 1/9 1960,
 statsaut. revisor H. E. Olesen, revision, ansat 1/9 1960,
 statsaut. revisor Aage Poulsen, revision, ansat 1/9 1960,
 hovedbogholder, cand. merc. Scott Christensen, bankvæsen, ansat 1/9 1961,
 kontorchef Bent Tegldal, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1961,
 landsretssagfører Jørgen Hoffmeyer, organisation, ansat 1/9 1961,
 kursuschef, cand. jur. Jørgen R. Saabye, organisation, ansat 1/9 1961,
 sekretær, cand. jur. Ole B. Thomsen, organisation, ansat 1/9 1961,
 underdirektør, translator Mogens Dyhr, bankvæsen, ansat 1/9 1962,
 regnskabschef, cand. oecon. Niels Jørgen Ebbensgaard, organisation, ansat 1/1 1962,
 overlæge Jørgen E. Andersen, organisation, ansat 1/9 1962,
 protokolsekretær, cand. jur. Agnete Weis Bentzon, organisation, ansat 1/9 1962,
 forstander, cand. merc. Flemming Klöcker-Larsen, organisation, ansat 1/9 1962,
 magister Johannes A. Noordhoek, organisation, ansat 1/9 1962,
 direktør, cand. psych. Eggert Petersen, organisation, ansat 1/9 1962,
 fuldmægtig, cand. jur. Poul Olsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1962,
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Jørgen Andersen, revision, ansat 1/9 1962,
 statsaut. revisor Hans Heinrich Boysen, revision, ansat 1/9 1962,
 statsaut. revisor Laurids Hansen, revision, ansat 1/9 1962,
 statsaut. revisor E. Lundgren, revision, ansat 1/9 1962,
 statsaut. revisor Svend Aage Nielsen, revision, ansat 1/9 1962,
 kontorchef, cand. polit. Mogens Otto Østergaard, revision, ansat 1/9 1962,
 kontorchef John Herløv Andersen, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor Bent Arentoft, H.D., revision, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor Willy Bent Hansen, H.D., revision, ansat 1/9 1963,
 fuldmægtig, cand. jur. Jan Hinze, revision, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Eigil Jensen, H.D., revision, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor Poul Maigaard, H.D., revision, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor Preben Pilgaard, revision, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor B. Dalskov, revision, ansat 1/1 1964,
 statsaut. revisor Aa. Engell-Nielsen, revision, ansat 1/1 1964,
 ekspeditionssekretær, cand. jur. Per Glahder, revision, ansat 1/9 1963,
 statsaut. revisor Gustav E. Hansen, revision, ansat 1/1 1964,
 cand. merc. Flemming Jensen, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1964,
 statsaut. revisor E. Moustén Nielsen, revision, ansat 1/9 1963,
 ekspeditionssekretær W. Padsø, revision, ansat 1/1 1964,
 sekretær, cand. jur. Arne Bernth Pedersen, revision, ansat 1/9 1963,
 sekretær, cand. polit. Orla G. Petersen, revision, ansat 1/9 1963,
 underdirektør, cand. merc. Knud Rasmussen, regnskabsvæsen, ansat
 1/1 1964,
 statsaut. revisor Erik Skanning, revision, ansat 1/9 1963.

Matematik:

konsulent, cand. polit. fru Gudrun Sveistrup Jacobsen, ansat 1/9 1960,
 civilingeniør Georg Kjær, ansat 1/9 1960,
 fuldmægtig, cand. oecon. Mogens Ebling, ansat 1/9 1961,
 sekretær, cand. polit. Erik Holm, ansat 1/9 1961,
 cand. polit. Jørgen Büllmann, ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Sven L. Caspersen, ansat 1/9 1962,
 civilingeniør Steen Christensen, ansat 1/9 1962,
 civilingeniør Erik Jørgensen, ansat 1/9 1962,
 civilingeniør Francis J. Trnka, H.A., ansat 1/9 1962,
 sekretær, cand. polit. Jørgen Wedebye, ansat 1/9 1962,
 cand. stat. Erling B. Andersen, ansat 1/9 1963,
 cand. polit. Jørn H. Kjær, ansat 1/9 1963.

Samfundslære:

fuldmægtig, cand. polit. Finn Petersen, ansat 1/9 1960,
 fuldmægtig, cand. polit. Poul Antonsen, ansat 1/9 1961,
 adjunkt, cand. polit. Sigurd Larsen, ansat 1/9 1962.

Korrespondent- og translatørstudierne:

Engelsk:

cand. mag. Niels Haislund, ansat 1/9 1944,
 translatør Harald Svane Knudsen, ansat 1/9 1946,
 cand. mag. Børge Larsen, ansat 1/9 1950,

cand. mag. Ole Bus, ansat 1/1 1954,
 translør Jørgen Alsø, ansat 1/9 1960,
 cand. mag. Niels Hauge, ansat 1/9 1962,
 cand. mag. fru Inger Piepgrass, ansat 1/9 1962,
 translør, fru Ebba R. Schlüter, ansat 1/9 1963.

Tysk:

lektor, cand. mag. H. Verner Larsen, ansat 1/9 1950,
 translør, fru Esther Brinch, ansat 1/9 1957,
 cand. mag., fru Gerda Andersen, ansat 1/9 1960.

Fransk:

translør, fru Inger Bache, ansat 1/10 1941,
 translør, fru Aase Lenstrup, ansat 1/9 1945,
 translør, frøken B. Langballe, ansat 1/9 1954,
 madame Suzanne Lublin, ansat 1/9 1956.

Spansk:

translør, fru Gerda Hasle, ansat 1/9 1947,
 translør, frøken Aase Milfeldt, ansat 1/9 1952,
 fru Erna Sølling, ansat 1/9 1954,
 kancellist, cand. jur. Daniel Kraemer y Morata, ansat 1/9 1957,
 ekspeditionssekretær, translør Halvor Skov, ansat 1/9 1958.

Forretningspraksis:

inspektør, cand. mag. Chr. Pedersen, ansat 1/9 1949,
 fuldmægtig Finn Hagen Jespersen, H.A., ansat 1/9 1957,
 handelsfaglærer, fru Jytte Halfdan Madsen, ansat 1/9 1957,
 handelsfaglærer, fru Else Pellessen, ansat 1/9 1957,
 handelsfaglærer, fru Inger Vikelsøe, ansat 1/9 1958,
 fru Marie-Louise Westergaard, ansat 1/9 1960,
 sproglærer, cand. theol. S. Søe-Pedersen, ansat 1/9 1961,
 handelsfaglærer, fru Else Wangel, H.D., ansat 1/9 1961.

GÆSTEPROFESSORER

Dr. Alex Edelstein, University of Washington, Seattle 2, Washington,
 Franklin R. Root, University of Pennsylvania, Pennsylvania.

Udviklingen over en årrække i antallet af lærere ved højskolen fremgår af omstående oversigt.

Antal lærere ved højskolen pr. 1. august

	1925	1930	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1964
Professorer i økonomi m. v.	—	—	—	2	2	3	4	7	11
— i jura	—	—	—	—	—	1	1	1	2
— i sprog	—	—	—	—	—	—	1	1	—
— i kulturhistorie ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Docenter i økonomi m. v.	3	3	3	2	5	4	4	3	2
— i sprog og kulturhistorie	—	—	—	—	1	1	—	1	—
Fastansatte lektorer og adjunkter:									
i økonomi m. v.	—	—	—	—	2	2	3	2	1
i sprog	—	—	—	3	6	9	9	12	20
Fastansatte lærere:									
i forretningspraksis									1
Honorarlønnede lektorer:									
i økonomi m. v.	—	1	8	13	13	15	10	7	7
i sprog	—	—	3	2	1	2	2	—	—
Amanuenser:									
i økonomi og jura	—	—	—	4	3	4	6	11	17
i andre fag	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Stipendiater									7
Videnskabelige assistenter med deltidsbeskæftigelse:									
i økonomi og jura	—	—	2	3	3	1	1	1	—
Honorarlønnede lærere (bortset fra lektorer):									
i matematik til adgangsprøverne til diplomstudierne	—	—	—	—	—	—	—	—	12
i samfundslære til adgangsprøverne til diplomstudierne	—	—	—	—	—	—	—	—	3
i økonomi og statistik til H.A. og 1. del af diplomstudierne	5	3	5	10	12	15	14	24	28
i erhvervsret til 1. del af diplomstudierne	1	2	2	5	9	11	8	9	10
i specialfag til 2. del af diplomstudierne	12	13	13	21	27	25	22	26	59
i sprog	6	17	15	14	28	27	36	33	20
i forretningspraksis	4	8	6	6	6	8	5	10	8
i andre fag	—	—	2	1	2	3	3	—	—
Antal lærere m. v. i alt ¹⁾	31	47	59	86	120	131	130	148	210
(heraf fastansatte)	3	3	3	11	19	24	29	39	58

¹⁾ En sammenstilling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet både under 1. og 2. del af diplomstudierne.

3. GÆSTEFØRELÆSNINGER M. M.

a. Professor, dr. Alex Edelstein, University of Washington, Seattle 2, Washington, og professor Franklin R. Root, University of Pennsylvania, Pennsylvania, har virket som gæsteforelesere ved højskolen i beretningsperioden.

b. Den 5. september 1963 holdt professor Helen Hacker en gæsteforelæsning over emnet: »The Function and Meaning of Work for Married Women i U.S.«

Den 25. september 1963 holdt professor R. S. Sayers, London, forelæsning over emnet: »Co-operation between Central Banks.«

Den 26. september 1963 holdt professor R. S. Sayers seminar over emnet: »The Theoretical Basis of the Radcliffe Report.«

Den 27. september 1963 holdt professor Spencer L. Kimball, Michigan, forelæsning over emnet: »Government Regulation of Insurance in the United States.«

Den 6. november 1963: Besøg af tre polske nationaløkonomiske professorer.

Den 11. marts 1964 var professor, dr. Renate Mayntz-Trier fra Det fri Universitet i Vestberlin gæst ved et seminar over emnet: »The Use and Modification of Webers Ideal Type of Bureaucracy in the Analysis of Organizations.«

Den 17. april 1964 aflagde OECD-stipendiat dr. S. Srdar, Jugoslavien, et besøg på Handelshøjskolen.

Den 28. april holdt direktør George E. Bullard fra Gillett Bros., Discount Co., London, en forelæsning over emnet: »The London Discount Market.«

Den 30. april 1964 holdt samme en gæsteforelæsning over emnet: »Operations of The City of London.«

4. ADMINISTRATION

Rektor: Professor Jan Kobbervagel, ansat for perioden 1/8-63-31/7-68.

Inspektør: Holger Almdal, ansat 1. august 1936.

Fuldmægtig: Finn Jespersen, H.A., ansat 1. marts 1956.

Overassistenter:

Lilli Thorngaard, ansat 1.8.1947,

Jørgen Andersen, ansat 1.5.1963.

Assistenten:

Emmy Langkilde, ansat 1.12.1953,
 Helle Madsen, ansat 1.9.1956,
 Solveig Buhl, ansat 1.7.1961,
 Ella Schønbeck, ansat 1.8.1961,
 Elisabeth Bøstrup, ansat 1.4.1962,
 Tove Larsen, ansat 16.8.1962.

Skolebetjente:

Oluf Hedager, ansat 1.8.1939,
 Preben Gamholdt, ansat 1.3.1961.

5. UNDERVISNINGSRÅDET

Undervisningsrådet består af samtlige professorer ved højskolen samt de docenter og lektorer, som har en lederfunktion. Medlemmerne var pr. 31. juli 1964:

Lektor Torben Agersnap,
 Professor Ejler Alkjær,
 Professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen,
 Professor, dr. polit. Bjarke Fog,
 Docent, dr. jur. Verner Goldschmidt,
 Lektor Knud Hansen,
 Professor Palle Hansen,
 Professor, dr. polit. Ernst Lykke Jensen,
 Professor, dr. Max Kjær-Hansen,
 Professor Jan Kobbernagel (formand),
 Professor Thorkil Kristensen,
 Professor, dr. jur. Ole Lando,
 Docent, dr. Z. D. Lando,
 Professor Poul Milhøj,
 Professor, ekon. dr. Arne Rasmussen,
 Lektor, dr. phil. Jens Rasmussen,
 Professor, dr. phil. Hakon Stangerup,
 Konst. professor Carl E. Sørensen,
 Professor, dr. polit. Poul Winding.

Som undervisningsrådets sekretær fungerer inspektør Holger Almdal.

Undervisningsrådet behandler alle spørgsmål vedrørende undervisningens indhold og gennemførelse, adgang til studierne, ansættelse af faste lærere og videnskabelige medarbejdere, principielle dispensations-spørgsmål m. v.

Undervisningsrådet har i året 1963/64 holdt 13 møder samt et fællesmøde med bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse. Blandt de vigtigste af de spørgsmål, der har været behandlet, kan nævnes Handelshøjskolens fremtidige økonomiske og administrative organisation, tilrettelæggelsen af det nye H.A og cand. merc. studium, indførelse af videregående sprogstudier, kriterier for en eventuel adgangs-begrænsning og lokalesituationen.

6. ANDRE UDVALG

a. *Stipendieudvalget* har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, som af Ungdommens Uddannelsesfond stilles til rådighed for de dagstuderende på højskolen. Dets medlemmer er rektor (formand), professor Ejler Alkjær og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen, inspektør H. Almdal samt en repræsentant for de studerende. Rektor og det af studenterrådet udpegede medlem er repræsentanter henholdsvis for lærerkollegiet og de studerende såvel i Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab som i Dansk Studiefonds bestyrelse. Indstillinger vedrørende tildeling af andre legater og af fripladser foretages af rektor.

b. *Bestyrelsen for Handelshøjskolens studiefond* består af skibsreder Axel Kampen som repræsentant for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt professorerne Jan Kobbernagel og Poul Winding som undervisningsrådets repræsentanter. Fonden råder over 25.500 kr., der er stillet til rådighed af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, og som kan anvendes til ydelse af rentefri lån til studerende, der ikke ad anden vej har kunnet få fornøden økonomisk støtte til studiernes gennemførelse.

c. *Institut- og publikationsudvalget* er et stående fællesudvalg af bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse og undervisningsrådet. Dets medlemmer er foreningens formand og endnu et medlem udpeget af bestyrelsen, rektor, samtlige medlemmer af undervisningsrådet og højskolens overbibliotekar. I beretningsperioden har direktør F. Løppenthien været udvalgets formand og direktør Einar Høywald har været det andet af foreningen udpegede medlem. Udvalget gennemgår institutternes og bibliotekets regnskaber og budgetter, herunder arbejdsplanernes økonomiske side, og afgiver indstilling herom til foreningens bestyrelse.

d. Ad hoc-udvalg nedsat af undervisningsrådet.

- 1°. *Udvalget vedrørende diplomstudiernes 2. del og forholdet mellem 1. og 2. del* bestående af professorerne Palle Hansen, Arne Rasmussen, Carl E. Sørensen og Poul Winding, docent Z. D. Lando samt lektorerne Torben Agersnap og Knud Hansen, nedsat i foråret 1962. Udvalget afgav betænkning i juni 1964.
- 2°. *Udvalget vedrørende en ny udformning af sprogstudierne* bestående af: professorerne Alkjær og Kobbernagel, docent Z. D. Lando og lektorerne Torben Agersnap og Jens Rasmussen, nedsat i efteråret 1962. Udvalget afgav betænkning i januar 1964.
- 3°. *Udvalget vedrørende tælfordelingen i erhvervsøkonomi på det nye H.A. studium* bestående af: professorerne Alkjær, Bjarke Fog, Palle Hansen, Arne Rasmussen og Carl E. Sørensen samt lektor Agersnap, nedsat i november 1963. Udvalget afgav rapport i februar 1964.
- 4°. *Udvalget vedrørende tilrettelæggelsen af faget erhvervs- og samfundsbeskrivelse på det nye H.A. studium* bestående af: professorerne Alkjær, Milhøj og Winding, nedsat i november 1963. Udvalget afgav rapport i februar 1964.
- 5°. *Udvalget vedrørende en eventuel adgangseksamen til H.A. studiet* bestående af: professorerne Lykke Jensen, Stangerup og Winding, nedsat i januar 1964. Udvalget afgav rapport i februar 1964.
- 6°. *Udvalget vedrørende en eventuel adgangsbegrænsning på dagstudierne* bestående af: professorerne Fog, Kobbernagel, Milhøj, Jens Rasmussen og Stangerup, nedsat i januar 1964.

IV. UNDERVISNINGEN

A. DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

I henhold til handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen kan det almene erhvervsøkonomiske studium tilrettelægges enten som et 3-årigt dagstudium eller som et 5-årigt aftenstudium. Forskellen mellem de to studieformer ligger bl. a. i, at den, der optages på aftenstudiet, forudsættes gennem arbejde i erhvervslivet og ved aflæggelse af særlige adgangsprøver at have erhvervet de nødvendige kundskaber i sprog og forretningspraksis, hvorfor der ikke undervises i disse discipliner på aftenstudiet. Fra september 1960 blev det 5-årige aftenstudium nedlagt som selvstændigt studium. Samtidig indførtes en 3-årig læseplan til H. A. for studerende, der i forvejen har erhvervet en diplomprøve.

For det almene erhvervsøkonomiske studium er udarbejdet en studievejledning, der senest er revideret i 1958. I overensstemmelse med denne plan har undervisningen i 1963/64 omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier m. v.

1. DAGSTUDIET

1.-års studerende

Erhvervsøkonomi

Erhvervsbeskrivelse	Alkjær
Varehandelens organisation og teknik	Kongstad
Omkostningslære og prispolitik	Fog
Adm. databehandling	Sveistrup
Indledende seminar (8 hold)	Alkjær m. fl.

Nationaløkonomi

Statistik	Poul Winding
-----------------	--------------

Erhvervsret

—	Kobbernagel
---------	-------------

—	Eggert Møller, Fich og
---------	------------------------

Økonomisk historie	Lando
--------------------------	-------

Sprog (Engelsk er obligatorisk, medens der er valg-	Poul Milhøj
---	-------------

frihed mellem tysk, fransk og spansk).

Engelsk (nysproglige studenter)	Bay
---------------------------------------	-----

Engelsk (matematiske studenter)	Alsø, Bailey og
---------------------------------------	-----------------

— (realister og norske studerende)	Sandberg
--	----------

Tysk (nysproglige studenter)	Alsø og Løwert
------------------------------------	----------------

— (matematiske studenter)	Gunderskov Nielsen
---------------------------------	--------------------

— (realister og norske studerende)	Thornfield og
--	---------------

— (realister og norske studerende)	Gunderskov Nielsen
--	--------------------

— (realister og norske studerende)	Kristiansen
--	-------------

Ugentlige timer

Efterår Forår

2 2

2 1

0 2

2 2

0 2

2 3

0 2

1

Eggert Møller, Fich og

Lando

2

Poul Milhøj

1

2 2

4 3

3 3

2 2

4 3

3 3

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Fordr</i>
Fransk.....	Jens Rasmussen og Birthe Langballe	3	3
Spansk.....	Sundbo	5	5
<i>Forretningspraksis</i>			
Bogføring (3 hold)	Erik Otto	4	4
Handelsregning (3 hold)	Erik Otto	2	0
Maskinskrivning (5 hold)	Erik Otto og E. Pellesson	2	0
<i>Kulturhistorie</i>	Stangerup	2	2
<i>Matematik</i> (nysproglige studenter)	Svejstrup Jacobsen	4	0
— (realister)	Orla Nielsen	4	0
		<u>23</u>	

2.-års studerende

<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Organisation	Goldschmidt	2	2
Afsætningsøkonomi	Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen	2	2
Omkostningslære og prispolitik	Bjarke Fog	2	0
Årsregnskabet	Sveistrup	1	0
Internt regnskabsvæsen og regnskabsanalyse.	Palle Hansen	2	2
Erhverv og samfund	Kjølby	1	1
Erhvervsgeografi	Aagesen	2	1
<i>Seminar i varehandel</i> (6 hold)	Lando, Stetting, Kongstad, Westergaard, Slipsager og Krogsgaard	2	0
<i>Seminar i omkostningslære og prispolitik</i> (4 hold)	Bjarke Fog og Erik Johnsen	0	2
eller			
<i>Seminar i afsætningsøkonomi og organisation</i> (2 hold) ..	Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Hollesen	0	2
<i>Nationalekonomi</i> I-II	Hammerum og Brandt Jensen	3	0
makroøkonomi	Brandt Jensen	0	2
økonomisk historie	Poul Milhøj	0	2
<i>Erhvervsret</i>	Lando, Eggert Møller og Fich	2	1
<i>Statistik</i>	Bjerke	1	0
<i>Sprog</i> (engelsk er obligatorisk, medens der er valg- frihed mellem tysk, fransk og spansk)			
Engelsk (nysproglige studenter)	Bay og Sandberg	2	2
— (matematiske studenter)	Alsø, Bailey og Sandberg	2	3
— (realister og norske studerende)	Alsø og Löwert	3	3
Tysk (nysproglige studenter)	Gunderskov Nielsen	2	2
— (matematiske studenter)	Thornfield og Gunderskov Nielsen	2	3
— (realister)	Bj. Hansen	3	3
Fransk	E. Juul Lund og Jens Rasmussen	3	3
Spansk	Søeborg	5	5

3.-års studerende

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Finansiering</i>	Carl. E. Sørensen	2	2
<i>Beliggenhedslære</i>	Alkjær	1	0
<i>Seminar i regnskabsvæsen</i> (3 hold)	Palle Hansen m. fl.	2	0
<i>Seminar i omkostningslære og prispolitik</i> (2 hold)	Bjarke Fog og	2	0
eller	Erik Johnsen		
<i>Seminar i afsætningsøkonomi og organisation</i> (4 hold) ...	Max Kjær-Hansen	2	0
	og Arne Rasmussen,		
	m. fl.		
<i>Kollokvier</i>	lærerne i erhvervs-		
	økonomi	0	2
<i>Nationalekonomi, øvelser</i>	Poul Milhøj	2	2
— skattepolitik	Poul Milhøj	0	1
<i>Erhvervsret</i>	Kobbernagel og Fich	1	2
<i>Udenrigsøkonomi</i>	Duelund Nielsen	2	0

2. AFTENSTUDIET

1.-års studerende (ny ordning)

Erhvervsøkonomi

Varehandel	Erik Lyng	2	0
Omkostningslære og prispolitik	Erik Johnsen	2	2
Økonomisk historie	Poul Milhøj	1	0
Erhverv og samfund	Henning Kjølby	1	0
Organisation	Erik Hollesen	0	2
Nationalekonomi	F. Hammerum	0	1
Erhvervsbeskrivelse	Th. Henriksen	0	2
Kulturhistorie	Stangerup	2	1

2.-års studerende (ny ordning)

Erhvervsøkonomi

Organisation	Torben Agersnap	1	0
Årsregnskab	Poul Sveistrup	2	0
Varehandel (seminar)	Erik Lyng	2	0
Nationalekonomi	Poul Winding	2	0
Afsætningsøkonomi	Orla Nielsen	2	0
Erhvervsgeografi	Aage Aagesen	0	2
Internt regnskabsvæsen	Zakken Worre	0	2
Afsætningsøkonomi og organisation (seminar) ...	Erik Hollesen og		
	Orla Nielsen		

3.-års studerende (ny ordning)

Erhvervsøkonomi

Regnskabsvæsen (seminar)	Dennis Clausen,		
	Poul Sveistrup og		
	Zakken Worre	2	2
<i>Finansiering</i>	Carl E. Sørensen	2	0
<i>Nationalekonomiens politik</i>	Poul Milhøj	1	0
<i>Makroøkonomi</i>	O. Brandt Jensen	2	0
<i>Beliggenhedslære</i>	Per Boesen	0	1
<i>Nationalekonomi, øvelser</i>	Poul Milhøj	0	1
<i>Nationalekonomi</i>	H. Duelund Nielsen	0	2
<i>Erhvervsøkonomiske kollokvier (seminar)</i>	lærerne i erhvervs-		
	økonomi	ca. 10	dobbelttimer

5.-års studerende (gammel ordning)

		Ugentlige timer	
		Efterår	Fordr
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Finansiering	Carl E. Sørensen	2	0
Organisation	Torben Agersnap	1	0
Nationalekonomi	Poul Milhøj	2	0
Afsætningsøkonomi og organisation (seminar) ...	Torben Agersnap og Orla Nielsen		
Beliggenhedslære	Per Boesen	0	1
Nationalekonomi, øvelser	Poul Milhøj	0	1
Nationalekonomi	H. Duelund Nielsen	0	2
Erhvervsøkonomiske kollokvier (seminar)	lærerne i erhvervs- økonomi	ca. 10 dobbeltimer	

B. DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER (DIPLOMSTUDIERNE)

Reglerne om de erhvervsøkonomiske specialstudier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelser af 17. marts 1960 og 19. juli 1961 om diplomprøver ved handelshøjskolerne. I henhold hertil kan der ved Handelshøjskolen i København aflægges diplomprøver i 1) bankvæsen, 2) forsikring, 3) organisation, 4) regnskabsvæsen, 5) salgsorganisation og reklame, og 6) udenrigshandel.

Specialstudierne tilrettelægges normalt som 4-årige aftenstudier, omfattende en for alle studier fælles 1. del, til hvilken forberedelsen strækker sig over 2 år, og en ligeledes 2-årig 2. del, ved hvilken specialiseringen foregår. For studerende med særlige forudsætninger kan 1. del gennemføres efter 1 års forberedelse. Undervisningen kan delvis henlægges til morgentimerne.

Undervisningen i 1963/64 har omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier og seminarer.

1. DEL

Studieleder: Professor Bjarke Fog.

1.-års studerende (fordelt på 11 parallelle A-hold).

		Ugentlige timer	
		Efterår	Fordr
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
	Per Boesen	2	2
	Helge Hammerich		
	Søren Heede Hansen		
	Oscar Houmann		
	Ove Høeg		
	Lars Skov Madsen		
	Hugo Rønsdal		
	Frode Slipsager		

*Ugentlige timer
Efterdr Fordr*

<i>Nationalekonomi</i>	Bent Gram	2	1
	Bent Hey		
	Thomas Lauritzen		
	Lars Lund		
	Gunnar Viby Mogensen		
	Paul Paulsen		
	H. Paaschburg		
<i>Erhvervsret</i>	Niels Ussing		
	Ernst Dyrbye	1	2
	Torben Ertbøll		
	Knud Fich		
	Peter Friis		
	Kjeld Fussing		
	Niels Th. Kjølbye		
	Mogens Eggert Møller		
	Feodor Nielsen		
<i>Statistik</i>	Erik Siesby		
	Jørgen Billmann	1	1
	Kjeld Bjerke		
	Bent Jørgensen		
	Finn Madsen		
	Lars Skov Madsen		
	Leif Pank Pedersen		
	Frode Rasmussen		
2.-års studerende (fordelt på 10 parallelle B-hold).			
<i>Erhvervsøkonomi</i>	Bent Gram	2	2
	Oscar Houmann		
	Ove Høeg		
	Jens Kampmann		
	Henning Kjølbye		
	Lars Skov Madsen		
	Hugo Rønsdal		
<i>Nationalekonomi</i>	Frode Slipsager		
	Ole Mølgaard Andersen	1	2
	Thomas Henriksen		
	Arne Mikkelsen		
	Paul Paulsen		
	H. Paaschburg		
<i>Erhvervsret</i>	Niels Ussing		
	Ernst Dyrbye	2	2
	Torben Ertbøll		
	Knud Fich		
	Niels Th. Kjølbye		
	A. T. Koefoed		
	Feodor Nielsen		
	Børge Rasmussen		
	Jens Søndergaard		

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Statistik</i>	Jørgen Biilmann Bent Jørgensen Finn Madsen Frode Rasmussen Sv. Erik Aaen	1	0
Særhold for studerende, der er fritaget for nationalekonomi og erhvervsret (3 parallelle C-hold)			
<i>Erhvervsøkonomi</i>	Thomas Henriksen Jens Kampmann Ole T. Krogsgaard	4	4
<i>Matematik</i>	Georg J. Kjær Jørn H. Kjær	4	0
<i>Statistik</i>	Georg J. Kjær Jørn H. Kjær	0	4
Særhold for studerende, der har gennemgået forberedelsen til 1. del tidligere eller forud har bestået en afsluttende eksamen fra en højere læreranstalt (3 parallelle hold).			
<i>Erhvervsøkonomi</i>	Per Boesen Bjarke Fog Helge Hammerich	2	2
<i>Nationalekonomi</i>	Knud Bent Hey Orla Brandt Jensen Erik Bent Kristiansen Helmer Duelund Nielsen	2	1
<i>Erhvervsret</i>	A. T. Koefoed Mogens Eggert Møller	2	2
<i>Statistik</i>	Leif Pank Pedersen Svend Erik Aaen	1	1

2. DEL

a. *Bankvæsen.*

Studieleder: konst. professor Carl E. Sørensen.

3.-års studerende

<i>Bankpolitik</i>	Carl E. Sørensen	2	2
<i>Bankpraksis</i>	John Andersen Scott Christensen Mogens Dyhr H. G. Paaschburg	2	2
<i>Bankret</i>	Peder Schlegel	1	1
<i>Børsvæsen</i>	Bent Tegldal	1	0
<i>Finanskalkulation</i>	Bent Gram	0	2
<i>Regnskabsanalyse</i>	A. Høiriis Sørensen	2	2

4.-års studerende

<i>Bankpolitik</i>	Carl E. Sørensen	0	2
<i>Bankret</i>	Peder Schlegel	1	1
<i>Organisation</i>	Scott Christensen	2	0
<i>Seminarer</i>	Samtlige lærere	2	2

Sammen med afgangsholdet foretog professor Carl E. Sørensen, direktør, cand. jur. Peder Schlegel og amanuensis Bent Gram i maj 1964 en studierejse til Paris. Rejsens formål var en nærmere orientering i franske penge- og kreditforhold, og programmet omfattede forelæsninger og besøg i parisiske pengeinstitutter.

b. Forsikring.

Studieleder: lektor Knud Hansen.

3.-års studerende

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Forsikringsret</i>	H. Thranow	2	2
<i>Kapitalforvaltning</i>	Knud Hansen	2	0
<i>Tarifering</i>	Karsten Lemche	2	0
<i>Intern organisation</i>	Preben Christensen	2	0
<i>Akkvisition</i>	Knud Hansen	0	1
<i>Regnskabsvæsen</i>	A. Høiriis Sørensen	0	2
<i>Seminarer</i>	Flere lærere	5 seminar-møder	

4.-års studerende

<i>Forsikringsret</i>	H. Thranow	2	2
<i>Kapitalforvaltning</i>	Knud Hansen	2	0
<i>Livsforsikring</i>	Aage Laursen	2	0
<i>Seforsikring</i>	Erik Kofoed	0	1
<i>Seminarer</i>	Flere lærere	14 seminar-møder	

Hver af de studerende, der indstiller sig til den endelige eksamen, har afleveret en større opgave over et selvvalgt, men godkendt emne.

De studerende på afgangsholdet foretog i efteråret en studierejse til London for at studere engelsk forsikring og London som et verdenscentrum for forsikring. I rejsen deltog lektor Knud Hansen, assistent John Kjær og direktør Aage Laursen.

c. Organisation.

Studieleder: lektor Torben Agersnap.

(2 sideløbende hold i samtlige forelæsninger).

3.-års studerende

<i>Arbejdsgruppens organisation</i>	Verner Goldschmidt	2	0
<i>Arbejds- og funktionærret</i>	Jørgen Såbye og Ole B. Thomsen	2	0
<i>Organisationsteori</i>	Erik Hollesen og Carl Jørgensen	0	2
<i>Personaleadministration</i>	F. Klöcker-Larsen	2	0
<i>Selskabsret</i>	Ernst Dyrbye	0	2
<i>Virksomhedens information</i>	Frøde Rasmussen	2	2
<i>Seminar I (4 hold)</i>	Torben Agersnap	13-14	
	Flemming Agersnap	seminar-møder pr. hold	
	Jørgen Andersen		
	Agnete Weis Bentzon		
	Ernst Dyrbye		
	Niels Jørgen Ebbensgaard		
	Verner Goldschmidt		
	Ove Per Henningsen		

*Ugentlige timer
Efterår Forår*

<i>Seminar I</i> (4 hold)	Jørgen Hoffmeyer Erik Johnsen Lars Skov Madsen Johannes Noordhoek Eggert Petersen Frode Rasmussen Ole B. Thomsen og Jørgen Såbye		
4.-års studerende			
<i>Virksomhedens organisation</i> (analyse)	Flemming Agersnap	2	0
<i>Virksomhedens organisation</i> (databehandling)	O. P. Henningsen	2	0
<i>Virksomheden, organisationerne og det offentlige</i>	Jørgen Hoffmeyer og Lars Skov Madsen	0	2
<i>Seminar II</i> (4 hold)	seminarledere se under 3. års stu- derende	12-13 seminar- møder pr. hold	
<i>Seminar over speciale</i> (4 hold)	seminarledere se under 3. års studerende	»	»

I 8. semester afleverer de studerende en specialopgave, en større afhandling over et selvvalgt, af lærere og censorer godkendt emne. Specialet bedømmes af to lærere og to censorer og forsvares ved et seminar møde under ledelse af en lærer. Der udnævnes en opponenter til hvert speciale blandt de studerende, som selv afleverer speciale. I mødet deltager de øvrige studerende på det pågældende seminarhold, seminarlederen, samt i regelen den ene eller begge censorer.

I løbet af 6. og 7. semester stilles i alt 7 skriftlige opgaver i informationsanalyse fordelt på 4 hjemmeopgaver og tre 4-timers klasseopgaver under eksamensvilkår. De studerende skal besvare et sæt på mindst 6 opgaver, heriblandt 2 klasseopgaver. Der gives karakter for hver besvarelse. På grundlag af de fire højeste karakterer, hvoraf 2 karakterer for en klasseopgave, beregnes en gennemsnitskarakter, som tæller dobbelt i eksamensresultatet.

Undervisningsmaterialer.

I 1964 er der taget et nyt kompendium i brug: Lars Skov Madsen: *Virksomheden, organisationerne og det offentlige*.

En lærebog og flere kompendier til brug ved organisationsstudiet er under udarbejdelse.

d. Regnskabsvæsen.

Studieleder: professor Palle Hansen.

3.-års studerende			
<i>Specielle virksomheders regnskabsvæsen m.m.</i>	A. Høiriis Sørensen	2	0
<i>Årsregnskabet</i>	Poul Sveistrup	2	0
<i>Internt regnskabsvæsen</i>	Zakken Worre og Willy Madsen	2	2
<i>Bogføringens organisation</i>	Joachim Jensen	0	2
<i>Selskabsret</i>	Jan Kobbernagel	0	2
<i>Teoretisk seminar</i> (14 sideløbende hold)	Dennis Clausen Mogens B. Høst Viggo Jacobsen Poul Lauritsen	17-18 seminar- møder pr. hold	

*Ugentlige timer
Efterår Forår*

<i>Teoretisk seminar (14 sideløbende hold)</i>	Knud Rasmussen Poul Ravn Zakken Worre		
4.-års studerende			
<i>Regnskabsanalyse</i>	Zakken Worre	1	0
<i>Skatteret</i>	Mogens Eggert Møller	2	2
<i>Specielle virksomheders regnskabsvæsen m.m.</i>	A. Høiriis Sørensen	0	2
<i>Skifteret m.v.</i>	Carl Tjur	0	2
<i>Praktisk seminar (4 sideløbende hold)</i>	Palle Hansen A. Høiriis Sørensen Viggo Jacobsen Joachim Jensen Zakken Worre Dennis Clausen	13-14 seminar- møder pr. hold	

Tilvejebringelse af studiemateriale:

Som grundlag for undervisningen er i beretningsperioden udarbejdet 2 cases:

1. Den regnskabsmæssige behandling af lønomkostningerne i SROFTEX.
2. Investeringsproblemer i A/S af 15/12 1927.

e. Salgsorganisation og reklame.

*Studieledere: professor Max Kjær-Hansen og
professor Arne Rasmussen.*

3.-års studerende

<i>Afsætningsøkonomi</i>	Orla Nielsen	2	0
<i>Konkurrenceret</i>	Jan Kobbervagel	0	2
<i>Indledende seminar (4 sideløbende hold)</i>	Max Kjær-Hansen Arne Rasmussen m.fl.	ca. 14 seminar- møder pr. hold	
<i>Afsætningsøkonomisk beslutningsspil</i>	Erik Trolle-Schultz	0	1

4.-års studerende

<i>Teoretisk seminar (5 sideløbende hold)</i>	Max Kjær-Hansen Arne Rasmussen m.fl.	ca. 18 seminar- møder pr. hold	
<i>Praktisk seminar (5 sideløbende hold)</i>	Max Kjær-Hansen Arne Rasmussen m.fl.	ca. 13 seminar- møder pr. hold	

I det pågældende seminar er de behandlede emner konkrete, afsætningsøkonomiske problemer af samme art som dem, der stilles ved 4-ugers opgaven til eksamen.

Fællesundervisning for 3.- og 4.-års studerende

<i>Markedsbeskrivelse</i>	Ejner Alkjær	2	0
<i>Afsætningsomkostninger-budgettering-kontrol</i>	Erik Trolle Schultz	2	0

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Interne problemer i salgsorganisation</i>	Helge Hammerich	0	1
<i>Analyseproblemer</i>	Arne Rasmussen	0	2
<i>Analyse-»cases«</i>	Arne Rasmussen m.fl.	6 møder	

I tilknytning til professor Arne Rasmussens forelæsninger om analyseproblemer afholdtes 4 gæsteforelæsninger af professor Alex S. Edelstein, Ph. D., University of Washington.

Til brug ved diplomprøven er der udarbejdet problemstillinger for 211 selvstændige seminaropgaver, hvortil kommer tekster til 62 4-ugers eksamensopgaver.

Som omtalt ovenfor er der i perioden gennemført 6 analysecases, som er samlet og offentliggjort i studiets 10. case-samling. Casene er udarbejdet af instituttets medarbejdere og er følgende:

Informationsproblemer i konfektionsfabrikken »A/S PANTS« (Helge Hammerich og Erik Trolle-Schultz).

Valg af udsnitsgrundlag for forhandler- og forbrugeranalyser i »A/S CHOKO« (Arne Rasmussen).

Problemer ved fortolkning af resultaterne fra løbende markeds-index (Arne Rasmussen og Orla Nielsen).

Vareprøvningsproblemer for dåsesupper (Arne Rasmussen).

Reklamekontrol i en sæbevirksomhed (Helge Hammerich og Flemming Hansen).

Analysemuligheder vedrørende gå-gader (Ejler Alkjær).

f. *Udenrigshandel.*

Studieleder: Docent Z. D. Lando.

3.-års studerende

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Erhvervsgeografi I</i>	Aage Aagesen	0	2
<i>International handelsret</i>	Ole Lando og Niels Th. Kjølbye	2	2
<i>Export Marketing</i>	Franklin R. Root	2	2
<i>Markedsanalyse</i>	Hugo Rønsdal	0	2
<i>Råvarernes markedsøkonomi</i>	Lauge Stetting	1	0
<i>Udenrigsøkonomi</i>	Duelund Nielsen	2	0
<i>Seminar I (4 hold)</i>	Z. D. Lando Niels Th. Kjølbye Ole Lando Duelund Nielsen Franklin R. Root Lauge Stetting og Harald Vestergaard	40 seminar- møder	

4.-års studerende

<i>Erhvervsgeografi II</i>	Aage Aagesen	2	0
<i>Kollokvier over udvalgte emner inden for udenrigshandelen</i>	Z. D. Lando	0	1
<i>Læsekredevelser II og cases</i>	samtlige lærere		
<i>Udenrigshandelens praktiske afvikling</i>	indbudte gæsteforelæsere		

Ugentlige timer
Efterår Forår

<i>Seminar II</i> (4 hold)	Aage Aagesen	
	Niels Th. Kjølbye	
	Ole Lando	
	Duelund Nielsen	
	Hugo Rønsdal	43 seminar-
	Harald Vestergaard	møder

Der er i beretningsåret arrangeret en 14-dages studierejse til Svejs for afgangsholdet.

C. DET HANDELSVIDENSKABELIGE LICENTIAT-STUDIUM

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 13. april 1959 om den handelsvidenskabelige licentiatgrad som ændret ved bekendtgørelse af 27. maj 1964.

Det ledes af et udvalg bestående af professorerne Bjarke Fog, Ernst Lykke Jensen, Arne Rasmussen og Poul Winding.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde inden for erhvervsøkonomien, og tildelingen af den handelsvidenskabelige licentiatgrad er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentianden har vist egnethed for sådant arbejde.

Adgang til studiet har den, der er handelsvidenskabelig kandidat med 1. karakter efter de til enhver tid gældende regler.

Den gældende studieplan er indført fra undervisningsåret 1962/63. Den er tilrettelagt således, at forberedelsen til de afsluttende prøver normalt kan gennemføres på 2-2½ år, forudsat at den studerende i denne periode anvender det meste af sin tid på studiet.

Den egentlige undervisning omfatter indtil videre

1. semester: 6 ugentlige timer matematik med særligt henblik på afsnit, der er af betydning for statistikkens teori.
2. semester: Statistikkens teori; 4 ugentlige timer.
Erhvervsøkonomi med operationsanalyse; 2 ugentlige timer.
3. semester: Erhvervsøkonomi: 6 ugentlige timer.
4. semester: Erhvervsøkonomi: 2 ugentlige timer.
Nationaløkonomi: 4 ugentlige timer.

Hertil kommer yderligere seminarøvelser, der gennemføres i hvert semester, og i hvilke den studerende er pligtig til stadighed at deltage

aktivt med fremlæggelse af skriftlige arbejder, herunder forarbejder til den afsluttende afhandling.

Der afholdes prøver i erhvervsøkonomi, nationaløkonomi og teoretisk statistik i løbet af studietiden. Disse skal bestås med 1. karakter (mindst 11,50) i gennemsnit, for at den studerende skal kunne få adgang til indlevering af den afsluttende afhandling.

Ved studiets påbegyndelse godkendes iøvrigt for hver enkelt studerende en særlig studieplan omfattende en emnereds inden for det økonomisk-statistiske fagområde. Emnet for den store afhandling – der aftales med vedkommende faglærer – vælges i tilknytning til denne studieplan. For hver studerende udpeges en vejleder blandt højskolens lærere.

Når denne store afhandling er antaget og forsvaret med tilfredsstillende resultat, indkaldes licentianden til at holde to forelæsninger, henholdsvis over et erhvervsøkonomisk og et nationaløkonomisk emne, der opgives af højskolen, og til hvis udarbejdelse der i begge tilfælde gives 1 uge.

I 1963/64 har der været gennemført følgende undervisning:

Efterårssemestret:

- Matematik: Gennemgang af *R. G. D. Allen: Basic Mathematics* (Erling Andersen).
- Erhvervsøkonomi: Gennemgang af *Cyert and March: A Behavioral Theory of the Firm* (Bjarke Fog).
- Operationsanalyse: Gennemgang af *Sasieni, Friedman and Taspan: Operation research: Methods and Problems.*
- do. Charschman: *Production and Operational Decision.*

Førårssemestret:

- Erhvervsøkonomi: Driftsøkonomisk teori og metodelære med udgangspunkt i *E. H. Chamberlin: The Theory of Monopolistic Competition* (Arne Rasmussen).
- Nationaløkonomi: Gennemgang af *T. Haavelmo: A study in the Theory of Investment* (Poul Winding).
- Statistik: Forelæsninger over teorien for repræsentative undersøgelser og gennemgang af *Erling Sverdrup: Lov og Tilfældighed* (Ernst Lykke Jensen).

Begge semestre:

- Seminarøvelser (Bjarke Fog).

D. PRØVEN FOR STATS-AUTORISEREDE REVISORER

Eksamenskravene er fastlagt i Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 273 af 25. juli 1962. Prøven er opdelt i en teoretisk og en praktisk del. I henhold til bekendtgørelsen kan diplomprøven i regnskabsvæsen træde

i stedet for revisorprøvens teoretiske del, når undtages faget revisions-
teknik, i hvilket der skal aflægges prøve for Revisorkommissionen.

Ved Handelshøjskolen er undervist såvel i faget revisionsteknik som i
de fag, der kræves ved revisorprøvens praktiske del.

Undervisningen er forestået af professor Palle Hansen i samarbejde
med de statsautoriserede revisorer Tage Andersen og Willy Madsen.

		<i>Timetal</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
		Enkelttimer	
Revisionsteknik I			
<i>Forelæsninger</i>	Erik Christiansen Erling Jørgensen Willy Madsen Aage Poulsen	56	0
<i>Seminarer</i>	Helge Bom Erik Christiansen Otto Guldberg E. Lundgren Willy Madsen William Mortensen H. E. Olesen	0	30
Revisionsteknik II			
<i>Forelæsninger</i>	Tage Andersen Helge Bom Erling Jørgensen Willy Madsen H. E. Olesen	12	14
<i>Seminarer</i>	Helge Bom Otto Guldberg E. Lundgren Willy Madsen	44	16
Praktisk del			
<i>Revision og anlæg I</i>		46	46
<i>Revision og anlæg II</i>		44	46
	Tage Andersen Bent Arentoft Hans Boysen Gustav E. Hansen Eigil Jensen Poul Maigaard E. Moustén Nielsen Svend Aage Nielsen H. E. Olesen Erik Kjeld Olsen Aage Poulsen W. B. Hansen		

		<i>Timetal</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
		<i>Enkelttimer</i>	
<i>Boopgørelser</i>	Laurids Hansen	34	18
	Preben Pilgaard		
<i>Skatteret I</i>		44	46
<i>Skatteret II</i>		46	52
	Jørgen Andersen		
	Per Glahder		
	Jan Hinze		
	Mogens Eggert Møller		
	Poul Olsen		
	Arne Bernth Petersen		
	Mogens Østergaard		

E. KORRESPONDENTSTUDIER OG SPROGPRØVER

Bestemmelserne om disse studier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelser af 17. marts 1960 og 29. juli 1960 om handelshøjskolernes korrespondenteksaminer og sprogpøver.

For studierne er udarbejdet en studievejledning og eksamensordning, der senest er revideret i 1954.

1. DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM (DAGSTUDIUM)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>1.-års studerende (11 sideløbende hold)</i>			
<i>Almindeligt engelsk</i>	Paul Bay	3	3
	Bengt Jürgensen		
	Børge Maaløe		
	Sven Sorgenfrey		
<i>Fagligt engelsk</i>	Jørgen Alsø	2	2
	Ib Bailey		
	Paul Bay		
	Børge Hansen		
	Knud Löwert		
	Vagn Sandberg		
<i>Almindeligt tysk</i>	Gerda Andersen		
	E. Bjørn Hansen	2	2
	Kristian Kristiansen		
	Poul Rosbach		
	Arne Spenter		
<i>Fagligt tysk</i>	Ester Brinch		
	E. Bjørn Hansen	2	2
	K. Kristiansen		
	Poul Rosbach		
	Walter Thornfield		

		<i>Timetal</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Almindeligt fransk</i> (8 hold)	Aase Lenstrup J. Qvistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk</i> (8 hold)	Inger Bache Aase Lenstrup Erik Juul Lund J. Qvistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk</i> (3 hold)	Gerda Hasle Halvor Søeborg	3	3
<i>Fagligt spansk</i> (3 hold)	Ellen Sundbo Halvor Søeborg	2	2
<i>Erhvervsret</i> (juridisk sprogbrug)	Verner Goldschmidt Henrik Holm Ole Lando Eggert Møller Børge Rasmussen	2	2
<i>Forretningspraksis med bogføring</i>	Erik Otto Else Wangel	3	3
<i>Maskinskrivning</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellessen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	3
<i>Dansk stenografi</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellessen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	2
2.-års studerende (10 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt engelsk</i>	Paul Bay Bent Jürgensen Børge Maaløe Sven Sorgenfrey	3	3
<i>Fagligt engelsk</i>	Jørgen Alsø Ib Bailey Paul Bay Børge Hansen Knud Løwert Vagn Sandberg	4	4
<i>Almindeligt tysk</i>	E. Bjørn Hansen Poul Rosbach Arne Spenter	3	3
<i>Fagligt tysk</i>	K. Kristiansen Pauli Gunderskov Nielsen Poul Rosbach Walther Thornfield	3	3

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Almindeligt fransk</i> (7 hold)	Inger Bache Erik Juul Lund J. Qvistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk</i> (7 hold)	Inger Bache Birthe Langballe Erik Juul Lund J. Qvistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk</i> (3 hold)	Ellen Sundbo Halvor Søbørg	3	3
<i>Fagligt spansk</i> (3 hold)	Ellen Sundbo Halvor Søbørg	2	2
<i>Maskinskrivning</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellessen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	2
<i>Dansk stenografi</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellessen Svend Søbø-Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	1	2
<i>Engelsk stenografi</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Chr. Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	2	2
<i>Tysk stenografi</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Chr. Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	2	2

2. DE ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIER (AFTENSTUDIER)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

a. *Engelskstudiet.*

1.-års studerende (10 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Paul Bay Niels Haislund	2	2
--------------------------------	----------------------------	---	---

Ugentlige timer
Efterdr Forår

<i>Almindeligt sprog</i>	Niels Hauge	2	2
	Bengt Jürgensen		
	Inger Piepgrass		
<i>Fagligt sprog</i>	Jørgen Alsø	2	2
	Ib Bailey		
	H. Svane Knudsen		
	Børge Maaløe		
	E. Schlütter		

2.-års studerende (6 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Børge Larsen	2	2
	Niels Hauge		
	Inger Piepgrass		
	Sven Sorgenfrey		
<i>Fagligt sprog</i>	Jørgen Alsø	2	2
	H. Svane Knudsen		
	Knud Løwert		
	Vagn K. Sandberg		

b. *Tyskstudiet.*

1.-års studerende (3 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Gerda Andersen	2	2
	E. Bjørn Hansen		
	Poul Rosbach		
<i>Fagligt sprog</i>	K. Kristiansen	2	2
	P. Gunderskov Nielsen		

2.-års studerende (3 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Gerda Andersen	2	2
	E. Bjørn Hansen		
	Arne Spenter	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	P. Gunderskov Nielsen		
	K. Kristiansen		

c. *Franskstudiet.*

(Studerende, der kun har studentereksamen, bruger 3 år til studiet).

Begynderhold (1 hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	E. Juul Lund	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe	2	2

1.-års studerende (2 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	E. Juul Lund	2	2
	Inger Bache		
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe	2	2
	E. Juul Lund		

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
2.-års studerende (2 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i>	Aase Lenstrup E. Juul Lund	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe	2	2

d. *Spanskstudiet.*

1.-års studerende (2 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i>	Aase Milfeldt Ellen Sundbo	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Aase Milfeldt Ellen Sundbo	2	2
2.-års studerende (2 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i>	Gerda Hasle Aase Milfeldt	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Gerda Hasle Aase Milfeldt	2	2

e. *Fællesundervisning i handelslære.*

For studerende under de ensproglige korrespondentstudier, der ikke har bestået en statskontrolleret prøve i faget (2 sideløbende hold).

Børge Rasmussen	2	2
-----------------	---	---

3. UNDERVISNING TIL PRØVEN I SPANSK

1.-års studerende (3 sideløbende hold)			
	Aase Milfeldt Erna Sølling	2	2
2.-års studerende (2 sideløbende hold)			
	Gerda Hasle Aase Milfeldt Erna Sølling	2	2

4. UNDERVISNING TIL PRØVEN I PORTUGISISK

1.-års studerende (1 hold)	Niels Jørgen Nielsen	2	2
----------------------------	----------------------	---	---

F. FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Højskolen har etableret en undervisning med henblik på forberedelse til translatøreksamen i engelsk, tysk, fransk og spansk. Eksamen aflægges for en af handelsministeriets nedsat kommission, jvf. handelsministeriets bekendtgørelse af 31. januar 1952 angående translatøreksamen.

1. *Engelsk.*

1.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Bengt Jürgensen	1	1
	Sven Sorgenfrey	2	2
<i>Fonetik og teoretisk grammatik</i>	Bengt Jürgensen	1	1

Ugentlige timer
Efterår Forår

2.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Ole Bus	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Feodor Nielsen	0	1
<i>Merkantilt sprog</i>	Vagn Sandberg	2	2

3.-års studerende

<i>Merkantilt og teknisk sprog</i>	Ib Bailey	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Feodor Nielsen	1	1
<i>Almindeligt sprog</i>	Bengt Jürgensen	2	2

4.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Sven Sorgenfrey	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Feodor Nielsen	1	1
<i>Nautisk sprog</i>	Knud Løwert	0	1
<i>Merkantilt og teknisk sprog</i>	Ib Bailey	2	2

2. *Fransk.*

<i>Almindeligt sprog</i>	J. Rasmussen	2	2
	Suzanne Lublin	2	2
<i>Teknisk sprog</i>	J. Qvistgaard	1	1
<i>Merkantilt og juridisk sprog</i>	Erik Juul Lund	2	2

3. *Spansk.*

3.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Daniel Kraemer y Morata		
	Halvor Søeborg	3	3
<i>Merkantilt sprog</i>	Halvor Skov	1	1
<i>Teknisk sprog</i>	Halvor Søeborg	1	1
<i>Juridisk sprog</i>	Halvor Skov	1	1

4.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Daniel Kraemer y Morata		
	Halvor Søeborg	3	3
<i>Merkantilt sprog</i>	Halvor Skov	1	1
<i>Teknisk sprog</i>	Halvor Søeborg	1	1
<i>Juridisk sprog</i>	Halvor Skov	1	1

4. Tysk.

Ugentlige timer
Efterår Forår

3.-Ars studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Arne Spenter	2	2
<i>Teknisk sprog</i>	K. Kristiansen	1	1
<i>Merkantilt sprog</i>	W. Thornfield	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Poul Rosbach	2	2

G. ANDEN UNDERVISNING

I. FRIE FORELÆSNINGER

Efterårssemestret:

Det moderne gennembrud i dansk litteratur, professor, dr. phil. Hakon Stangerup.

Operationsanalyse (for H.A. og H.D.studerende), amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen.

Pressens og de øvrige massekommunikationsmidlers anvendelse i Danmark, amanuensis, mag. art.

Ulf Kjær-Hansen.

Administrativ databehandling, cand. polit. Poul Sveistrup.

Verdens ernæringsproblemer, docent, dr. phil. Aage Aagesen.

Teoretisk statistik, professor, dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

Forårssemestret:

Arets nye danske bøger. Det moderne gennembrud i dansk litteratur (fortsat), professor, dr. phil.

Hakon Stangerup.

Administrativ databehandling, amanuensis, cand. polit. Poul Sveistrup.

U.S.A.'s erhvervsgeografi, docent, dr. phil. Aage Aagesen.

Teoretisk statistik, professor, dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

V. CENSORER

Ved de i undervisningsåret 1963/64 afholdte prøver og eksaminer har følgende medvirket som censorer:

Erhvervsøkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Cand. oecon. Søren Aggebo; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør Bernh. Baaring H. A.; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør, lic. merc. Børge G. Christensen; direktør, lic. merc. Poul B. Christensen; direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard; direktør Werner Drenck H. D.; direktør, cand. oecon. Jens Fisker; direktør, cand. merc. Svend Aage Birch Jacobsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; prokurist, lic. merc. Børge O. Madsen; direktør, cand. oecon. Børge Nielsen; kontorchef, cand. polit. fru Rigmor Skade; kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup; sekretær, cand. polit. Jens W. Trock; administrator, lic. merc. A. Villemoes; underdirektør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

Nationaløkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Departementschef, cand. polit. H. P. Gøtrik; kontorchef, cand. polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand. polit. Frede Hollensen; bankdirektør, cand. polit. Kristian Møller; afdelingschef, cand. polit. Poul Bjørn Olsen; afdelingschef, dr. polit. Knud Rasmussen; vicedirektør, cand. polit. Erik Reeh.

Erhvervsret på det almene erhvervsøkonomiske studium, på de erhvervsøkonomiske specialstudier og på det tresproglige korrespondentstudium:

Afdelingschef, cand. jur. Knud Agbo; højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen; professor, dr. jur. Bent Christensen; kontorchef, cand. jur. Kjeld Glerup; kontorchef, cand. jur. Alf Jensen; kommitteret, cand. jur. O. I. Mikkelsen; kontorchef, cand. jur. L. E. Mørck; højesteretssagfører Jørgen Pedersen; højesteretssagfører H. S. Wagner.

Statistik på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen; direktør, dr. polit. Paul Johansen.

Kulturhistorie på det almene erhvervsøkonomiske studium: Dr. phil. Alf Henriques; professor, dr. phil. Poul Høybye.

Bankvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Vice-direktør, cand. jur. R. Kæstel; bankdirektør Sv. O. Sørensen H.D.

Forsikring på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, aktuar, mag. scient. B. Christoffersen; direktør, cand. jur. C. P. Heiede; direktør, dr. polit. Paul Johansen; direktør, cand. polit. H. E. Martens; vicedirektør, cand. jur. Henning Palludan.

Organisation på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Byretsdommer Ove C. Christensen; personalechef Otto Cordsen; kontorchef Erik Damborg H.D.; direktør, cand. merc. Verner Damm; redaktør, cand. polit. B. V. Elberling; professor Ch. Gudnason; personalechef Gerda Helms H.A.; professor N. K. Hermansen; direktør, cand. act. F. Hertz; direktør, cand. oecon. Oluf Ingvarsen; direktør, cand. merc. Sv. Aage Birch Jacobsen; direktør B. Johansen H. D.; civilingeniør Sven Kahr; forskningsleder, cand. psych. P. H. Kühl; direktør, cand. polit. Arne Lund; professor, dr. oecon. Vagn Madsen; civilingeniør Leif Monies H.A.; forskningsassistent, cand. polit. Lene Skotte; forskningsleder, cand. psych. S. Skyum-Nielsen; direktør, cand. polit. H. K. Sørensen; konsulent, cand. psych. Poul Vidriksen; direktør Victor Vilner.

Regnskabsvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, lic. merc. Egon Andersen; ligningsdirektør, cand. polit. A. Begtrup; statsaut. revisor I. Boesberg; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; statsaut. revisor F. Dühring; statsaut. revisor K. G. Jensen; økonomichef Gunnar Jørgensen H.D.; direktør Willy Schmidt H.A.

Salgsorganisation og reklame på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, cand. polit. Helge Andersen; direktør, cand. polyt. Henry Brennum H.D.; direktør, lic. merc. Børge G. Christensen; direktør, lic. merc. Poul B. Christensen; vicedirektør, cand. polit. E. Haunstrup Clemmensen; afdelingsdirektør Sv. A. Holbæk; direktør, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.; direktør, cand. pharm. Knud Overø H.D.; redaktør, cand. polit. Aage Schoch; administrator, lic. merc. A. Villemoes.

Udenrigshandel på de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Viceudenrigsråd, cand. polit. Jens Christensen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen, direktør Jørgen Hooge H.D.; eksportchef, civilingeniør H. J. Koktvedgaard; generalkonsul Asger Juul Lindinger

H.D.; departementschef, cand. polit. Otto Müller; kontorchef, cand. polit. Henning Maegaard Nielsen; direktør Allan Petersen H.D.; direktør Morten Petersen H.D.; direktør Vincent Petersen H.D. og viceudenrigsråd H. E. Thrane.

Adgangsprøverne til de erhvervsøkonomiske specialstudier:

i *matematik*: lektor, cand. mag. Helge Clausen og lektor, cand. mag. Knud Laursen,

i *samfundslære*: lektor, cand. mag. Preben Askgaard.

Engelsk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Professor, dr. phil. L. Hjelmslev; translør Aage Jacobsen; mag. art. H. Kossmann; kontorchef K. J. Lomholdt; forlagsleder Paul Monrad, H.A.; rektor, cand. mag. F. T. Mouridsen; direktør Poul Nissen, H.D.; og professor, dr. phil. Knud Schibbye.

Tysk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen; professor Peter Jørgensen; lektor, translør Henrik Lund og direktør, translør, cand. jur. H. Friis Møller.

Fransk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Civilingeniør Jean Eilertsen; førstebibliotekar, mag. art. A. Nicolet; translør A. Holger Pedersen; direktør Kay Sonne-Hansen; professor, dr. phil. Holger Sten; og professor, dr. phil. Hans Sørensen.

Spansk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Direktør, konsul Henry V. Boye; translør E. Krog-Meyer; translør, frk. Ellen Hylleborg Jensen; og professor, dr. phil. Poul Høybye.

Portugisisk på korrespondentstudiet:

Grosserer Viggo Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Stenografi og maskinskrivning på det tresproglige korrespondentstudium: Translør, fru Ester Brinch og lektor, cand. mag. J. Borch Madsen.

Forretningspraksis på det tresproglige korrespondentstudium:

Statsaut. revisor I. Boesberg og direktør Gunnar Jørgensen, H.D.

VI. STUDERENDE OG EKSAMINER

1. I undervisningsåret 1963/64 var der på højskolen indmeldt 4.254 studerende og deltagere mod 4.150 i 1962/63. De fordeler sig som følger:

	1963/64	1962/63
H.A. dagstudiet	393	376
H.A. aftenstudiet	59	75
H.D. studiet	824	706
1. del		
2. del: bankvæsen	51	59
forsikring	23	33
organisation	145	133
regnskabsvæsen	408	436
salgsorg. og reklame	180	190
udenrigshandel	103	123
	910	974
Licentiatstudiet	12	5
Revision	160	123
Det tresproglige korrespondentstudium	370	363
Det ensproglige korrespondentstudium		
engelsk	302	265
fransk	77	82
spansk	79	79
tysk	111	96
	569	522
Translatørstudiet		
engelsk	23	22
fransk	10	7
spansk	13	14
tysk	7	12
	53	55
Prøven i spansk	101	118
Prøven i portugisisk	14	0
	115	
Diverse	10	8
	3 475	3 325
Adgangsprøver i matematik og samfundslære	779	825
	4 254	4 150

2. Antallet af studerende og deltagere i efterårs- henholdsvis forårs-
semestret var som følger:

Det almene erhvervsøkonomiske studium, dagstudiet		
	<i>Efterårs- semestret</i>	<i>Forårs- semestret</i>
Studerende	393	361
Det almene erhvervsøkonomiske studium, aftenstudiet		
Studerende	59	52
Erhvervsøkonomiske specialstudier		
1. Del af Diplomprøven:		
Studerende	809	704
Deltagere	11	4
2. Del af Diplomprøven:		
Bankvæsen:		
Studerende	49	44
Deltagere	2	0
Forsikring:		
Studerende	22	22
Deltagere	1	1
Organisation:		
Studerende	139	115
Deltagere	6	3
Regnskabsvæsen:		
Studerende	402	344
Deltagere	4	3
Revision:		
Deltagere	160	124
Salgsorganisation og reklame:		
Studerende	178	153
Deltagere	1	4
Udenrigshandel:		
Studerende	100	90
Deltagere	2	0
Licentiatstudiet:		
Studerende	11	11
Det tresproglige korrespondentstudium:		
Studerende	370	346

	<i>Efterårs- semestret</i>	<i>Førårs- semestret</i>
Det ensproglige korrespondentstudium:		
Studerende		
Engelsk	299	244
Fransk	77	56
Spansk	78	55
Tysk	111	89
Forberedelse til translatøreksamen:		
Deltagere.		
Engelsk	23	15
Fransk	10	9
Spansk	13	11
Tysk	7	6
Forberedelse til prøven i spansk:		
Studerende	99	84
Forberedelse til prøven i portugisisk:		
Studerende	14	12
Forberedelseshold til de erhvervsøkonomiske specialstudier:		
Deltagere.		
Matematik		693
Samfundslære		214

3. Tilgang og afgang.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Dagstudiet.

I efterårssemestret 1963 blev der optaget 148 (141 danske, 6 norske og 1 svensk) nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni indstillede sig 119 studerende, hvoraf 101 bestod eksamen.

Til sygeeksamen til erhvervsøkonomisk eksamen i sept.-okt. 1963 indstillede sig 2 studerende, hvoraf 1 bestod eksamen.

Til erhvervsøkonomisk eksamen maj/juni indstillede sig 82 studerende, hvoraf 55 bestod eksamen.

Aftenstudiet.

I 1963/64 var der en tilgang af 14 nye studerende.

Til de mundtlige prøver til den erhvervsøkonomiske eksamen ved udgangen af 4. semester 1964 indstillede sig 10 studerende, der alle bestod eksamen.

Til den afsluttende eksamen i maj/juni 1964 indstillede sig 12 studerende efter den gamle ordning (5 årigt aftenstudium), hvoraf 9 bestod

eksamen; efter den ny ordning (3 årigt aftenstudium for studerende, der i forvejen har bestået en diplomprøve) indstillede sig 6 studerende, der alle bestod.

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1963/64 en tilgang af 443 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig 311 studerende, hvoraf 228 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 300 studerende, hvoraf 140 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen	26	21
Forsikring	16	14
Organisation	48	37
Regnskabsvæsen	115	21
Salgsorganisation og reklame	57	25
Udenrigshandel	38	22

LICENTIATSTUDIET

I 1963/64 var der en tilgang af 7 nye studerende. Der indstillede sig i 1963/64 ingen studerende til eksamen.

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1963 blev der optaget 198 nye studerende.

Til den tresproglige korrespondenteksamen maj/juni indstillede sig 151 studerende, hvoraf 129 bestod.

DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1963/64 var der en tilgang af 305 nye studerende.

Under engelsk blev der optaget 178 nye studerende, under fransk 41, under spansk 29 og under tysk 57 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig i alt 165 studerende, hvoraf 115 bestod.

Fordelingen på de forskellige sprog var:

	Indstillet	Bestået
Engelsk	84	49
Fransk	15	11
Portugisisk	1	1
Spansk	25	24
Tysk	40	30

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1963/64 en tilgang af 10 studerende på engelsk.

På grund af manglende tilslutning blev der ikke oprettet 1. års hold i spansk og tysk.

Til translatøreksamen i engelsk indstillede sig ingen studerende.

Til translatøreksamen i fransk indstillede sig ingen studerende.

Til translatøreksamen i spansk indstillede sig 2 studerende, hvoraf ingen bestod.

Til translatøreksamen i tysk indstillede sig 4 studerende, hvoraf 1 bestod.

Prøven i portugisisk.

Under forberedelse til prøven i portugisisk blev der optaget 14 nye studerende.

Prøven i spansk.

Under forberedelse til spanskprøven blev der optaget 68 nye studerende. Til spanskprøven indstillede sig 30 studerende, hvoraf 28 bestod.

4. DIMITTENDER 1964

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen:

Dagstudium	Gyring-Nielsen, Niels	Johannsen, Henry
	Hansen, Ove Vagn	Juel-Brockdorff, Frederik
Ordinær eksamen	Hansen, Anders Aage	Douglas
(maj/juni 1964)	Hansen, Carsten Horn	Jørgensen, Jørn Th. Ebbe
Andersen, Søren Peter	Halteskog, John Karleiv	Jørgensen, Torben Nybo
Bie, Odd Halvor	Hellem-Hansen, Øyvind	Kjeldsen, Niels Hylleholt
Bjergvang, Knud Tage	Henningsen, Ulla	Krefting, Johan Henrik
Christoffersen, Knut	Hoff, Jens Otto	Kristensen, Allan Bøie
Danielsen, Knut Magnus	Højberg, Jens Ole	Kristiansen, Ørnulf
Ehlers, Claus Peter	Jensen, Henning	Krogsgaard, Henrik Kresten
Eriksen, John Roger	Jensen, Ole Damm	Larsen, Niels Chr. Asger

Larsen, Niels Ove
 Larsen, Steen Kjellberg
 Lehmann, Tage Anthon
 Engelstorp
 Lindhardsen, Svenn
 Mathiasen, Erik Stenfeldt
 Mortensen, Finn Borum
 Nyhuus, Erik
 Olofsson, Ole Yngve
 Olsen, Claus
 Olsen, John
 Pehrson, Jens
 Pedersen, Jørn Egon
 Rasmussen, Christian
 Rasmussen, Kurt Sander
 Wamberg

Relster, Flemming
 Rolander, Jørn
 Sadolin, Peter
 Schrøder, Leonhard
 Simonsen, Ebbe
 Sorgenfrei, Steen
 Stabell, Carl Christian
 Stelling, Keld
 Stork, Idar Tor
 Sørensen, Per
 Sørhaug, Lars
 Weyergang, Jan Christopher
 Aas-Andersen, Jette
 (Aftenstudium)
 Albertsen, Kaj Julius

Daugaard, Steen
 Friis, Jørgen
 Hansen, Hans Preben
 Jensen, Ole Ernst
 Johansen, Harald Chr. Møl-
 verstedt
 Johst, Palle
 Lindeneg, Hans
 Matthiesen, Flemming
 Nielsen, Arne
 Pedersen, Holger Brinch
 Pedersen, Werner
 Qveseln, Cai Lauritz
 Stoubæk, Carl Torben
 Zeller, Hermann

Følgende bestod diplomprøven:

Bankvæsen:

Abrahamsen, Vagn
 Billekop, Niels
 Bornholdt, Ernst Erik
 Carlsen, Arne
 Christensen, Finn
 Hansen, Flemming
 Jensen, Carl Erik Starup
 Jensen, Ib Jørgen
 Kristiansen, Jørgen
 Kruse, Edwin
 Luderer, Finn Eugen
 Lundberg, Palle Bosarp
 Lunderskov, Erwin
 Nielsen, Niels Arne
 Nørgaard, Aage Villum
 Pallesen, John
 Pilehave, Curt
 Schmidt, Gunnar Chr.
 Stilling, Werner
 Sørensen, Søren Højgaard
 Tønnesen, John Ingvar

Rohweder, Kurt
 Sørensen, Erik Overgaard
 Thyholdt, Paal
 Zinglersen, Lise Stender

Organisation:

Andersen, Erling
 Andersen, Jørgen Smede-
 gaard
 Bjørnes, Tyge Mogens
 Borch, Ole
 Buch-Hansen, Jørgen Mo-
 gens
 Christiansen, Anne
 Danielsen, Valdemar
 Hansen, Niels Kjersgaard
 Hansen, Svend Gunnar
 Henningsen, Ole
 Hoff-Clausen, Henrik Car-
 sten
 Hye, Peter
 Ingeholm, Jørgen
 Jacobsen, Steen
 Jensen, Oluf Peter
 Jensen, Preben Benny
 Jepsen, Leo Grue
 Johansen, Hans
 Karlsmose, Holger
 Kjær, Henning
 Klinge, Martin
 Kristensen, Børge
 Marcus, Palle
 Matthiesen, Erik
 Meyer, John Eivind

Mikkelsen, Erik Henning
 Morgenstjerne-Schwenck,
 Flemming
 Olsen, Bjarni Ib Steistrup
 Petersen, Gunnar Anker
 Petersen, Henry
 Petersen, Knud Arne
 Rasmussen, Bent Karl
 Riis, Margart
 Rosendal, Alfred Christof-
 fersen
 Schnedler-Sørensen, Sven
 J. E.
 Skuoy, Fritjof Hammer ur
 Thorball, Stig P. J.

Regnskabsvæsen:

Bo, Torkil
 Danborg, Mogens
 Fischer, Jørgen
 Frederiksen, Max
 Grubert, Per
 Hansen, Svend
 Jensen, Bent Jon
 Jensen, Knud Anders
 Kraft, Mogens Juel
 Larsen, Bent
 Larsen, Ejnar
 Lisberg, Keld
 Nielsen, Bent Lolk
 Nielsen, Hans Børge
 Nielsen, Kaj
 Nielsen, Niels Chr.
 Nortvig, Ernst

Forsikring:

Andersen, Erik Bøgh
 Boeskov, Tom
 Damm, Erik Chr. Thomsen
 Jensen, Jørgen Rylander
 Jørgensen, Arne Lund
 Larsen, Alf Grønmann
 Lindeskov, Leif
 Madsen, Erick
 Nielsen, Børge Peter
 Nielsen, Bjerke Stig

Olsen, Erik Niemann
Olsen, Jørgen Kai
Petersen, Ib Torben
Schou, Jørgen Baagø

Salgsorganisation og reklame:

Berg, Ebbe
Brink-Jacobsen, Leif Tage
Brun, Hellen Grete
von Bülow, Erik
Clausen, Stefan Fryland
Egeland, Olaf
Eriknauer, Torben
Færøvik, Kjell
Hansen, Poul Erik
Hassel, Christian Vries
Hegedahl, Paul
Henriksen, Frits Bang
Jensen, Poul Henning
Balleby

Kerndal-Hansen, Ole Kurt
Liberth, Svend
Lilliegren, Sture Sven Lorenz
Marthinsen, Ragnvald
Mauritz
Nielsen, Kai Schultz
Olsson, Ove Juel
Pedersen, Henrik Audon
Petersen, John Erik Holm-
strøm
Petersen, Poul Erik
Pock, Erik
Stampe, Jens Bjerregaard
Tuxøe, John Ivan

Udenrigshandel:

Clausen, Ole
Dybdahl, Holger Bunk
Garbers, Jørgen Henrik

Hansen, Flemming Dræberg
Hansen, Jens Friis
Hansen, Kurt Claudius
Hjorth, Christian
Hobæk, Kjell Rolf
Husby, Bent
Jensen, Per Boje
Kofoed, Jørn
Lillelund, Jørn Høyer
Otte, Erik
Overgaard, Holger Chr.
Petersen, Harry Matthias
Petersen, Svend Erik
Rehlund, Ole
Reislev, Flemming
Schmidt, Erik
Talleruphuus, Torben
Trolle, Jens Kjeld
Østergaard, Sten Fischer

Nedennævnte dimittender fra HA-aftenstudiet, der tidligere har be-
stået diplomprøven, har opnået ret til at anvende titlen cand. merc:

Hansen, Hans Preben
Jensen, Ole Ernst
Lindeneg, Hans

Nielsen, Arne
Pedersen, Holger Brinch

Pedersen, Werner
Qveschl, Cai Lauritz

Nedennævnte dimittender fra diplom-studierne, der tidligere har be-
stået den erhvervsøkonomiske eksamen, har ligeledes opnået ret til at
anvende titlen cand. merc.:

Andersen, Jørgen Smede-
gaard
Bo, Torkil
Danielsen, Valdemar
Eriknauer, Torben
Garbers, Jørgen Henrik

Grubert, Per
Hobæk, Kjell Rolf
Jensen, Poul Henning Balleby
Kerndal-Hansen, Ole Kurt
Kjær, Henning
Nielsen, Kai Schultz

Nortvig, Ernst
Petersen, Knud Arne
Petersen, Poul Erik
Schou, Jørgen Baagø
Stampe, Jens Bjerregaard

Følgende bestod den tresproglige korrespondenteksamen:

Andersen, Kirsten
Andersen, Kit Bramsnæs
Andersen, Lise Lotte Lund
Andersen, Margit Fischer
Andreasen, Ulla Maria
Thomsen

Asmussen, Anne Birgitte
Bertelsen, Vibeke Rønn
Berthelsen, Kirsten van der
Aa
Bjerre-Petersen, Susan
Bjørnkjær, Birte

Bohm, Anne Vibeke
Borgholm, Irma Vester-
gaard
Brydov, Marianne
Brønsted, Annette
Brøste, Kirsten

Carlsen, Anne Marie	Jensen, Inga	Pedersen, Birthe Annette
Chrestensen, Ruth Rosenkrands	Jensen, Lis Tween	Pedersen, Tove Hammerich
Christensen, Birthe	Jensen, Merete	Petersen, Annette Bohn
Christensen, Conny	Jeppesen, Anni Haaber	Petersen, Birgit Phillip
Christensen, Jette	Johansen, Keth	Petersen, Elin Sundgaard
Christensen, Lene	Jørgensen, Anne Elisabeth	Petersen, Kirsten Møller
Christensen, Marianne	Jørgensen, Eva	Prochowsky, Marianne
Christoffersen, Jo Lotte	Jørgensen, Rita Verner	Lillian
Christophersen, Margrethe	Kelvang, Alice	Rasmussen, Anne With
Duelund, Aase Bay	Kierkegaard, Jette	Rasmussen, Annette Arnth
Eppers, Hanne Cecilie	Kildeskov, Karen Sonja	Rasmussen, Jette
Fahlberg, Kirsten Lise	Kjerulf, Pia	Rohweder, Birte
Fergum, Lone	Knudsen, Else Agnete	Rothe-Meyer, Dorrit
Freuchen, Margrethe	Knørr, Jytte Birgit	Runge, Kirsten
Frandsen, Marianne Løstrup	Koed, Else Rhein	Rådum, Marianne
Faarborg, Bente	Korsgaard, Solveig	Samsing, Kirsten Wedege
Grundtvig, Jette	Larsen, Annette Svenning	Sanggaard, Jette Vivi Amstrup
Haldbro, Anne Grete	Larsen, Jonna Marie	Schmidtsdorff, Ane Vibeke
Hallberg, Anette	Lauritzen, Inge	Schou, Grethe
Hammershøj, Kirsten	Lützhøft, Karen	Schultz, Anni
Hansen, Birthe	Lønberg, Hanne Wendelboe Falmer	Schwoon, Heide Lore
Hansen, Grete Fruensgaard	Messerschmidt, Marianne	Simon, Marianne
Hansen, Inge Merete	Meyer, Britta Edith	Sjøberg, Anni
Hansen, Jytte Vinge	Michelsen, Kirsten Meyer	Strand-Petersen, Bente
Hansen, Mari-Ann	Mikkelsen, Jette	Strøm-Hansen, Merete
Hanssing, Ilse	Mogensen, Lis Kastrop	Svantesson, Annette
Heide-Jørgensen, Ida Karin	Munck Larsen, Vibeke	Sørensen, Kirsten Rosendahl
Helge, Solveig Marianne	Nicolaisen, Jette Holst	Termansen, Lis Heindorff
Hemmingsen, Bodil Grete	Nielsen, Birthe Boesen	Tjalve, Birgitte
Henriksen, Lone	Nielsen, Elsebeth Nørgaard	Thagård, Grethe Mortensen
Hesse, Inga Lea	Nielsen, Kirsten Charlotte	Toldsted, Annette
Holbøll, Else	Nielsen, Tove Hørring	Tonboe, Else Marie
Hsu, Graziella	Niemann, Kirsten	Vendt, Birte Ilse
Høj, Hanne	Nørregaard, Karen	Wesenberg, Karen-Margrethe
Høst-Madsen, Agnete	Olesen, Jytte Thagaard	Wille, Ida Drost
Høybye, Elsa	Olsen, Jette Thorborg	Ørlund, Jette
Høyer, Lone Marianne	Olsen, Lotten	Østergaard, Birte
Jensen, Hanne Margit	Paulsen, Berit	Østerlund, Solvejg
	Pedersen, Birgit	

Følgende bestod den ensproglige korrespondenteksamen:

Engelsk:

Andersen, Tove Vibeke	Christiansen, Ruth Eli	Hansen, Trolle Juel
Bentzen, Kirsten Meinike	Clausen, Carsten Steenstrup	Jensen, John Erik
Billekop, Helle Vibeke	Dessau, Christa	Jensen, Karna Emilie
Christensen, Lone Ketty Lintz	Feldt, Birthe Inge	Jensen, Naja-Lis
Christensen, Ove	Fritsch, Judith	Jensen, Solveig
Christiansen, Kirsten	Hansen, Bent Helmsing	Jørgensen, Agnethe
	Hansen, Dorte Fischer	Kjær, Karen
	Hansen, Mette Wad	Knutssøn, Per

Kronmann, Karen
 Kruise, Elsi Kirsten
 Larsen, Lise Alice
 Larsen, Lise Hedegaard
 Lysdal, Ella
 Mortensen, Annelise
 Nagler, Birgit
 Nicolajsen, Karin
 Nielsen, Kaj Bech
 Olsen, Kirsten
 Radmer, Jytte
 Rasmussen, Inger Louise
 Rasmussen, Kirsten
 Reimer, Lene Birgit
 Rischè, Karin
 Rolst, Hanne Marie
 Sarroe, Erling Quaae
 Siewert, Birthe Anne-Lise
 Steuer, Ingelise
 Strandgaard, Aase Marie
 Sølje, Birgit
 Sørensen, Kirsten Ruth
 Sørensen, Per
 Thornberg, Mogens Bendt
 Trane, Benthe
 Wölffel, Bodil Ursula
 Østerbye, Vibeke

Fransk:

Birck, Marianne
 Frederiksen, Agnete Mari-
 anne
 Høgstedt-Sørensen, Poul
 Henning
 Jensen, Jørgen Paabel
 Jørgensen, Inga Hertha Kent

Petersen, Grete
 Petersen, Johnna Sussi
 Ramlau, Birgit Elisabet
 Roesdahl, Jette
 Strande, Kirsten
 Sørensen, Herluf

Portugisisk:

Jørgensen, Ib

Spansk:

Andreasen, Käte Will
 Aubertin, Marianne
 Bagger, Lotte
 Hindsholm, Aagot Johanne
 Hjelm, Ulla Johanne
 Jelgren, Steen Birger
 Jensen, Kirsten
 Jessen, Hans Georg
 Jørgensen, Eva
 Kierkegaard, Dorrit
 Lesanner, Henny Gertrud
 Nielsen, Else Drabæk
 Nielsen, Kirsten Johannsen
 Norman-Hansen, Anton
 Holger
 Ottzen, Jørgen
 Pedersen, Margit Irene
 Petersen, Bent Ritz
 Petersen, Ruth Løhmann
 Rasmussen, Eva
 Sollund, Kirsten
 Sørensen, Svend Erik
 Thomsen, Anna Nygård
 Thorbjørnsen, Ole

Trolle-Christensen, Hans
 Henrik

Tysk:

Boldrup, Jytte
 Boldsen, Annelise
 Christensen, Lise Via
 Drewien, Anni Margrete
 Eilgård, Bente Margrethe
 Spillner
 Feldt, Birthe Inge
 Friis, Anna Lisbeth
 Hansen, Bente
 Hansen, Else Lykke
 Hansen, Gerd Bitten
 Hansen, Erik
 Hinge, Rita Helene
 Johansen, Birgit Radich
 Jensen, Grethe Lise
 Kjølback, Grethe Hassel-
 mann
 Kjærsgaard, Hanne Lise
 Larsen, Bodil
 Lauridsen, Helle
 Laursen, Yonna Hilda
 Madsen, Jørgen Werner
 Madsen, Margit Hanne
 Madsen, Oda Ingrid
 Nymand, Inge Margrethe
 Kruise
 Pedersen, Ingelise Damgaard
 Petersen, Inger Marie
 Rasmussen, Anne-Marie
 Rosbach, Birgitte
 Skjødt, Bente
 Strandgaard, Aase Marie
 Westphal, Ragna

Følgende bestod spanskprøven:

Andreasen, Ibeth Ingrid
 Burgedahl, Birgit
 Christensen, Lise
 Covin, Poulette
 Henriksen, Inger
 Hansen, Birgit Bonnesen
 Hindsberger, Kirsten
 Hoffmann, Helle Mariann
 Jacobsen, Lis
 Jensen, Finn

Jensen, Grethe Lise
 Jensen, Niels Corfits
 Jensen, Victor Ulf
 Jørgensen, Ingelise Bay
 Lund, Helle Aase
 Lunøe, Helen Vivian
 Lønberg, Eva Elisabeth
 Madsen, Annelise
 Madsen, Flemming Christian

Nervø, Elin
 Nyvang, Lis
 Pedersen, Birthe Kirk
 Pedersen, Mogens
 Pedersen, Signe Stokholm
 Stoltze, Elva Ragnhild
 Sørensen, Bodil
 Sørensen, Lis
 Wedel-Jørgensen, Ole Jørgen

Eksaminer afholdt af handelsministeriet:

Revisoreksamen:

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1964) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Andersen, Benny Plesner	Hansen, John	Nielsen, Lars Erik
By søe, Vagn	Hansen, Jørn Thomas	Nørgaard, Eskild
Bønsøe, Poul Henrik	Krogsgaard, Kristian Jensen	Persson, Erik Niels Aage
Carlsen, Andreas	Nielsen, Carl-Erik	Ragborg, John Valdemar
Gath, John	Nielsen, Erik Henri	Roark, Bent
Hansen, Henning Volkmar	Nielsen, Henrik Bøgh	

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i efteråret 1963) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Christiansen, Christian	Jakobsen, Svend Aage Friis	Mortensen, Erik Nexøe
Jørgen	Jensen, Henning Bernhard	Nielsen, Hans Anker
Gabe Povl	Kræmer, Henning Bent	Olsen, Henning Ole
Hansen, Niels Erik	Leufstedt, Otto	Thorbjørnsen, Gunnar
Hansen, Svend Aage	Michelsen, Arne	

Translatøreksamen i tysk blev bestået af:

Koue, Niels Flemming

VII. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEK

OPRETTELSE

Biblioteket er oprettet i 1922.

PERSONALE

Overbibliotekar: Per Boesen.

Bibliotekaraspirant: Erik Larsen.

Overbiblioteksassistent: Verner Asholt.

Sekretær: Inge Gotthardt Petersen.

Følgende studentermedhjælp i kortere eller længere tidsrum: Tom Elkær-Hansen, Arne Filskov, Carsten Laage-Petersen, Erik Liljeberg, Eva Møller, Minna Riis-Pedersen, Mette Rosendahl.

UDVALGET FOR REKLAMEBIBLIOTEKET

Direktør Svend A. Holbæk.

Professor Max Kjær-Hansen.

Rektor, professor Jan Kobbernagel (formand).

BIBLIOTEKETS VIRKSOMHED

Biblioteket har fra august til april været åbent daglig kl. 10-21 (lørdag kl. 10-17), i maj kl. 10-20 (lørdag kl. 10-17), i juni og aug. 10-18, (lørdag 10-17) og i juli kl. 10-14.

Bibliotekets tilvækst og udlån fremgår af tabel 1.

Biblioteket har enten på grundlag af højskolens skriftserier eller erhvervsøkonomisk tidsskrift eller Det Danske Marked udvekslet skrifter med 120 inden- og udenlandske institutioner.

Biblioteket udsender en alfabetisk ordnet ugentlig liste over nyanskaffet litteratur, samt en systematisk oversigt over et udvalg af bibliotekets tilvækst af bøger og tidsskrifter i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift under rubrikken Økonomisk Dokumentation, der også udsendes som særtryk 4 gange om året. Endvidere udsender biblioteket til alle højskolens institutter en Xeroxfremsstillet information med kopier af indholdsfortegnelse til 130 udenlandske tidsskrifter. Den udenlandske accession optages i den af Rigsbibliotekarembetet udgivne Accessionskatalog.

I samarbejde med I/S Datacentralen og med støtte fra Undervisningsministeriets bevilling til forsøg med EDB har biblioteket gennemført en række forsøg med EDB anvendelse ved fremstilling af alfabetisk og systematisk katalog. Forsøgene er så langt fremme, at der i nær fremtid vil udkomme en periodicakatalog fremstillet ved hjælp af EDB.

Udvalget for reklamebiblioteket har holdt sit årlige møde 16. juni 1964. Tilvækst og bestand fremgår af tabel 1.

Overbibliotekar Per Boesen har været medlem af det af rigsbibliotekaren nedsatte forretningsudvalg til forberedelse af en betænkning om de danske videnskabelige og faglige bibliotekers fremtidige arbejdsforhold og det af kulturministeren nedsatte samarbejdsudvalg til behandling af fællesproblemer for folkebibliotekerne og de videnskabelige og faglige biblioteker.

Tabel 1. Handelshøjskolens bibliotek 1962/63-1963/64

(året går fra 1/8-31/7)

A. Tilvækst

	1962/63	1963/64
Bruttotilvækst i alt	3.297	4.071
heraf bøger	1.713	2.094
deraf som gave eller udveksling	832	1.022
periodica	1.584	1.977
Udskilt fra biblioteket	195	153
Netto tilvækst, antal bd.	3.102	3.918
(heraf reklamebibl.)	60	50
Netto tilvækst, i m.	51,5	65,7
Bibliotekets bogbestand, antal bd.	43.329	47.247
Bibliotekets bogbestand i m.	1050,8	1116,5
heraf reklamebibl. i bd.	1.827	1.877
Antal løbende periodica	1.140	1.316
heraf abonnement	180	195

B. Udlån

	1962/63	1963/64
Antal lånere	1.579	1.552
HA studiet	444	470
HD studiet	594	580
heraf 1. del	45	81
bankvæsen	34	22
forsikring	4	7
organisation	86	94
regnskabsvæsen	164	143
revision	8	6
salgsorg. og reklame	149	145
udenrigshandel	104	82

	1962/63	1963/64
andre studerende	12	33
lærere og institutter	46	—
udenforstående	483	469
heraf danske biblioteker	59	55
udenlandske biblioteker	5	6
Antal hjemlån i alt	17.962	20.489
heraf studerende	15.388	17.129
lærere og institutter	770	1.384
udenforstående	1.804	1.941
heraf danske biblioteker	474	475
heraf udenlandske biblioteker	17	9
Lån fra fremmede biblioteker, antal bd.	40	115
heraf fra udenlandske biblioteker, antal bd.	21	11
Læsesalslån	9.110	11.071

Overbibliotekaren har holdt forelæsninger for studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og de forskellige specialstudier samt 7. april 1964 holdt foredrag om HB's EDB forsøg i Biblioteks-sammenslutningen for videnskabelige og faglige biblioteker.

Foruden tidsskrifter og årsskrifter har biblioteket modtaget gaver fra:

American Association of Advertising Agencies, New York	Belgien. Ministère des Affaires Economiques et de l'Energie
Amerikas Forenede Staters Ambassade	Belgiske Ambassade
Andelsbanken	Bergens Privatbank
Anglo-Israel Bank, Ltd.	Berlingske Forlag
Arbejderbevægelsens bibl.	Berlingske Tidende
Atomenergikommisionens Forsøgsanlæg, Risø	British Petroleum
Australia. Bureau of Agricultural Economics	Britisk Ambassade
Cambera	Britisk Council, København
Australian Wool Board	Bulgarian Chamber of Commerce
Automobile Manufacturers Association Mich.	Direktør B. Baaring
Banca Commerciale Italiana	Chase Manhattan Bank, New York
Banco de Bilbao, Bilbao	Christiani og Nielsen
Banco Central de Bolivia	Committee for Economic Development, New York
Banco Central de Reserva del Peru, Lima	Consulate for Pakistan
Banco Nacional de Cuba	Contimart
Banco de Mexico	Creditanstalt-Bankverein, Wien
Banco de Credito del Peru, Lima	Credito Italiano, London
Banco de la Republica Oriental del Uruguay	Danmarks Erhvervsfond, Sekretariatet
Bank of America	Danmarks Nationalbank
Bank of Greece	Danmarks Tekniske Bibliotek
Bank of Israel	Dansk Arbejdsgiverforening
Bank of Japan. Economic Research Depart- ment, Tokyo	Dansk Esso A/S
Bank of Korea, Seoul	Dansk Salgs- og Reklameforbund
Banque de France, Paris	Dansk Teknisk Oplysningstjeneste
Barclays Bank, London	Dansk Unilever A/S
Professor Børge Barfod	Danske Bankers Forhandlingsorganisation

- Danske Elværkers forening
 Danske Reklamebureauers Brancheforening
 De danske Handelsforeningers Fællesorganisation
 De danske Statsbaner
 De danske Sukkerfabriker A/S
 Den danske National Komité under Det Internationale Handelskammer
 Det danske Emballageinstitut
 Det danske FAO udvalg
 I/S Datacentralen 1959
 Deutsches Kulturinstitut, København
 Economic Research Program, Princeton University
 Economisch Instituut voor de Middenstand, 's-Gravenhage
 Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf, 's-Gravenhage
 Egnisplanlægningssekretariatet
 The English, Scottish & Australian Bank, London
 Erhvervskontorets bibliotek
 European Association of Advertising Agencies
 European Community
 European Free Trade Association, Geneva
 European Investment Bank
 Europäisch Gemeinschaft für Kohle und Stahl
 Europäische Wirtschaftsgemeinschaft
 The Export Import Bank of Japan
 Direktør Fabricius
 Federal Reserve Bank of New York
 Federation of British Industries, London
 Finansministeriet
 Finlands Bank. Institut för Ekonomisk Forskning, Helsingfors
 Finlands Statistiska Centralbyrå, Helsingfors
 First National Bank of Boston
 Foreign Trade Publicity Corp. Praha
 Foreningen af Danske Gasværker
 Foreningen Norden
 Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
 Forsikringsforeningens Bibliotek
 Forsikringselskabet Nye Danske af 1864
 Forvaltningsnævnets sekretariat
 Det franske Institut
 Fællesrådet for Danske Tjenestemænd og Funktionærorganisationer
 Gallups Markedsanalyse A/S
 Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet
 Grosserer-Societetets Komité
 Gutenberghus Reklamefilm
 Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, Bibliothek
 Harvard University. Graduate School of Business Administration
 Harvard University Library
 A/S Haustrups Fabriker
 Professor Niels K. Hermansen
 Hong Kong Joint Commission, Information Office
 I.D.E.
 Stiftung »Im Grüene«, Zürich
 Industriraadet
 Institute of Practitioners in Advertising
 International Air Transport Association
 International Business Machines Corporation (IBM)
 International Management Development Institute
 International Wheat Council, London
 Irmar, Rom
 Den Israelske Ambassade
 Japan. Ministry of Foreign Affairs
 Den Japanske Ambassade
 Karl Marx Universitæt, Leipzig
 Det kgl. Bibliotek
 Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek
 Kobe University
 Kompas-Danmark
 Korea. The Korean Reconstruction Bank
 Korea. Ministry of Commerce and Industry
 Kungl. Bibliotek, Stockholm
 Kungl. Finansdepartementet, Stockholm
 Kungl. Järnvägsstyrelsens bibliotek
 Københavns havnevesen
 Københavns Turistforening
 Landbrugsraadet
 Lloyds Bank, London
 Lloyds Register of Shipping, London
 Liverpool Chamber of Commerce
 A/S Markeds-Data
 Ministeriet for Offentlige Arbejder
 Civilingeniør Leif Monies HA
 Monopoltilsynets Direktorat
 Nacional Financiera S.A., Mexico
 National Bank of Egypt
 National Bank of Greece
 National Bank of Libya
 National Bureau of Economic Research, New York
 Nationalekonomiska Föreningen, Stockholm
 Niro Atomizer
 Nordisk Kultur Kommission

Nordisk Råd
 Nordiska Föreningsbanken
 Norge. Finansministeriet
 Norge. Statistisk Sentralbyrå
 Norge. Transportøkonomisk utvalg
 Norge. Turist- og Reiselivskomiteen
 Norges Almenvitenskaplige Forskningsråd
 Norges Eksportråd
 Norges Statsautoriserte Revisorer. Servisekon-
 toret
 Norsk Produktivitetsinstitut
 Næringsøkonomisk forskningsinstitut, Oslo
 OECD
 Pan American Union
 Plumrose A/S
 Politiken
 Den polske Ambassade
 Privatbanken
 Provinshandelskammeret
 The Rand Corporation, Santa Monica, Calif.
 Stud. merc. Preben Ole Riis
 Royal Dutch Petroleum Comp.
 Salvador. Ministerio de Economica
 De Samvirkende Danske Købmandsforeninger
 Schweizerische Bundesbahnen. Dokumenta-
 tionsdienst
 Skandinaviska Banken, Stockholm
 Civilingeniør Skov
 Socialforskningsinstituttet
 Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn
 Statens Trykningskontor
 Stockholm Universitetet
 Stockholms enskilda Bank
 Storbritannien. Board of Trade, Library,
 London
 Storbritannien. The Patent Office
 Studieförbundet Näringslov och Samhälle
 Styrelsen for teknisk samarbejde med udvik-
 lingslandene
 Super Market Institute, Chicago, Ill.
 Svenska Arbetsgivareforeningen
 Svenska Bankforeningen, Stockholm

Svenska Handelsbanken, Stockholm
 Svenska Turistforeningen
 Sveriges Allmänna Exportforening
 Sveriges Grossistförbund, Stockholm
 Sveriges Textilhandlareförbund
 Swiss Bank Corporation
 Textilfabrikantforeningen
 Tjänstemännens Centralorganisation, Stock-
 holm
 Turistforeningen for Danmark
 Tyskland. Institut für Raumforschung
 Udbyttedelingsnævnet
 Udenrigsministeriet
 Udenrigsministeriets erhvervskontor
 Undervisningsministeriet
 United Nations. Economic Commission for
 Europe, Genève
 United Nations. FAO
 United Nations. GATT, Genève
 United Nations. International Bank for Re-
 construction and Development, New York
 United Nations, Unesco
 Universitetets Sosialøkonomiske Institut, Oslo
 Universitetsbiblioteket, Oslo
 University of Missouri
 University of Princeton, International Finance
 Section
 Universitât des Saarlandes
 Uppsala Universitet
 WA-reklame
 Warszawa. Szkolyglownei planowania i sta-
 tystyki
 Weber & Sørensen, Reklamebureau
 Vejdirektoratet
 Venezuelas Konsulat
 A.B. Volvo – Skövdeverkan
 Yugoslav Trade Unions
 Zagreb Universitet
 Det økonomiske Råd
 Det økonomiske Sekretariat
 Østifternes Kreditforening
 Århus Handelsstandsforening

VIII. UDGIVERVIRKSOMHEDEN

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrække A:

6. P. Nyboe Andersen, Bjarke Fog & Poul Winding: Nationaløkonomi. 2. udg. Fotogr. optryk. 1963.
9. P. Nyboe Andersen: Udenrigsøkonomi. 2. udg. 1964.
14. Henning Kjølby: Erhverv, konkurrence og samfund. 1964.

Skriftrække B:

18. E. Lykke Jensen: Lager, produktion og prisfastsættelse fra et stokastisk synspunkt. 1963.

Skriftrække E:

3. Aage Aagesen: Sydamerika. 1964.

Skriftrække F:

33. Ulf Kjær-Hansen: Trends in Danish Advertising Expenditures. 1963.
34. Børge O. Madsen: Familiens økonomiske livsløb. Et studie af familiens forbrugeradfærd på forskellige livsløbstadier. 1964.

Skriftrække G:

5. Jan Kobbernagel: Juridisk og merkantil sprogbrug. 2. udg. 1963.

Skriftrække N:

1. Ejler Alkjær: Features of the Danish Travel Pattern. 1964.
2. Karl Christian Behrens: Kopenhagen als Reiseziel. Ergebnisse einer repräsentativen Bevölkerungsumfrage. 1964.

Eksportinstituttets småskrifter:

1. Jan Kobbernagel: Varemærkebeskyttelse i fremmede lande. 1963.
2. Thorkil Kristensen & P. Nyboe Andersen: U-landshjælpen og erhvervslivet. 1963.

3. Knud Erik Svendsen: Østeuropas udenrigshandel og økonomiske samarbejde. 1963.
4. Ole Lando: Retsproblemer ved handel med Østeuropa. 1963.
5. Henning Gottlieb: Fællesmarkedets landbrugsordning. 1964.

Eksportinstituttets studie-rapporter:

1. Det franske marked. 1963.

Undervisningsmaterialer:

8. Opgaver i almindeligt sprog. Tysk. 1963.
14. Driftsøkonomiske opgaver. Fotogr. optryk. 1963.
24. Opgaver i almindeligt sprog. Spansk. 1963.
25. Opgaver i kommercielt sprog. Engelsk III. 1963.
27. Bent Gram: Indføring i rentesregning og finanskalkulation. 1964.
28. O. Brandt Jensen: Noter til nationaløkonomi. 1964.

IX. INSTITUTTER OG LABORATORIER

I tilknytning til højskolen er der oprettet 11 institutter og laboratorier, hvis opgave det er at bistå professorer og andre medarbejdere med løsnin-gen af de opgaver, der påhviler dem, herunder navnlig forskningsop-gaver, udarbejdelse af lærebøger og andet studiemateriale, vejledning af de studerende og formidling af oplysninger til erhvervslivet og andre interesserede.

Den fornødne bistand ydes ved, at der stilles arbejdslokaler, hånd-bogssamlinger o. l. samt sekretærhjælp til rådighed for medarbejderne.

Til hvert institut eller laboratorium er foruden forstander(e) som regel knyttet en eller flere videnskabelige assistenter, der dels har til opgave at bistå forstanderen med dennes forskningsarbejde og øvrige opgaver inden for instituttets rammer, dels og navnlig under forstan-derens vejledning at arbejde med selvstændige forskningsopgaver inden for den emnekreds, som er instituttets. Herudover deltager andre af højskolens lærere i en vis udstrækning i de enkelte institutters arbejde, således at der til hvert institut er knyttet en større eller mindre kreds af medarbejdere, som ved indbyrdes samarbejde og gensidig kritik med-virker til fremme af forskningen inden for det fælles interesseområde.

På en række områder foregår der endvidere et samarbejde mellem institutterne. Således har presseforskningen modtaget bistand fra Regn-skabslaboratoriet og fra Instituttet for Salgsorganisation og Reklame ved løsningen af forskellige driftsøkonomiske spørgsmål såvel som ved til-rettelæggelsen af kursusvirksomheden, og Det økonomiske Forsknings-institut og Regnskabslaboratoriet samarbejder om detailhandelens regn-skabsundersøgelser.

Institutternes virksomhed finansieres dels ved hjælp af løbende årlige bevillinger på højskolens budget, dels ved tilskud udefra enten til kon-krete forskningsopgaver eller som bidrag til arbejdet i almindelighed.

I det følgende redegøres for hvert enkelt instituts og laboratoriums vedkommende for det i beretningsåret udførte forskningsarbejde m. v. For så vidt angår den del af virksomheden, som særlig vedrører under-visningen, henvises dog til afsnit III foran. (s. 43-53). En samlet oversigt over arbejder offentliggjort af institutternes medarbejdere (såvel som af andre lærere ved højskolen) findes i afsnit XII (s. 121-122).

A. BANKINSTITUTTET

Forstander: Konst. professor Carl E. Sørensen.

Amanuensis: Cand. merc. Bent Gram.

1. OPRETTELSE

Bankinstituttet er oprettet i 1939. Dets opgaver omfatter forskning inden for makroøkonomiens monetære problemer, erhvervsvirksomheders finansieringsproblemer i almindelighed og bankernes virksomhed i særdeleshed. Endvidere tjener instituttet som laboratorium og håndbibliotek for de HD-studerende i bankvæsen.

2. FORSKNING SARBEJDER

a. Strukturelle forskydninger, trendbevægelser etc. i danske pengeinstitutters aktivitet.

Som omtalt i beretningen for 1962/63 agtedes der påbegyndt et arbejde under professor Carl E. Sørensens ledelse med det formål at undersøge strukturændringer, trends m. v. i danske pengeinstitutters aktivitet, bl. a. med henblik på at søge mulighederne for modelanalyser og -prognoser af likviditetsudviklingen belyst. Carl E. Sørensen og Bent Gram har gennemgået forskellige problemstillinger af lignende karakter, og et foreløbigt talmateriale for danske forhold er tilvejebragt.

Undersøgelsen fortsættes i 1964/65.

b. Pengepolitik.

Det i højskolens beretning for 1962/63 nævnte arbejde, der udføres af amanuensis Bent Gram, er fortsat i 1963/64, og visse foreløbige resultater er forelagt i højskolens licentiatseminar.

Arbejdet tilsigter en sammenlignende redegørelse for anvendelsen af forskellige pengepolitiske instrumenter i USA, Fællesmarkedet og Skandinavien, bl. a. med det formål at søge forskellige pengepolitiske midlers alternative og supplerende anvendelse i den økonomiske politik vurderet. Bent Gram vil tilbringe forårssemesteret 1965 ved University of California, Berkeley, USA, med henblik på dels at hente impulser fra amerikansk forskning i monetær økonomi og dels at søge de væsentligste dele af arbejdet afsluttet.

3. ANDEN VIRKSOMHED

a. Gæsteforelæsnings.

I 1963/64 har 2 engelske forelæsere været højskolens og instituttets gæster. I september 1963 tilbragte professor R. Sayers, London School

of Economics – efter indbydelse fra Det Økonomiske Forskningsinstitut – to dage ved højskolen. Han forelæste for bl. a. de bankstuderende over »Co-operation between Central-banks« og ledede et seminar omkring den engelske Radcliffe-rapport.

I april 1964 forelæste George Bullard fra diskontohuset Gillett Bros., London, over det engelske pengemarked og ledede et seminar med Londons finansielle betydning som emne.

b. Litteraturgennemgang og -vurdering.

I samarbejde med lærerne ved bankstudiet søges tilvejebragt undervisningsmateriale og anden litteraturfornyelse for de forskellige bankfag, ligesom der foretages en gennemgang af den nyeste litteratur inden for området finansiering med samme formål.

c. Kursusvirksomhed.

Efter anmodning fra Danske El-værkers Forening har instituttet tilrettelagt et 3-dages seminar omkring elværkernes investerings- og finansieringsproblemer for el-selskabernes ledere og overordnede funktionærer.

d. Studierejse.

Sammen med HD-studiets afgangshold foretog professor Carl E. Sørensen, direktør, cand. jur. Peder Schlegel og amanuensis Bent Gram i maj 1964 en rejse til Paris. Rejsens formål var at få en nærmere orientering i franske penge- og kreditforhold. Studieprogrammet var udarbejdet i samarbejde med de franske bankers uddannelsescenter i Paris og omfattede, foruden forelæsninger, besøg i flere hovedbanker, den franske bankorganisation m. fl.

B. EKSPORTINSTITUTTET

Forstander: Dr. Z. D. Lando.

Amanuenser: Lektor, cand. polit. Lauge Stetting, mag. scient. Per Kongstad, H.D., og cand. polit. Harald Vestergaard, HD.

Videnskabelige assistenter: Cand. merc. Ole T. Krogsgaard og lic. merc. Frode Slipsager.

Deltidsmedarbejdere: Cand. polit. Henning Gottlieb, cand. polit. Torben Jantzen, landsretssagfører Niels Th. Kjølbye, cand. merc. Hugo Rønsdal, cand. polit. Knud Erik Svendsen og Ole Wiberg, H.A.

Gæst i 1963/64: Professor Franklin R. Root.

Institutsekretær: Fru Gunna Lund. Sekretær: Fru Jytte Beckert.

1. OPRETTELSE

Eksportinstituttet blev grundlagt i 1932 med det formål at virke til fremme af studiet af udenrigshandelens problemer.

2. AFSLUTTEDE FORSKNINGSSARBEJDER

Den i sidste beretning omtalte undersøgelse af eksportsamarbejde mellem små og mellemstore industrivirksomheder er blevet afsluttet og resultatet offentliggjort i publikationen *Export Marketing Groups for Small and Medium-sized Firms*, udgivet af O.E.C.D., Paris 1964, 71 sider.

Professor Franklin R. Root, Wharton School of Finance and Commerce, University of Pennsylvania, der som gæsteprofessor i Export Marketing har været tilknyttet Eksportinstituttet i 1963/64, har i beretningsåret skrevet den i sidste beretning under punkt 3 e omtalte redegørelse for eksportplanlægning. Den udkommer som bind 6 i serien Eksportinstituttets Småskrifter under titlen *Strategic Planning for Export Marketing* på Einar Harcks Forlag, 1964, 146 sider.

Instituttet har i beretningsåret udarbejdet en beretning over en studierejse til Svejts, foretaget af afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel under ledelse af Z. D. Lando, Lauge Stetting og Harald Vestergaard. Størstedelen af arbejdet med bearbejdelsen af det indsamlede materiale er udført af Ole Wiberg, H.A. Beretningen er under titlen *Svejts - økonomi og markedsforhold. Indtryk fra en studierejse* (Eksportinstituttet, Handelshøjskolen i København, 1964, 108 sider) udsendt til biblioteker og erhvervsorganisationer.

3. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNINGSSARBEJDER

a. Eksportmarkedsundersøgelser.

Den i sidste beretning under punkt 3 a omtalte indsamling af materiale til belysning af eksportvirksomhedernes markedsanalyseproblemer er blevet fortsat i 1963/64.

Under den i sidste beretning omtalte orlov har Per Kongstad indsamlet materiale om økonomiske, sociale og økonomisk-geografiske forhold i byerne Beirut, Damascus og Kuwait. Indsamlingen foregik over en periode på 8 måneder og havde især til formål at få data, der kan belyse serviceerhvervenes indflydelse på bydannelsen i området samt byen Beiruts kommercielle relationer med omverdenen.

b. Udenrigshandelens finansiering.

Som en del af undersøgelsen af udenrigshandelens finansiering, der vil blive offentliggjort i Eksportinstituttets Småskrifter, har Harald

Vestergaard beskæftiget sig med kreditgivning som et konkurrencemiddel i udenrigshandelen.

c. Eksportsamarbejde mellem industrivirksomheder.

Frode Slipsager har i 1963/64 fortsat bearbejdningen af det i forrige beretning omtalte materiale om gruppeeksport. Undersøgelsen, hvis resultater ventes offentliggjort i foråret 1965, har til formål at belyse denne eksportforms muligheder under moderne internationale konkurrencevilkår.

d. Den danske møbelindustris eksportproblemer.

Ole T. Krogsgaard har i 1963/64 arbejdet med en undersøgelse af den danske møbelindustris eksportproblemer. Efter udgangen af november 1964, da Krogsgaards tilknytning til Eksportinstitutet ophører, vil undersøgelsen blive fortsat i hans eget navn.

e. Råvarernes markedsøkonomi.

Lauge Stetting har fortsat den tidligere omtalte undersøgelse over prisfluktuationerne på råvaremarkederne. I beretningsperioden har han færdiggjort en artikel om »The Functions of Commodity Futures Markets«, offentliggjort i *Weltwirtschaftliches Archiv*, Band 93.

f. EFTA-samarbejdet.

Chefen for den handelspolitiske afdeling i EFTA's sekretariat i Geneve, cand. polit. Torben Jantzen, har i samarbejde med Eksportinstitutet påbegyndt en redegørelse for de erhvervsøkonomiske problemer i forbindelse med EFTA-samarbejdet. Redegørelsen vil blive offentliggjort i serien Eksportinstitutets Småskrifter.

g. Metodologi.

Dr. Lando har i beretningsåret arbejdet med metodologiske spørgsmål inden for økonomien. Der foreligger et afsnit om økonomi som enhed samt en udførlig redegørelse for forholdet mellem mikro- og makroøkonomi. En del af arbejdet vil blive offentliggjort i *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift*.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

a. Eksportinstitutets Småskrifter.

I serien Eksportinstitutets Småskrifter offentliggør instituttet mindre arbejder vedrørende økonomiske og juridiske problemer inden for den

internationale handel. Skrifterne søges tilrettelagt på en sådan måde, at de vil være af interesse for erhvervsfolk, der til daglig beskæftiger sig med udenrigshandel. Serien, der redigeres af Lauge Stetting, udsendes på Einar Harcks Forlag, København.

I beretningsåret 1963/64 er der i serien udsendt:

1. Jan Kobbernagel, *Varemærkebeskyttelse i fremmede lande*, 1963.
 2. Thorkil Kristensen og P. Nyboe Andersen, *U-landshjælpen og erhvervs-livet*, 1963.
 3. Knud Erik Svendsen, *Østeuropas udenrigshandel og økonomiske samarbejde*, 1963.
 4. Ole Lando, *Retsproblemer ved handel med Østeuropa*, 1963.
 5. Henning Gottlieb, *Fællesmarkedets landbrugsordning*, 1964.
- Ved beretningsårets slutning var følgende skrifter færdige til trykning:
6. Franklin R. Root, *Strategic Planning for Export Marketing*.
 7. Ole Lando, *Agentkontrakter*.

b. Meddelelser fra Eksportinstituttet.

Instituttet har i 1963/64 udsendt numrene 9-13 af *Meddelelser fra Eksportinstituttet*, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder Handelshøjskolens egne dimittender i udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusarrangementer, gæsteforelæsninger, mødearrangementer, case studies, studierejser til fremmede markeder, interessante virksomhedsbesøg, udstillinger etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af nye forskningsresultater og interessante nydannelser inden for udenrigshandelen.

5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER M. V.

Dr. Lando, Per Kongstad, Lauge Stetting og Harald Vestergaard har i beretningsåret besøgt *Schweizerisches Institut für Aussenwirtschaft und Marktforschung an der Handelshochschule St. Gallen*, *IMEDE, Management Development Institute*, Lausanne, samt *Schweizerische Zentrale für Handelsförderung*, Zürich og Lausanne.

Instituttet har desuden i beretningsåret stået i kontakt med følgende udenlandske institutter m.v.: *Institut för distributionsekonomisk och administrativ forskning vid Handelshögskolan i Göteborg*, *Företagsekonomiska Institutionen vid Uppsala Universitet*, *Norges Eksportråd*, Oslo, *Norges Eksportskole*, Oslo, *Sveriges Allmänna Exportföreningen*, Stockholm, *Exportskolan*, Stockholm,

Finlands Utrikeshandelsförbund, Helsingfors, Federation of British Industries, London, Sundridge Park Management Centre, Bromley, Kent, Export Marketing Research Unit, College of Technology, High Wycombe, Institut für Exportforschung an der Universität zu Erlangen, Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, Institut für Weltwirtschaft, Kiel, International Trade Center, GATT, Geneve, EFTA-sekretariatet, Geneve, Prognos, Basel, Marketing and Distribution Section, O.E.C.D., Paris, Marketing Department, Wharton School of Finance and Commerce, University of Pennsylvania, Philadelphia, College of Business Administration, University of Denver, Colorado, Graduate School of Business, Stanford University, Stanford, Graduate School of Business, Colombia University, New York, Graduate School of Business, Indiana University, Bloomington.

Eksportinstituttet har i Danmark samarbejdet med *Udenrigsministeriets Erhvervskontor, Sekretariatet for teknisk samarbejde med udviklingslandene, Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfond*, alle erhvervsorganisationerne samt en række brancheorganisationer.

6. ANDEN VIRKSOMHED

a. Gæsteforelæsninger.

Instituttet har i foråret 1964 arrangeret en række gæsteforelæsninger for afgangsholdet samt tidligere dimittender fra H.D.-studiet i udenrigshandel. Disse gæsteforelæsninger omfattede:

Civilekonom Bo Strömbom, Handelshögskolan i Göteborg: *Svensk maskinindustri i Sydamerika.*

Direktør Harry Larsen, H.D., Dansk Annoncør-Forening: *Reklame på eksportmarkederne.*

Minister H. E. Thrane, Udenrigsministeriet: *Verdenshandelskonferencen.*

Kommitteret V. Brorson, Landbrugsministeriet: *Danmarks Landbrugs-eksport.*

Landsretssagfører Henrik Holm, Internationalt Patent-Bureau: *Eksport i patent- og varemærkeretlig belysning.*

Handelsattaché Niels Buch-Hansen, H.D., Bern: *En handelsattachés arbejde på eksportmarkedet.*

b. Studierejse til Svejs.

Eksportinstituttet har i beretningsåret tilrettelagt en 14-dages studierejse til Svejs for afgangsholdet under H.D.-studiet i udenrigshandel. Studieprogrammet omfattede besøg hos 23 svejsiske erhvervsvirksomheder og organisationer m. v.

c. U.N. studieprogram i udenrigshandel.

Efter forslag fra U.N. har den danske Styrelse for teknisk samarbejde med udviklingslandene besluttet at gennemføre et studieprogram i Trade Promotion. I det særudvalg, der skal forestå tilrettelæggelsen af programmet, er Eksportinstituttet repræsenteret af dr. Z. D. Lando og Lauge Stetting. Lauge Stetting har i beretningsperioden udarbejdet et forslag til studieprogrammets tilrettelæggelse og indhold.

C. ERHVERVSRETTLIGT INSTITUT

Forstander: Professor Jan Kobbarnagel.

Medarbejdere: Professor, dr. jur. Ole Lando (international og sammenlignende erhvervsret), amanuensis, cand. jur. Mogens Eggert Møller (skatteret), forskningsadjunkt, cand. jur. Erik Siesby (søret), forskningsstipendiat, cand. jur. Inga Sten Jensen, sekretærer: fru Tove Larsen og korrespondent frk. Una Madsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952 med det formål at drive forskning inden for erhvervsrettens område.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER

Professor Jan Kobbarnagel har omarbejdet lærebogen »Erhvervsretten i grundtræk«, der nu er udkommet i 5. udgave.

Professor Ole Lando har offentliggjort følgende arbejder:

»Retsproblemer ved handel med Østeuropa«, Exportinstituttets Småskrifter nr. 4.

»Om Fællesmarkedets Domstol«, Tidsskrift for Rettsvitenskap 1964 side 3-29.

»Nogle hovedtræk af reglerne om handelsagenten i en række vest-europæiske retssystemer«, Udenrigsministeriets Tidsskrift nr. 45 og 46. Denne artikel er også blevet offentliggjort i Udenrigsministeriets publikation »I eksportens tjeneste«.

»Om metode og politik bag international-privatretlige domme«. »Festskrift til dr. jur. O. A. Borum«, Kbh. 1964, s. 243-266. (Også offentliggjort i »Fuldmægtigen« 1965, s. 1-16.)

»The Proper Law of the Contract«. Scandinavian Studies in Law, volume 8, 1964, s. 105-202.

»Om de store europæiske retssystemer og om inddelingen af retssystemerne i familier«, Juristen. 1965, nr. 2, s. 37-49.

»Om the Uniform Commercial Code«, dens almindelige principper og nogle af dens regler om køb (sammen med Millard Ruud) Tidsskrift for Rettsvitenskap 1965 s. 1-33.

En ny lov om køb, Berlingske Tidendes kronik for den 17. januar 1964.

Professor Lando arbejder for tiden på en »Håndbog i udenrigshandelens kontrakter«, der agtes udgivet med støtte af »Selskabet til fremme af dansk eksportforskning«.

Ole Lando deltog i slutningen af oktober 1963 i Haag i den anden internationale kongres vedrørende Europaret. Han har endvidere undervist i skandinavisk ret ved Faculté internationale de droit comparé i Luxembourg i sommeren 1964 og har samtidigt i Luxembourg studeret Fællesmarkedets retsproblemer samt international kontraktret. I en uge i september og en uge i oktober har han studeret sammenlignende kontraktret ved Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Privatrecht i Hamburg. Endvidere har han holdt forelæsninger ved Universitetet i Uppsala, bl. a. over komparativ ret. Endelig har Ole Lando i indeværende efterår afholdt et kursus ved det Rets- og Statsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet over europæisk og international organisation og hovedsagelig undervist i Fællesmarkedets retsproblemer.

Amanuensis, cand. jur. Mogens Eggert Møller har holdt forelæsning om naturalindkomst på en »skattedag«, som blev afholdt i Stockholm i dagene 2. til 3. september 1963, ligesom han har gæsteforelæst ved Uppsala Universitet den 18. oktober 1963 om handicappedes skatteretlige problemer, herunder navnlig udgiftssiden.

Han har skrevet afhandlingen »Naturalindkomst« i »Skatter och ekonomisk utveckling«, Stockholm 1963.

Desuden har han tilrettelagt en undervisning for de revisionsstuderende i skatteret på ca. 260 timer med tilsvarende publikationsvirksomhed.

Endelig har han arbejdet med fagene »Skatterettens almindelige del« og »International skatteret«.

Forskningsadjunkt Erik Siesby har arbejdet på en afhandling om søretlige lovkonflikter. Dette arbejde er nu afsluttet. Han har i december 1963-januar 1964 opholdt sig som stipendiat ved Nordisk Institutt for Sjørett, Oslo, og har i juni 1964 deltaget i et nordisk søretsseminar sammesteds.

Forskningsstipendiat Inga Sten Jensen, der har været knyttet til Handelshøjskolen siden 1. september 1964 har arbejdet med en afhandling om standardvilkår i kontraktforhold.

D. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Forstander: Lektor, cand. polit Knud Hansen.

Videnskabelig assistent: John H. Kjær, H.D.

Sekretær: Fru Bitten Hansen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952.

2. FORSKNINGSARBEJDER

a. *Det integrerede forsikringsspil.*

Den første version af dette spil, som kort blev omtalt i sidste beretning, er i beretningsåret gjort færdig og taget i brug bl. a. ved undervisningen af HD-studerende i forsikring, efter at den i oktober 1963 var blevet præsenteret for europæiske forsikringsledere ved et seminar afholdt af I.B.M. på selskabets European Education Centre i Blaricum, Holland.

Spillet er et »byggeklodssystem«, hvori foreløbig kan indgå følgende fem bestanddele:

- 1) et akkvisitionsspil,
- 2) en simulation af skaderesultater,
- 3) et genforsikringsspil,
- 4) et administrationsspil og
- 5) et investeringsspil.

Kombinationsmulighederne er følgende:

- 1) Akkvisitionsspillet kan spilles alene.
- 2) Genforsikringsspillet (incl. simulation af skaderesultater) spilles alene.
- 3) »Det integrerede forsikringsspil« omfattende alle fem dele.
- 4) Integreret spil uden genforsikring, men med skadesimulation.
- 5) Integreret spil uden skadesimulation og genforsikring.

Det er hensigten at redegøre for spillets modeller i en særlig publikation. Det skal her blot nævnes, at i forhold til det i sidste beretning omtalte akkvisitionsspil er der bl. a. sket den ændring, at de to brancher »liv« og »skade« er erstattet med tre skadebrancher. De to helt nye spil dele er administrations- og investeringsspillene. Det første kræver, at deltagerne træffer beslutninger vedrørende leje af databehandlingsanlæg, programmeringsindsats samt personaleansættelse, mens investeringsspillet kræver beslutninger vedrørende pengeanbringelse i 5 aktiver (kasse,

to slags aktier og to slags obligationer). Til vejledning ved investeringsbeslutningerne får deltagerne dels nogle oplysninger om det simulerede kapitalmarkeds struktur, dels en tabel over de enkelte værdipapirers kurser gennem 20 perioder, således som de er simuleret af spillets kursmodel.

De for spillets gennemførelse nødvendige elektronregneprogrammer er skrevet af instituttets medarbejdere i FORTRAN til udførelse på IBM 1401 eller 1410 anlæg. Da delprogrammerne kan sammenkobles ved hjælp af en særlig segmenteringsteknik, har det ikke været nødvendigt at begrænse det samlede programs størrelse. Det har derfor været muligt at lade regneanlægget udregne og udskrive et større antal forskellige rapporter over spillets resultater til brug for spillernes analyser og beslutninger. Således udarbejdes oversigter over det enkelte selskabs resultater, samlede markedsoversigter og analyser, beregninger af kapitalværdierne af de enkelte selskabers nytegnede og totale porteføljer samt samlede regnskabsoversigter.

Det er hensigten i en ny version af spilprogrammet at indlægge mulighed for udarbejdelse af bl. a. oversigter over de i spillet indgående virksomheders udvikling igennem spillets perioder. Desuden vil de i sidste beretning omtalte analyse- og beslutningsprogrammer, som specielt vedrører genforsikringsspillet blive færdiggjort og taget i brug i instituttets videnskabelige arbejde.

Ved den undervisningsmæssige anvendelse af forsikringsspillene har deltagerne hidtil enten været samlet en hel eller to halve dage, idet spillene har været anvendt som en slags praktisk betonet afslutning af undervisningen i de pågældende discipliner. Det er hensigten i fremtiden at anvende spillet sideløbende med klasseundervisningen, idet der f. eks. gennemføres en spilperiode pr. uge.

b. Elektronisk afsættelse af skadereserver.

Dette projekt, der specielt tager sigte på motorforsikring, er påbegyndt efter aftale med Aktuarforeningens Elektronudvalg og tager sigte på at udarbejde og gennemprøve et standardprogram, der som biprodukt af elektronisk bogføring kan producere løbende skøn over skadereserven og tillige justere såvel de hidtidige skøn som selve beregningsprincippet efterhånden som de åbentstående skader endeligt afvikles.

Instituttets assistent har i beretningsperioden udarbejdet et første udkast til beregningsmodel. Når standardprogrammet er gennemprøvet, vil det blive offentliggjort og stillet til rådighed for alle interesserede selskaber. Det er hensigten derefter at gå i gang med andre standard-

programmer, hvis udvikling og gennemprøvning rejser forskningsmæssige problemer.

3. ANDEN VIRKSOMHED

Instituttets anden studierejse for de forsikringsstuderende gik til London, hvor studieprogrammet omfattede forelæsninger og selskabsbesøg, som var arrangeret af The Chartered Insurance Institute.

Assistenten har arbejdet med redaktionen af rapporter vedrørende den nævnte og den foregående studierejse (til Tyskland). Disse rapporter vil snarest blive mangfoldiggjort.

Instituttet har som sædvanlig tilrettelagt undervisningen ved diplomstudiet i forsikring. Udover den af studieplanen omfattede undervisning har der som eksperiment været tilbudt de studerende et frivilligt kursus i programmering i FORTRAN. Kursus blev ledet af instituttets assistent og sluttede med praktiske øvelser. De gjorde erfaringer vil blive benyttet, når EDB-undervisning skal lægges ind i mere faste rammer.

Instituttet arrangerede den 27. september en gæsteforelæsning af professor *Spencer L. Kimball*, University of Michigan Law School om »Government Regulation of Insurance in the United States«. Forelæsningen overværedes af en række indbudte repræsentanter for den københavnske forsikringsverden.

Endelig kan nævnes, at instituttet har bistået Forsikringsklubben ved tilrettelæggelsen af et større projekt, som vil komme til at omfatte en forelæsningsrække i markedsanalyse, en studiekreds samt en praktisk gennemførelse af en markedsundersøgelse.

E. INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS SOCIOLOGI

Forstander: lektor, cand. oecon. Torben Agersnap.

Sekretær: fru Grethe Rønn Jensen.

Heltidsmedarbejdere: forskningsstipendiat, cand. polit. Ove Per Henningsen, amanuensis, cand. merc. Erik Hollesen.

Deltidsmedarbejdere: cand. oecon. Flemming Agersnap, overlæge Jørgen Andersen, cand. jur. Agnete Weis Bentzon, stud. mag. scient. soc. Leif Christensen, advokat Ernst Dyrbye, cand. oecon. Niels Jørgen Ebbensgaard, landsretssagfører Jørgen Hoffmeyer, cand. jur. Carl Jørgensen, cand. merc. Flemming Klöcker-Larsen, cand. oecon. Lars Skov Madsen, stud. mag. scient. soc. Aage Bøttger Sø-

rensen, magister Johannes Noordhoek, cand. psych. Eggert Petersen, cand. polit. Frode Rasmussen, cand. jur. Jørgen Saabye, stud. polit. Jens Carl Ry Nielsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1953 som forskningsinstitut. Fra 1961 har instituttet tillige varetaget tilrettelægning, administration og undervisning ved specialstudiet i organisation, der påbegyndtes dette år.

2. IGANGVÆRENDE UNDERSØGELSER

Torben Agersnap arbejder på en organisationsteoretisk fremstilling og har desuden sammen med *Agnete Weis Bentzon* indsamlet et materiale til en analyse af retsplejens organisation i de grønlandske samfund.

Agnete Weis Bentzon gennemfører for det grønlandske lovudvalg en undersøgelse af familiens sociale og økonomiske organisation i Vestgrønland. Undersøgelsen modtager støtte fra Statens Videnskabsfond. *Agnete Weis Bentzon* har desuden afgivet en rapport om virkninger af indførelse af vestgrønlandske love i Nord- og Østgrønland.

Verner Goldschmidt arbejder med Social Sanctions and Social Change. A Greenland Study. Arbejdet støttes af Statens Videnskabsfond.

Ove Per Henningsen arbejder på en undersøgelse af fraværproblemer samt til- og afgang af personale i tre virksomheder. Undersøgelsen gennemføres med støtte af Philips Fond af 1958.

Carl Jørgensen arbejder på en undersøgelse af personaleorganisatoriske problemer i virksomheder under vækst. Philips Fond af 1958 yder støtte til arbejdet.

Frode Rasmussen undersøger metodeproblemer i forbindelse med elektronisk databehandling med støtte i en bevilling fra Philips Fond af 1958.

Uddannelsesundersøgelsen 1964. Under ledelse af *Torben Agersnap* og med *Ove Per Henningsen*, *Erik Hollesen*, *Flemming Klöcker-Larsen*, *Leif Christensen*, *Jens Carl Ry Nielsen* og *Aage Bøttger Sørensen* som medarbejdere gennemføres for undervisningsministeriet en undersøgelse af uddannelsesforholdene samt de økonomiske og sociale forhold for studerende og elever ved de videregående uddannelser i Danmark.

3. NORDISK EKSPERTKONFERENCE

I tiden den 24.-28. maj afholdt Danske studerendes fællesråd med støtte af nordisk kulturkommission og undervisningsministeriet en nordisk ekspertkonference vedrørende studiestatistik m. m.

Konferencen var for danske studerendes fællesråd tilrettelagt af instituttets medarbejdere ved uddannelsesundersøgelsen 1964 *stud. mag. scient. soc.* *Leif Christensen* og *stud. mag. scient. soc.* *Aage Bøttger Sørensen*.

Efter invitation fra konferencen deltog instituttets medarbejdere kandidatstipendiat Ove Per Henningsen og amanuensis Erik Hollesen.

4. SAMFUNDSDIDENSKABELIGT FORSKNINGSKOLLOKVUM

Forskningskollokviet ved instituttet startede i 1962 med det formål at gennemføre et uddannelsesprogram for samfundsvidenskabernes teori og metode for yngre forskere, der har afsluttet deres embedseksamen, og som er beskæftiget ved forskningsopgaver. I 1962 holdt man en del af møderne i samarbejde med Nordisk Sommeruniversitet under ledelse af Torben Agersnap, i efteråret 1963 og foråret 64 overtog Verner Goldschmidt ledelsen af forskningskollokviet.

5. *Verner Goldschmidt*: Kvalitativ analyse (3. sept. 1963).
6. *Agnete Weis Bentzon*: Nogle metodeproblemer ved kvalitative analyser med eksempler fra undersøgelser vedrørende: Familiens organisation og økonomiske administration i de vestgrønlandske samfund (7. okt. 1963).
7. *Eggert Petersen*: Undersøgelse af sanktionsforholdene i søværnet (21. okt. 1963).
8. *Frode Rasmussen*: Forskningsøkonomiske overvejelser ved planlægning af undersøgelser (28. okt. 1963).
9. *Per Kongstad*: Beirutprojektet (18. nov. 1963).
10. *Torben Monberg*: Bellonaprojektet (4. dec. 1963).
11. *Frode Rasmussen*: Diskussion af sandsynlighedsmodeller (11. dec. 1963).
12. *Alex S. Edelstein*: Questions af validity in content analysis (januar 1964).
13. *Renate Mayntz-Trier*: The use and modification of Webers ideal type of bureaucracy in the analysis of organization (11. marts 1964).
14. *Mogens Blegvad*: Om videnskabelig begrebsdannelse I (16. marts 1964).
15. *Britt-Mari Persson Blegvad*: En forundersøgelse angående måling og virkning af kriminalitetsforebyggende foranstaltninger (20. april 1964).
16. *Torben Monberg*: Bellona Cooperative Society (5. maj 1964).
17. *Mogens Blegvad*: Om videnskabelig begrebsdannelse II (21. maj 1964).
18. *Symposium*: Fremtidig forskning (18. juni).

F. PRESSEFORSKNINGEN

Forstandere: Professor *Ejler Alkjær* og professor *Hakon Stangerup*.
 Amanuensis: Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen*.

Rådgivende udvalg:

Direktør *Svend Aller*, direktør *Arne Byskov*, distributionsdirektør *Poul B. Christensen*, fhv. minister, redaktør *Ernst Christiansen*, direktør *Robert Holmberg*, landsarkivar *Harald Jørgensen*, professor *Max Kjær-Hansen*, direktør *Mogens Kaarøe*, dr. *Vincent Næser*, chefredaktør *Alf Schiøttz-Christensen*, chefredaktør *Eigil Steinmetz*, direktør *Paul Tillge* og rektor *Jan Kobbernagel* (formand).

1. OPRETTELSE

Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København blev på grundlag af en donation fra den danske dagspresse oprettet i februar 1954 som en særlig forskningsinstitution, der i tilknytning til Instituttet for Salgsorganisation og Reklame beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

- 1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed, i første række til klarlæggelse af området »pressens driftsøkonomi«,
- 2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidede forhold og
- 3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker i tilslutning til instituttets virksomhed.

2. AFSLUTTENDE FORSKNING SARBEJDER

a. *Massekommunikationens perspektiver.*

I undervisningsåret 1963-64 opholdt associate professor, dr. *Alex S. Edelstein* fra School of Communications, University of Washington, sig i Danmark på et Fulbright-stipendium. I størstedelen af denne periode var professor Edelstein knyttet til Presseforskningen ved Handelshøjskolen. På grundlag af sine forelæsninger for Handelshøjskolens studerende om massekommunikationens gennemførelse og betydning i det moderne samfund har han udarbejdet et manuskript, som vil gå i trykken i foråret 1965 under titlen: »Perspectives in Mass Communication«. Bogen vil blive udsendt som nr. 2 i Handelshøjskolens Skriftrække M (Presseforskningens Skrifter).

b. Den islandske pressestruktur.

Under sit ophold ved Háskóli Íslands i februar og marts 1964 foretog Ulf Kjær-Hansen en undersøgelse af hovedtrækkene i den islandske presses opbygning. Resultaterne af dette arbejde blev ved hjemkomsten offentliggjort som en artikel i *Det danske Marked* under titlen »Træk af pressestrukturen i Island«. Heri indgår en vurdering af dagspressen, den lokale politiske presse, magasinpressen og tidsskriftspresen med henblik på vilkår og udbredelse i Island.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

a. Lærebog i massekommunikationsmidler og mediastruktur.

I tilknytning til forelæsningerne i massekommunikationsmidler og mediastruktur er bebudet en lærebog dækkende det gennemgåede stof. Lærebogen er under udarbejdelse af Ulf Kjær-Hansen og forventes færdig i løbet af næste undervisningsår.

Bogen vil falde i to klart afgrænsede hovedafsnit, hvoraf det første, som behandler massekommunikationsmidlernes udvikling og aktuelle anvendelse i Danmark, danner grundlag for det andet afsnit om den danske mediastruktur.

b. De danske magasiners udviklingshistorie.

Ulf Kjær-Hansen fortsætter arbejdet med at klarlægge den danske magasinpresses historiske udvikling med særligt henblik på de enkelte genrers opståen og udbredelse i perioden 1830–1930. Der lægges samtidig vægt på at belyse magasinpressens sammenhæng med beslægtede pressegenrer.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

a. Presseforskningens annonceindex.

Amanuensis, cand. merc. *Orla Nielsen*, Instituttet for Salgsorganisation og Reklame, udarbejder for hvert kvartal et annonceindex, der viser annonceringens udvikling måned for måned i indtækt beregnet på grundlag af omsætningen i 1953. Indexet omfatter forskydninger inden for landsavertering, lokalavertering og total annoncemængde for 1) københavnske morgenblade, 2) københavnske middags- og eftermiddagsblade og 3) uge- og månedsblade. Det statistiske grundlag for beregningerne er hentet fra Berlingske Tidendes annoncestatistik. Indexet offentliggøres regelmæssigt i *Det danske Marked*, og i beretningsperioden omfatter opgørelserne annonceringsomfanget i året 1963.

b. Presseforskningens årlige oplagsanalyse.

Ulf Kjær-Hansen foretager en årlig undersøgelse af de kontrollerede dagblades oplagsændringer i løbet af det sidste kalenderår baseret på Oplagskontrollens bulletin. Herunder meddeles såvel de absolutte tal som indtækt beregnet på grundlag af oplaget 1. halvår 1945. Tallene analyseres med henblik på landsdelenes samlede dækning, partipressernes samlede andel i salget og de enkelte blades markedsområde. Resultaterne offentliggøres hvert år i *Det danske Markeds* august-nummer.

c. Anmeldelsesvirksomhed.

Siden nytår 1959 fremtræder *Det danske Marked* som organ både for Institut for Salgsorganisation og Reklame som hidtil og for Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København. Som følge heraf foregår en anmeldelsesvirksomhed inden for tidsskriftets rammer af presselitteratur, og i den forløbne beretningsperiode er følgende bøger blevet anmeldt i *Det danske Marked*: Göran Albinsson: »Svensk populærpress 1931-1961«, Joseph T. Klapper: »The Effects of Mass Communication« og Raymond Williams: »Massemedierne«.

5. KONTAKT UDADTIL

a. Instituttet holder nær kontakt med Institut for Presseforskning og Samtidshistorie, Århus. Der gives gensidig orientering om den løbende forskning og planlægningen af fremtidige opgaver, så at en dobbeltdækning kan undgås. Samtidig foregår en udveksling af publikationer og kursusprogrammer.

b. Presseforskningen er medlem af International Press Institute, Zürich, og der foregår i denne forbindelse en regelmæssig international udveksling af publikationer.

c. Instituttet har formidlet, at professor Alex S. Edelstein under sit ophold i Danmark har holdt foredrag om massekommunikationsspørgsmål i en række foreninger, hvoraf skal nævnes HD.Klubben for Salgsorganisation og Reklame og Dansk Markedsanalyse Forening, ligesom han har talt for Presseforskningens rådgivende udvalg.

d. Ulf Kjær-Hansen var fra 1. februar til 15. marts 1964 inviteret til Háskóli Íslands i Reykjavík for at holde forelæsninger for de økonomistuderende om massekommunikationsmidler og mediastruktur i Danmark.

e. I årets løb har instituttet på forespørgsel udefra leveret materiale vedrørende dagbladsforhold til Statistisk Årbog, Media 1964 og sidstnævntes tabeltillæg »Oplagstal og markedstal«.

6. UNDERVISNINGS- OG FOREDRAGSVIRKSOMHEDEN

a. Professor, dr. Alex S. Edelstein har i forbindelse med sit stipendiatophold ved Handelshøjskolen holdt to forelæsningsrækker for H.D.-studerende i salgsorganisation og reklame. Den første række på fire forelæsninger (som blev gentaget for H.A.-studerende på 1. semester) blev afholdt i november 1963 og havde titlen »Perspectives in Mass Communication«, hvorunder massekommunikationens gennemførelse i det moderne samfund blev vurderet inden for følgende fire hovedpunkter: 1) Massekommunikationsmidlernes indbyrdes konkurrence og aktuelle status på grundlag af amerikanske erfaringer, 2) journalistens placering i arbejdet, 3) mulighederne for at påvirke offentligheden i forbindelse med en vurdering af offentlighedens indstilling til de forskellige massekommunikationsmidler og 4) massekommunikationsforskningens øjeblikkelige udviklingsstade i U.S.A.

Den anden forelæsningsrække, der blev afholdt i april 1964 – ligeledes for H.D.-studerende i salgsorganisation og reklame – bestod af tre forelæsninger under hovedtitelen »Some Implications of Theories of Social Structure for Research in Consumer Behavior«. Denne forelæsningsrække beskæftigede sig med kommunikationsteoriernes anvendelse i forbindelse med konsumentøkonomi og forbrugerpåvirkning.

b. Ulf Kjær-Hansen har i efterårssemesteret 1963 holdt en fri forelæsningsrække for de dagstuderende på 1. semester om »Pressen og de øvrige massekommunikationsmidlers anvendelse i det danske samfund«.

G. BELIGGENHEDS-, TRAFIK- OG TURISTFORSKNINGEN

Leder: Professor Ejler Alkjær.

Amanuensis: Cand. polit. Th. Henriksen.

I tilknytning til professor Ejler Alkjærs i 1957 oprettede lærestol har forskningsaktiviteter inden for det specialområde, lærestolen dækker, været gennemført med forskellig medhjælp inden for og uden for højskolens rammer. En betydningsfuld udvidelse af arbejdskapaciteten opnåedes pr. 1.2.1964, da en fast videnskabelig amanuensis blev knyttet til lærestolen med det formål at assistere ved forskningen især inden for lokaliseringsteori og de økonomiske sider af lands-, egns- og byplanlægning.

I årets løb er påbegyndt udgivelsen af en speciel skriferække »Trafik- og turistundersøgelser«. Den er betegnet som litra N blandt Handels- højskolens skriferækker. Skrift nr. 1 er professor Ejler Alkjærs »Features

of The Danish Travel Pattern«. Det rummer rapporten over en interview-undersøgelse, som er gennemført over en række danske befolkningsgrupper med henblik på kortlægning af deres rejsevaner i ind- og udland samt deres meninger om forskellige rejsemål og turister af forskellige nationaliteter. Selve undersøgelsen blev muliggjort gennem en tildeling fra Tuborgfondet, og Turistforeningen for Danmark har givet tilskud til trykkeomkostningerne, således at en vid distribution af publikationen i internationale og herværende kredse inden for rejselivet kunne gennemføres. På denne baggrund er en meget omfattende udveksling af publikationer fra forskningsinstitutter verden over blevet mulig. Publikation nr. 2 i serien er professor, dr. *Karl Christian Behrens'* »Kopenhagen als Reiseziel«. Professor Behrens har i sit »Institut für Markt- und Verbrauchsforschung« ved Det Frie Universitet i Vest-Berlin gennemført en udspørgning af et repræsentativt udsnit af den vest-berlinske befolkning med henblik på dens rejser til og bedømmelse af København, London, Paris, Wien og Venedig som turistcentre.

Professor Alkjær har arbejdet på færdiggørelsen af den generelle beskrivelse af det danske erhvervslivs struktur, som udføres på basis af en bevilling fra Philips fond. Heri indgår summariske oversigter over den regionale planlægning, trafikvæsenet, hotel- og restaurationserhvervene m. m. Det er hensigten at udvide kortlægningen heraf på et senere tidspunkt til en speciel beskrivelse af turisterhvervene, som vil fremkomme i den ovennævnte skriftserie.

Det materiale, som professor Alkjær på den 3. Euro-Economie-Kongres i Zürich 24.-27. juni 1963 fremlagde vedrørende europæiske omkostningssammenligninger med henblik på forretningsrejser, er blevet offentliggjort i tidsskriftet Det danske Marked samt i forskellige internationale publikationer. Materialet er siden blevet udvidet til at omfatte data vedrørende omkostningsforholdene også i andre verdensdele, og det er hensigten at udsende en fyldig rapport herom i skriftserien.

Professor Alkjær arbejder endvidere på en undersøgelse af konkurrencen mellem de store vesteuropæiske by-agglomerationer, hvorunder især konkurrenceforholdet mellem København og Hamborg gøres til genstand for betragtning. En udveksling af kildemateriale og synspunkter herpå er etableret med professor, dr. *R. Henzler* ved Hamborgs Universitets økonomiske fakultet, og lignende kontakter er etableret ved besøg i en række andre storbyer. Kraks legat har ydet tilskud til denne undersøgelses gennemførelse. Rapporten vil blive offentliggjort i skriftserien.

Endelig er professor Alkjær i gang med en undersøgelse over de nye muligheder for øget vare- og persontrafik mellem klodens sydligste og

nordligste egne (incl. Skandinavien), som melder sig i dag. Under en rejse gennem Sydamerika i foråret 1964 har professor Alkjær dels haft lejlighed til at indsamle forskelligt materiale herom, bl. a. ved et besøg i det sydlige Patagonien og Ildlandet, dels forelagt visse foreløbige resultater ved møder med LAFTA-organisationens ledelse i Montevideo. Disse undersøgelser gennemføres i nært samarbejde med S.A.S. Også denne rapport vil fremkomme i skriftserien.

I slutningen af beretningsperioden påbegyndtes bestræbelser for at sikre et økonomisk grundlag for en udvidelse af rammerne for beliggenheds-, trafik- og turistforskningen, således at denne kan komme til at foregå under egentlig institutmæssig form, når Handelshøjskolens lokale forhold efter sprogafdelingens udflytning muliggør dette.

H. REGNSKABSLABORATORIET

Forstander: Professor Palle Hansen.

Assistenter: Lic. merc. Zakken Worre, cand. polit. Poul Sveistrup (orlov fra 1/2-64), cand. merc. Dennis Clausen, cand. polit. Kåre B. Dillum.

Sekretærer: Fru Ellen Nielsen og fru Annelise Kierkegaard.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet 1932.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSGOPGAVER

Lic. merc. Zakken Worre har i beretningsperioden beskæftiget sig med beslutningsteorien med henblik på en systematisering af virksomhedens økonomiske beslutningsprocesser. Arbejdet er en fortsættelse af allerede igangværende arbejder om lønsomhedsanalyser og budgetteori og har blandt andet fundet sted ved studiebesøg i en række norske virksomheder, hvilken rejse blev foretaget med støtte fra Philips Fond.

Cand. polit. Poul Sveistrup har fortsat sit forskningsarbejde vedrørende administrativ databehandling og har fra 1/2 1964 haft orlov fra Handelshøjskolen for at kunne koncentrere sig om dette arbejde. Er i orlovsperioden ansat i A/S Regnecentralen.

Cand. merc. Dennis Clausen har fortsat sine undersøgelser og forarbejder om landbrugets økonomiske informationsbehov med henblik på udformning af bl. a. en mere tidssvarende kontoplan for landbruget. Et foreløbigt resultat ventes at fremkomme i undervisningsåret 1964/65.

3. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Palle Hansen har i beretningsperioden fortsat arbejdet med udgivelsen og redaktionen af idéskriftet Økonomisk Virksomhedsledelse. Det redaktionelle arbejde har bestået i løbende kritisk gennemgang af ca. 80 udenlandske førende tidsskrifter samt bøger om lederskab og økonomi, hvortil kommer indsamling af erfaringsmateriale om disse emner fra en lang række inden- og udenlandske virksomheder. Det bedste af dette stof er bragt i tidsskriftet i bearbejdet form, udgørende ialt 72 artikler.

Professor Palle Hansen har i beretningsperioden forestået redaktionen af to skrifter: »Friktionsfri organisation I«: Den moderne organisationsplan, 52 sider, og »Friktionsfri organisation II«: Prøvede lederskabsprincipper, 55 sider. De er begge udkommet i serien: Særtryk af idéskriftet Økonomisk Virksomhedsledelse.

Cand. polit Poul Sveistrup har skrevet en artikel om systembegrebet og administrativ databehandling (Erhvervsøkonomisk Tidsskrift), samt en artikel om administrativ databehandling i »Erhvervsøkonomiske artikler«, udgivet af Akademisk Forlag 1964.

4. REGNSKABSARKIVET

Regnskabslaboratoriets arbejde med regnskabsarkivet i dets hidtidige form er nedlagt. I stedet for, som hidtil, at indsamle regnskaber i almindelighed, vil der på laboratoriet blive indsamlet og opbevaret sådanne regnskaber, som er særlig gode eksempler på vel gennemarbejdede, oplysende regnskabsopfattelser.

5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER

Det tidligere indledede samarbejde med en række udenlandske institutter for virksomhedslederdannelse er fortsat. I september 1963 deltog professor Palle Hansen i nogle møder om træning og information af virksomhedsledere med ledende medlemmer af Österreichisches Produktivitätszenter.

Amanuensis, cand. polit. Poul Sveistrup deltog i august 1963 i Nordsam Kongressen i Helsingfors.

I. INSTITUTTET FOR SALGSORGANISATION OG REKLAME

Forstandere: Professor Max Kjær-Hansen og professor Arne Rasmussen.

Amanuenser: Cand. merc. Helge Hammerich, cand. polit. Erik Trolle-Schultz og cand. merc. Orla Nielsen.

Andre regelmæssige medarbejdere: Professor Ejler Alkjær, amanuensis, mag. art. Ulf Kjær-Hansen, lektor Peter Olufsen, HD. og cand. polit. Karen Gredal.

Herudover har kandidatstipendiaterne, cand. merc. Lasse Nilsson og cand. merc. Søren Heede været tilknyttet instituttet og lejlighedsvis deltaget i dets arbejde.

Sekretærer: Fru Ingrid Knudsen og fru Anne Marie Tachau.

1. OPRETTELSE

Samtidig med oprettelsen af diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges, og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1932. I overensstemmelse med det daværende specialstudiums form og indhold blev instituttets navn Reklameinstituttet. I 1939 blev navnet ændret til det nuværende. Det etableredes og blev de første syv år drevet ved hjælp af donationer fra det reklame-interesserede erhvervsliv.

2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. *Analyse af vilkårene for tapetomsætningen i Danmark.*

På anmodning af foreningerne »Dansk Tapetindustri« og »Dansk Tapethandlerforening« har instituttet gennemført en kvantitativ analyse af vilkårene for den nuværende og fremtidige organisation af tapetomsætningen på det danske marked. Arbejdet er udført af Max Kjær-Hansen og Orla Nielsen. Undersøgelsen gennemførtes på grundlag af tilgængeligt officielt og officøst statistisk materiale samt gennem indsamling af oplysninger ved to udspørgningsanalyser. Den beskæftiger sig med forbruget af og den potentielle efterspørgsel efter tapet i Danmark. Afsætningskanalerne for tapet kortlægges, og der redegøres for de metoder, der anvendes i internationalt tapetsalg. Undersøgelsen afsluttedes med en vurdering af udviklingstendenserne på det fremtidige danske tapetmarked. Rapporten var på 144 maskinskrevne sider.

b. *Reklamen og cigaretforbruget.*

Max Kjær-Hansen har i beretningsperioden udarbejdet et responsum om forbindelsen mellem reklamen og cigaretforbruget i Danmark. Arbejdet blev udført på opfordring af »Indenrigsministeriets Udvalg af 29. maj 1963« om mulighederne for at begrænse cigaretforbruget i Danmark og er offentliggjort i »Betænkning af 1964 om foranstaltninger til

nedsættelse af cigaretforbruget». Det indeholder en analyse og vurdering af reklamens indflydelse på afsætningen af cigaretter. Der konkluderedes, at reklamens betydning for det totale danske cigaretforbrug har været minimal, og at cigaretreklamen stort set kun har virket i konkurrencen mellem de enkelte mærker.

c. Marketinguddannelsen på akademisk niveau i Danmark.

På opfordring af »Marketing Science Institute i Philadelphia« er udarbejdet en oversigt over marketinguddannelsen på akademisk niveau i Danmark. Oversigten vil blive publiceret i en større international kortlægning af de forskellige marketinguddannelser af »Marketing Science Institute«. Arbejdet er udført af Max Kjær-Hansen og Helge Hammerich.

d. Cost Problems in modern Marketing.

Instituttet har de sidste år sat en del af sit forskningsarbejde ind på klarlæggelse af omkostningsproblemerne i nutidens markedsføring. Som et resultat af denne virksomhed afholdtes seminaret »Det omkostningsbevidste salg«, der er omtalt i denne beretnings afsnit 6. Da de af instituttets medarbejdere fremførte synspunkter kun i meget begrænset omfang er blevet præsenterede i den internationale økonomiske diskussion, besluttedes det at publicere indlæggene på engelsk. Vi fandt også, at hovedtrækkene i instituttets opgørelse af de samlede afsætningsomkostninger i Danmark i 1963 og deres fordeling på erhverv og omkostningsarter naturligt burde indgå i en sådan international udsendelse.

Talerne ved det nævnte seminar og forfatteren af afsætningsomkostningsundersøgelsen gennemarbejdede derfor deres manuskripter med en sådan udsendelse for øje, hvorefter afhandlingerne blev oversat til engelsk.

Denne publikation, som er tilrettelagt af Max Kjær-Hansen, er i trykken og vil blive udsendt i instituttets skriftrække.

e. Afsætnings- og reklameomkostningerne i Danmark 1963.

Instituttet har i beretningsperioden indsamlet og bearbejdet oplysninger om afsætnings- og reklameomkostningerne i Danmark i året 1963. Undersøgelserne knyttede sig til de af instituttet tidligere gennemførte analyser inden for dette område. Der blev tilrettelagt to selvstændige undersøgelser, hvoraf reklameanalysen var en fortsættelse af instituttets 5-årige opgørelser af reklameforbruget i Danmark, medens der for første gang søgtes gennemført en grundig analyse af de samlede danske afsætningsomkostninger og deres fordeling på omkostningsgrupper og -arter.

Grundlaget for den sidstnævnte undersøgelse er tilvejebragt af cand. merc. Flemming Hansen under ledelse af Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen.

Fastlæggelsen af reklameomkostningerne er som ved de tidligere undersøgelser sket gennem et omfattende indsamlingsarbejde vedrørende omkostningerne til de forskellige reklamemidler: Annoncering, butiksklame, tryksagsklame, sekundære reklamemidler og til ufordelte reklameadministrations-omkostninger. Materialeindsamling og -bearbejdelse er foretaget af Ulf Kjær-Hansen og Helge Hammerich. Den endelige udformning af manuskriptet og vurderingen af analyseresultaterne er foretaget af Max Kjær-Hansen. Undersøgelserne er afsluttet og bliver publiceret i foråret 1965.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

a. *Detailhandelsprognosen.*

Professor Arne Rasmussen har også i denne beretningsperiode viet en væsentlig del af sin forskningsstyrke på den tidligere omtalte undersøgelse af og prognose for dansk detailhandels udvikling til 1980, som han leder sammen med professor Bjarke Fog. I beretningsperioden blev undersøgelsen færdiggjort, men der henstod endnu et redaktionelt arbejde med færdiggørelsen. Undersøgelsen vil dels blive offentliggjort i en populær udgave af Danmarks Erhvervsfond og dels publiceret som en bog fra Handelshøjskolen.

b. *Andre arbejder.*

Helge Hammerich har fortsat med undersøgelsen af producentvarers afsætningsproblemer, og Orla Nielsen har videreført sit arbejde med engros- og detailhandelens problemer.

Erik Trolle-Schultz fortsatte sit arbejde med simulationsmodeller for virksomhedens afsætningsøkonomiske problemer og har i denne forbindelse videreudviklet og afsluttet det i sidste beretning omtalte afsætningsøkonomiske beslutningsspil.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

I instituttets organ, tidsskriftet »Det danske Marked«, er der i periodens løb offentliggjort en række afhandlinger og undersøgelser, der er udarbejdet på eller i tilknytning til instituttet. Af disse nævnes: Europæiske omkostningssammenligninger med henblik på forretningsrejser (Ejler Alkjær), Simulationsmetoden i afsætningsøkonomisk belysning

(Lasse Nilsson), De danske dagblades oplagsudvikling i 1962 (Ulf Kjær-Hansen), Problemer omkring oplysningsvirksomheden over for forbrugerne (Karen Gredal), En ny langvarig producentvares indtrængning på markedet (Helge Hammerich), Nogle betragtninger om snobværdi som faktor i salget (Helge Andersen), Dansk Erhvervslivs Pris for afsætningsøkonomisk Forskning (Lidt historik ved den femte prisuddeling, Max Kjær-Hansen), Sælgers marked i afsætningsteoretisk belysning (Max Kjær-Hansen), Refleksioner omkring gennemførelsen af simulationsspil (Erik Trolle-Schultz), Den personlige salgsindsats i virksomhedens parameterkombination (Helge Hammerich), Handelsområdestatistikken anvendt til forbrugsforskning og salgsplanlægning (Leif Kristensen), Reklame i radio og TV (Max Kjær-Hansen), Operationel værditeori (Erik Johnsen), Et udviklingsmønster for detailhandelen? (Orla Nielsen), Træk af pressestrukturen i Island (Ulf Kjær-Hansen).

Under »Markedstal og markedstræk« er offentliggjort presseforskningens annonceindex (Orla Nielsen). Dette index udregnes hvert kvartal. En løbende boganmeldelsesvirksomhed er fortsat af instituttets medarbejdere for at bringe en løbende orientering om den nationale og internationale litteratur inden for det afsætningsøkonomiske område.

5. KONTAKT MED ANDRE INSTITUTTER M.V.

Instituttet har i årets løb dels etableret og dels opretholdt eller udbygget kontakten med:

Institut for Salg og Reklame, Norges Handelshøyskole, Bergen,
 Institut för distributionsekonomisk och administrativ forskning, Handelshögskolan, Göteborg,
 Företagsekonomiska Forskningsinstitutet, Handelshögskolan i Stockholm,
 Företagsekonomiska Institutionen, Handelshögskolan vid Åbo Akademi,
 Gesellschaft für Konsumforschung, Nürnberg,
 Institut für Selbstbedienung, Köln,
 University of Illinois, Department of Economics, USA,
 Handelsministeriets Produktivitetsudvalg,
 Dansk Salgs- og Reklameforbund,
 Provinshandelskammeret,
 Grosserer-Societetet,
 Danske Reklamebureauers Brancheforening,
 Marketing Science Institute, Philadelphia.

6. INSTITUTTETS ØVRIGE VIRKSOMHED

Ud over forskningsvirksomheden udfører instituttet en omfattende virksomhed med studieadministrationen og vejledning over for de studerende. Om denne virksomhed henvises til beretningens afsnit om undervisningsvirksomheden side 51-52. Desuden har instituttets medarbejdere inden for fagområdet deltaget i forskelligt arbejde uden for højskolens rammer.

a. Seminaret »Det omkostningsbevidste salg«.

I perioden 21.-23. november 1963 arrangerede instituttet sammen med H.D.klubben for salgsorganisation og reklame et seminar med titlen »Det omkostningsbevidste salg«. Formålet var at fremhæve de omkostningsmæssige problemer i salgsarbejdet. Seminaret, som afholdtes på Prins Hamlet, havde 34 deltagere. Der blev afholdt følgende forelæsnings-

»Søgelys på omkostningsproblemerne i markedsføringen«.

(Professor, ekon. dr. Max Kjær-Hansen).

»Omkostningsstrukturer i salgsarbejdet«.

(Professor, ekon. dr. Arne Rasmussen).

»Kontrol med de indirekte omkostninger«.

(Amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen).

»Virksomhedsstrategi og optimalpunkter«.

(Direktør, cand. polit. Helge Andersen).

»Hvordan kan databehandlingsmaskiner hjælpe os ved omkostningskontrollen?«

(Afdelingsleder Max Roesen H.A.).

»Kan operationsanalysen som værktøj hjælpe os i budgettering og kontrol?«

(Amanuensis, cand. polit. Erik Trolle-Schultz).

Herudover gennemførtes gruppediskussioner og plenarbehandling af et foreliggende casemateriale om »Omkostningsproblemer i »A/S Rørsan«.

b. Gæsteforskningsinstitut i Reykjavik ved Haskoli Islands.

Et økonomisk gæsteforskningsinstitut i forårssemestret 1964, der var stillet til Universitetets rådighed af Landsbanki Islands, ønskedes fra islandsk side koncentreret om afsætningsøkonomi med professor Max Kjær-Hansen som forelæser.

Instituttet gik ind for opgaven, således at amanuensis, mag. art. Ulf Kjær-Hansen arbejdede i Reykjavik fra den 1. februar til den 15. marts og professor Max Kjær-Hansen fra den 15. marts til den 15. maj 1964. Der afholdtes følgende 4 forelæsningsrækker for det islandske universitets økonomi-studerende:

- 1) *De moderne massekommunikationsmidler* (10 forelæsninger af Ulf Kjær-Hansen fra 1. februar til 15. marts).
- 2) *Reklamemedia og reklamestruktur* (10 forelæsninger af Ulf Kjær-Hansen fra 1. februar til 15. marts).
- 3) *Hovedproblemer i vor tids markedsøkonomi* (14 forelæsninger af Max Kjær-Hansen fra 15. marts til 15. maj).
- 4) *Markedsanalysens opgaver, principper og teknik* (14 forelæsninger af Max Kjær-Hansen fra 15. marts til 15. maj).

Desuden tilrettelagde Max Kjær-Hansen 10 afsætningsøkonomiske cases til benyttelse i Universitetets fremtidige afsætningsøkonomiske undervisning, diskuterede den driftsøkonomiske uddannelse i Island med de pågældende professorer og afholdt en række foredrag om markedsføringsproblemer i de førende erhvervsorganisationer i Reykjavik.

Ulf Kjær-Hansen beskæftigede sig med en kortlægning af de islandske presseforhold og med indsamling af materiale til belysning af landets erhvervsmæssige reklameforbrug.

J. SPROGLABORATORIET

Forstander (fungerende): Lektor Jens Rasmussen.

Sekretær: Fru Inge-Lise Zinck og fru Birthe Drejer (fra 1/3 1964).

Sproglaboratoriet har i årets løb fortsat sit arbejde med indsamling og ordning af ordbogsmateriale, opbygning af eksempelsamlinger til belysning af forskellige sproglige problemer samt med forberedelse, udarbejdelse og mangfoldiggørelse af undervisningsmateriale.

I de forskellige sprog har der været arbejdet med følgende opgaver:

Det tysk-danske og dansk-tyske ordbogskartotek er blevet videreført.

Redaktionen af et opslagsværk vedrørende tyske synonymmer etc. er afsluttet. Udgivelsen af dette arbejde vil ske i nær fremtid.

Der er foretaget en undersøgelse af den franske gengivelse af en række fremmedord i dansk med særlig hensyntagen til formelle og semantiske afvigelser.

Med henblik på udarbejdelse af en præpositionsordbog er der samlet eksempler vedrørende faste præpositionsforbindelser i fransk.

Det spanske ordbogskartotek er blevet suppleret med nyt materiale.

Spanske handelsbreve til belysning af aktuel praksis er indsamlet hos danske firmaer. På basis heraf er fremstillet en øvelsesbog (Ellen Sundbo og Halvor Søborg: Spanske handelsbreve I).

Fra danske og spanske aviser er samlet artikler, der behandler parallelle emner. Udvalget, der tjener til studiet af idiomatisk sprogbrug, er publiceret (Ellen Sundbo og Halvor Søborg: Spanske og danske avistekster til undervisningsbrug).

K. DET ØKONOMISKE FORSKNINGSinSTITUT

Forstandere: Professor Bjarke Fog (erhvervsøkonomi) og professor Poul Winding (nationaløkonomi).

Medarbejder: Professor Poul Milhøj,

Amanuenser: cand. polit. Orla Brandt Jensen (nationaløkonomi), cand. oecon. Erik Johnsen (erhvervsøkonomi) og cand. oecon.

Helmer Duelund Nielsen (nationaløkonomi) (fra 1/7-64).

Forskningsstipendiat: cand. polit. Lars Lund.

Sekretær: Fru Grete Bundgaard Povlsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1949 som en videreførelse af Det handelsvidenskabelige Forskningsinstitut, der fungerede i årene 1936-46. Dets formål er at drive økonomisk forskning indenfor såvel det makroøkonomiske som det mikroøkonomiske område.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE ARBEJDER

a. Bjarke Fog. Detailhandelsprognosen.

Arbejdet med den i sidste årsberetning omtalte prognose for Danmarks detailhandel er nu afsluttet. Arbejdet har været ledet af professorerne Bjarke Fog og Arne Rasmussen med bistand af cand. polit. fru Karen Helene Nielsen og cand. merc. Leif Kristensen.

Prognosen vil blive offentliggjort i to udgaver, nemlig dels i populær form under titlen »Danmarks detailhandel i dag – og i overmorgen«, udgivet af Danmarks Erhvervsfond, dels i sin egentlige form under titlen »Danmarks Detailhandel i 1980«, i Handelshøjskolens skriftrække B.

b. Poul Winding har udarbejdet en statistisk undersøgelse vedrørende de erhvervsøkonomiske specialstudier ved Handelshøjskolen i Køben-

havn i årene 1955-1963. Undersøgelsen, der omfatter oplysninger om rekrutteringsgrundlaget, resultaterne til 1. og 2. del af diplomprøven, karaktergivningen i de enkelte fag m.v., er fremkommet som bilag til en betænkning afgivet til højskolens undervisningsråd om de erhvervsøkonomiske specialstudiers tilrettelæggelse.

c. Poul Milhøj har arbejdet videre på 2. del af »Danmarks statistik«, som forventes at udkomme i februar 1965.

d. Lars Lund har i tilknytning til det arbejde, der finder sted i Kommissionen til undersøgelse af håndværkets og den mindre industris forhold, hvis formand er professor Poul Milhøj, påbegyndt en undersøgelse af en række af de mindre virksomheders forhold, bl. a. med henblik på en undersøgelse af disse virksomheders placering i og bidrag til den økonomiske vækst.

I første række har Lars Lund for kommissionen og i samarbejde med denne og Det statistiske Departement tilrettelagt en spørgeskemaanalyse omfattende ca. 6.000 håndværks- og mindre industrivirksomheder. Denne undersøgelse vil dernæst blive fulgt op af en dybtgående interviewundersøgelse omfattende 100-150 virksomheder.

e. Orla Brandt Jensen har i beretningsåret som led i en undersøgelse af lånerentens betydning for investeringsomfanget i Danmark i efterkrigsårene foretaget en bearbejdelse af ca. 400 aktieselskabsregnskaber. Undersøgelsen, der gennemføres med støtte af Philips Fond af 1958, videreføres dels ved inddragelse af et yderligere antal selskaber under bearbejdelse, dels gennem makroanalyse af den danske statistik vedrørende nationalregnskabet og penge- og kreditforholdene og dels ved makro-teoretisk modelanalyse.

f. Erik Johnsen har fortsat sine undersøgelser over virksomhedernes målsætningsproblemer ud fra en generel adfærdsvidenskabelig synsvinkel og ud fra systemtankegangen. Systemsimulationseksperimenterne af menneske-maskin organisationer med flere formål er fortsat i samarbejde med Regnecentralen.

Artikler er publiceret om adfærdsvidenskabelige synspunkter på virksomhedsledelse, herunder er navnlig værditeorien behandlet. Analyse-afgørelser er ligeledes studeret og resultaterne heraf er publiceret. Et større studium af systemmodeller er indsat som nyt kapitel i anden udgave af Introduktion til Operationsanalyse.

Arbejdet med økonomispil er fortsat, og der er publiceret et nyt økonomispil for topledere.

Generel forskning indenfor operationsanalysen og mikroøkonomisk metodelære er fortsat og materiale herom er publiceret.

g. Helmer Duelund Nielsen har medvirket ved 2. udgave af P. Nyboe Andersen: Udenrigsøkonomi, som er udkommet i foråret 1964.

Helmer Duelund Nielsen arbejder med en undersøgelse vedrørende Danmarks betalingsbalance i perioden 1850-1914, og et større materiale er tilvejebragt, især til belysning af kapitalbevægelserne.

Herudover har han beskæftiget sig med dansk kreditpolitikks problemer siden 1945. Som et foreløbigt resultat heraf agtes i højskolens skriftserie: Undervisningsmaterialer, udsendt et hæfte om problemerne i analysen af samfundslivviditeten.

Endelig har han løbende fulgt den økonomiske udvikling i Danmark og publiceret en række artikler herom, ligesom han har indledet en seminar-diskussion om dette emne.

h. Detailhandelens regnskabsundersøgelse har været varetaget af cand. polit. T. B. Riber. En redegørelse for de danske boghandlers normtal er publiceret.

Efter aftale med boghandlerforeningen vil dette arbejde for fremtiden blive overført til De Danske Handelsforeningers Fællesorganisations konsulenttjeneste.

3. KONTAKTER MED UDENLANDSKE FORSKERE

D. 26. september 1963 havde instituttet besøg af professor R. S. Sayers, The London School of Economics and Political Science, der for instituttets medarbejdere og en indbudt kreds holdt et seminar over emnet The Theoretical Basis of the Radcliffe Report.

D. 6. november 1963 modtog instituttet professorerne Lipinski, Pajestka og Pohorille, Warszawa, der søgte oplysninger om højskolens økonomiske studier.

D. 12. maj 1964 holdt professor J. Zielinski, Warszawa, et seminar for instituttets medarbejdere og en indbudt kreds over emnet: »A Consumption Model and the Means of its Implementation«.

X. ASSISTENTSEMINARET

I perioden september 1963 til maj 1964 har der været afholdt følgende møder:

19. september 1963: Knud Hansen, Trolle-Schultz og Erik Johnsen: virksomhedsspil.

3. oktober 1963: Trolle-Schultz og Erik Johnsen: virksomhedsspil.

26. oktober 1963: E. Lykke Jensen: Enkelte kapitler fra afhandlingen: Lager, produktion og prisfastsættelse fra et stokastisk synspunkt.

20. februar 1964: Franklin R. Root: American Attitudes Toward EEC and EFTA.

20. marts 1964: Per Boesen: EDB – forsøg på Handelshøjskolens bibliotek.

30. april 1964: H. Duelund Nielsen: Danmarks aktuelle økonomiske situation.

XI. FOREDRAG, STUDIEREJSER, UDVALGSARBEJDE OG ANDEN VIRKSOMHED

Professor Ejler Alkjær

har på studie- og forskningsrejser holdt foredrag og gæsteforelæsninger, arrangeret af universiteter, erhvervsorganisationer, danske ambassader m.v. forskellige steder i udlandet, såsom i Rio de Janeiro, Sao Paulo, Montevideo, Buenos Aires, Punta Arenas, Moskva, Wien, Hamborg og Paris. Han deltog i Regional Science Association's internationale kongres ved universitetet i Ghent i sommeren 1964. Ejler Alkjær repræsenterer Handelshøjskolen i bestyrelserne for pensionskassen for handelshøjskoler, handelsskoler m.v. og det danske emballagelaboratorium samt i repræsentantskabet for det tekniske musæum. Han har været medlem af det sagkyndige udvalg, som bedømte ansøgerne til et ved Handelshøjskolen i Århus opslået professorat i erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

Professor, dr. polit. Bjarke Fog

holdt ved en konference på Norges Handelshøyskole i Bergen 24.-26. oktober 1963 foredrag om: »Rationalisering og andre forandringer i bedriftens organisation«. Han har været medlem af det af Handelsministeriet nedsatte arbejdsudvalg om undersøgelser inden for byerhvervenes produktivetsproblemer.

Amanuensis, cand. merc. Bent Gram

holdt i januar 1964 foredrag i F.D.C. sektionen for bankvæsen om pengepolitiske emner. I marts 1964 indvalgte han i bestyrelsen for nævnte F.D.C. sektion og dermed i Foreningen af Danske Civilekonomers repræsentantskab.

Lektor, cand. mag. Erling Bjørn Hansen

har været censor ved handelsmedhjælpereksamen, handelseksamen og højere handelseksamen.

Amanuensis, cand. polit. Knud Hansen

har holdt gæsteforelæsning på Kölns universitet om »Theorie und Praxis der Unternehmungsspiele in der Versicherung«, hvorefter han forestod gennemførelsen af et genforsikringsspil i Köln med deltagelse af studenter og praktikere. Sammen med amanuensis E. Trolle-Schultz har han forestået gennemførelsen af et akquisitionsspil ved tre konferencer (danske akquisitionsschefer, nordiske akquisitionsschefer, Forsikringsklubben) samt af det integrerede forsikringsspil ved et europæisk forsikringsseminar på IBM's European Training Centre i Blaricum, Holland. Han har undervist ved Forsikringsforeningens kursus i genforsikring. Han har fortsat været medlem af samme forenings biblioteksudvalg og er indtrådt i dens undervisningsudvalg. Endelig har han fortsat været medlem af »Udvalget vedrørende anvendelse af regnemaskiner ved de højere læreanstalter m.v.«.

Professor Palle Hansen

har på opfordring af Dansk Textil Union, Foreningen af Danske Civilekonomer, Stavanger Reklameforening samt forskellige nordiske erhvervsvirksomheder tilrettelagt og gennemført

konferencer om lederskab og lønsomhed, henholdsvis holdt foredrag om driftsøkonomiske emner. På en rejse i september 1963 har han knyttet nærmere kontakt med professor Riebel, Johann Wolfgang Goethe Universit t, Frankfurt, der til brug for sin undervisnings- og forskningsvirksomhed har f t tilladelse til at oversætte og benytte stoffet i Palle Hansens afhandling om lønsomhedsmetoden.

I beretningsperioden har han været medlem af bedømmelsesudvalget vedr. et professorat i driftsøkonomi, opsl t ved K benhavn s Universitet. Han er medlem af bestyrelsen for Foreningen af Danske Civilekonomer (sektionen for regnskabsvæsen og intern organisation), af Undervisningsudvalget inden for Foreningen af statsautoriserede revisorer samt af Udvalget angående handelsh jskolev senets økonomiske, organisatoriske og undervisningsmæssige forhold.

Forskningsstipendiat, cand. polit. Ove Per Henningsen

har i dagene 6.-8. marts deltaget i Landsplanl gningskursus 1964 arrangeret af Danske  konomers Forening. Henningsen fungerede på dette kursus som fast sekretær for en diskussionsgruppe.

Amanuensis, cand. polit. Thomas Henriksen

har 14.-17. juli 1964 deltaget i The Regional Science Association's kongres i Ghent.

Amanuensis, cand. merc. Erik Hollesen

blev i oktober 1963 indvalgt i bestyrelsen for F.D.C. sektionen for organisation (handelsklubben) og i maj 1964 valgt til næstformand i Dansk Sociologisk Selskab. Han har deltaget i Nordisk Sociologkongres på Krogerup Højskole i 1963. I oktober 1963 og januar 1964 holdt han foredrag om undersøgelser af bemandingsproblemer i handelsflåden og om kommunikationsproblemer i geografisk decentraliserede organisationer for officerer i søværnets kurser på Lynæs Fortet. I maj 1964 holdt han foredrag om skibets sociale organisation i Dansk Sociologisk Selskab.

Amanuensis, cand. polit. Orla Brandt Jensen

har som medlem af en delegation af danske nationalekonomer foretaget en rejse til Polen for at studere polske samfundsøkonomiske forhold. Han er medlem af Udvalget for Samfunds forskning i Grønland samt af Skatteudvalget for Grønland.

Amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen

har holdt følgende foredrag og gæsteforelæsninger:

»Driftsøkonomiske problemer« ved Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfonds basiskursus for konsulenter. 13.-16. sept.

»Evaluation and Judgment«, forelæsning ved NATO seminar over »On Decision Problems in Connection with Dyke Construction and Administration of Water Reservoirs«, Rolighed, Vedbæk, 27. sept.

»Virksomhedens m ls tningsproblemer«, F.D.C.'s virksomhedslederkursus.

Gæsteforelæsninger over udvalgte operationsanalytiske problemer ved Kauppakorkeakoulu, oktober 1963.

»MAPI-investerings kalkulen« på Industrirådets Rationaliseringskursus' konference, Marienlyst, 8. nov.

»Skal virksomheden k res efter økonomiske eller andre målsætninger«, Salgs- og reklameforeningen, Ingeniørhuset, 13. nov.

»Kontrol med de indirekte omkostninger«, konferencen »Det omkostningsbevidste salg«, Prins Hamlet, Helsingør, 22. nov.

Driftøkonomispil for Topledelsen, F.D.C.'s sektion for forretningsorganisation, Handelshøjskolen, 23. nov.

»Modeller for Lagerkontrol«, F.D.C.'s sektion for Fyn, Tietgenskolen, 6. dec.

»Multimålsætningsmodeller«, gæsteforelæsning ved Handelshøjskolan i Göteborg, 18. marts. Operationsanalyse og virksomhedsledelse. Ledelse med forelæsninger af et tre dages kursus arr. af Dansk Ingeniørforening og Dansk Selskab for Operationsanalyse, april.

»Homo Oeconomicus«, foredrag i Danske Økonomers Forening, 21. april.

Deltagelse i seminar om ekstremværdier, Rolighed, Vedbæk, juni-juli.

Nordiske foretagøkonomiske kongres, Bergen, 24-26. aug.:

»Systemsimulation med henblik på multimålsætninger«.

Redegørelse for Nordisk driftøkonomisk Tidsskrift.

Johnsen har været beskikket som censor i økonomi ved mejeriingeniøreksamen ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Professor Jan Kobbemagel

har fortsat været medlem af Fimalovkommissionen og Mønsterlovkommissionen.

Fra 1. september 1963 virker han endvidere som formand for Ejendomsmæglerkommissionen.

Som medlem af universitetsadministrationsudvalget har han deltaget i dette udvalgs møder i beretningsperioden.

Endvidere har han udarbejdet en rapport: The Legal Status Of The Advertising Agency til brug for European Association of Advertising Agencies.

Professor, dr. Max Kjær-Hansen

har været diskussionsdeltager i den norske handelshøjskoles høstkonference i Bergen om »Markedsudvikling og omstilling«, 26. oktober,

har holdt gæsteforelæsning på Norges Handelshøjskole: »Sælgers marked i aktuel belysning«, 29. oktober,

har deltaget som dansk repræsentant i OECD's konference i Rom den 11.-14. november 1963, har afgivet responsum til Indenrigsministeriets Cigaretudvalg om forholdet mellem cigaretrygevanen i Danmark og reklamevirksomheden (22 sider), februar,

modtog 6. november Gesellschaft für Konsumforschung's Wilhelm Vershofen Gedächtnis-Medaille i Köln,

repræsenterede 17.-19. februar Handelshøjskolen ved »Institut für Weltwirtschaft's 50 års jubilæum ved universitetet i Kiel.

Professor Kjær-Hansen har holdt følgende foredrag og gæsteforelæsninger:

Foredrag i Bergen Salgs- og Reklameforening: »Søgelys på omkostningsproblemerne i markedsføringen«, 28. oktober.

Foredrag i Stavanger Salgs- og Reklameforening: »Søgelys på omkostningsproblemerne i markedsføringen«, 29. oktober.

Foredrag »Søgelys på omkostningsproblemerne i markedsføringen« ved H.D. Klubbens seminar »Det omkostningsbevidste salg« på Hotel Prins Hamlet 21. november.

Foredrag ved Aukner & Neumanns sælgerkonference i Oslo: »Salg til grossister og detaillister« samt ledelse af efterfølgende diskussion, 18. og 19. december.

28 gæsteforelæsninger over markedsøkonomi og markedsanalyse ved Haskoli Islands, Reykjavik, og 4 foredrag om aktuelle markedsføringsproblemer i islandske erhvervsorganisationer i Reykjavik, 15. marts-15. maj.

Forskningsstipendiat Leif Kristensen

offentliggjorde i foråret 1964 to artikler i tilknytning til emnet: detailhandelens effektivitet.

1: Handelsområdestatistikken anvendt til forbrugsforskning og salgsplanlægning. Det Danske Marked nummer 1, 1964. 14 s.

2: Er detailhandelen effektiv? Erhvervsøkonomisk tidsskrift nr. 1, 1964. 6 s.

Professor, dr. polit. E. Lykke Jensen

har holdt foredrag i Dansk Selskab for Operationsanalyse: »Et prisoptimeringsproblem set fra et stokastisk synspunkt« og gæsteforelæsning ved Aarhus universitet: »Amoroso-Robinsons formel i sandsynlighedsteoretisk belysning«, har deltaget i de europæiske møder af The Institute of Management Science og Econometric Society (Zürich, 2.-12. september) samt The Institute of Mathematical Statistics (Bern, 14.-16. september),

har været medlem af et udvalg til bedømmelse af indkomne ansøgninger til det nyoprettede professorat i teoretisk statistik ved Handelshøjskolen i Aarhus.

Amanuensis, cand. jur. Mogens Eggert Møller

har holdt forelæsning om naturalindkomst på en »skattedag«, som blev afholdt i Stockholm i dagene 2. til 3. september 1963, ligesom han har gæsteforelåst ved Uppsala Universitet den 18. oktober 1963 om handicappedes skatteretlige problemer, herunder navnlig udgiftssiden.

Han har skrevet afhandlingen »Naturalindkomst« i »Skatter och ekonomisk utveckling«, Stockholm 1963.

Desuden har han tilrettelagt en undervisning for de revisionsstuderende i skatteret på ca. 260 timer med tilsvarende publikationsvirksomhed.

Endelig har han arbejdet med fagene »Skatterettens almindelige del« og »International skatteret«.

Lektor Peter Olufsen, H.D.

har forelåst over aktuelle informations- og dokumentationsproblemer ved »Fjerde Nordiske Symposium om Dokumentation og Information«, arrangeret af Nordiska Samarbetsorganisationen för Teknisk-Naturvetenskaplig Forskning på Hotel Hellebæk Kyst den 25.-27. maj 1964, har talt om aktuelle afsætningsproblemer for reproduktionserhvervet ved arbejdskonference i Kemigraflauget i Danmark på Hotel »Hvide Hus«, Ebeltoft, den 8. og 9. maj 1964, har medvirket ved Pressens Oplysningsudvalgs konference om dagspressens aktuelle problemer på »Arresøhøj« den 12. og 13. maj 1964,

har forelåst over markedøkonomi og kommunikationslære ved Den grafiske Højskole, har medvirket ved Dansk Arbejdsgiverforenings kursusvirksomhed på »Egelund«, har virket som kommitteret for Dansk Oplagskontrol, har virket som censor ved Købmandsskolens kursus i salg og reklame samt ved den teoretiske undervisning på Kunsthåndværkerskolen og Tegne- og Industriskolen, har virket som næstformand i Dansk Fagpresseforening, som formand i denne forenings undervisningsudvalg, som medlem af Nordisk Tidsskriftskomite og som suppleant i det i henhold til lov nr. 147 af 13/4 1938 om pressens brug nedsatte berigtigelsesnævn, har virket som konsulent for Kemigraflauget i Danmarks afsætningsudvalg, har været medlem af Det danske Emballageinstituts komité for udvælgelse af emballager til prisbelønningen »Emprix«.

Lektor Erik Otto, H.A.

har som formand for et udvalg under Foreningen af Danske Civiløkonomer forestået tilrettelæggelsen og gennemførelsen af den kursusvirksomhed, der afvikledes i tilknytning til International Kontor-Udstilling K 63, som afholdtes i Forum i perioden 13.-22. september 1963.

Erik Otto blev i april 1964 genvalgt til Foreningen af Danske Civiløkonomers hovedbestyrelse.

Professor, ekon. dr. Arne Rasmussen

deltog 2.-6. september 1963 i en international kongres ved Stiftung »Im Grüene«, Rüslikon-Zürich og ledede her en diskussion,

deltog 21.-23. november 1963 i det af HD-klubben for Salgsorganisation og Reklame arrangerede kursus på Hotel Prins Hamlet »Det omkostningsbevidste salg« og talte her om »springvis varierende omkostninger«, holdt den 12. november et foredrag om moderne detailhandelsperspektiver for Salgsledernes Fællesråd i Århus, deltog den 15.-17. november i fællesnordisk bestyrelsesmøde for Asbjørn Habberstad A/S i Oslo, holdt den 28. november et foredrag i Bergens Salgs- og Reklameforening om »Markedsstrategi og handlingsalternativer«, ledede i perioden oktober-december 1963 som sædvanlig den afsætningsøkonomiske del af Arbejdsgiverforeningens lederkursus (2. del) på Egelund, deltog den 21.-22. februar i og ledede – som formand for den internationale programkomité – AIDA's første internationale møde i Amsterdam om programmet ved AIDA's kongres i Danmark sommeren 1965, deltog som vanlig i perioden 16.-20. september 1963 i Esomar-Konferencen i Luzern, har været medlem af den af Handelsministeriet nedsatte kommission til undersøgelse af håndværket og den mindre industris virksomhed. A.R. har været medlem af bestyrelsen for Dansk Markedsanalyseforening og for HD-klubben for Salgsorganisation og Reklame. Han har været højskolens repræsentant i Biocentralens repræsentantskab.

Arne Rasmussen har på opfordring udarbejdet et notat om udviklingen i dansk detailhandels effektivitet m.v. til brug for Næringslovkommissionen. Notatet er optrykt som bilag til Næringslovkommissionens Betænkning I.

Professor, dr. phil. Jens Rasmussen

blev i november 1963 beskikket som medlem af eksamenskommissionen vedrørende handelsfaglererexamen i fransk.

Forskningsadjunkt Erik Siesby

har arbejdet på en afhandling om søretlige lovkonflikter. Dette arbejde er nu afsluttet. Han har i december 1963-januar 1964 opholdt sig som stipendiat ved Nordisk Institutt for Sjørett, Oslo, og har i juni 1964 deltaget i et nordisk søretsseminar sammesteds.

Professor, dr. phil. Hakon Stangerup

har fortsat været medlem af Radiorådet (næstformand) og af dettes program- og forretningsudvalg, af Den nordiske Kulturkommission, af Den danske UNESCO-nationalkommission og dennes forretningsudvalg, af Kulturministeriets udvalg til fordeling af statens forfatterstipendier, af samme ministeriums kulturudvalg, af bestyrelserne for Foreningen NORDEN, Dansk Pressehistorisk Selskab, I/S Ritzaus Bureau, m.m.

Hakon Stangerup har tilrettelagt planerne for en ny Dansk Litteratur Historie I-IV (Politikens Forlag) og deltaget i redaktionen af samme. Han har til denne skrevet bind III om »Det moderne Gennembrud«.

Lektor, cand. polit. Lauge Stetting

har holdt foredrag om råvareprisproblemer i det økonomiske seminar ved Institut für Weltwirtschaft, Kiel, og har foretaget en kort studierejse til London for at indsamle materiale om råvarehandelen på de organiserede markeder. Han indvalgte i komiteen og forretningsudvalget for Selskabet til Fremme af Dansk Eksportforskning og blev af ministeren for Grønland udpeget til medlem af udvalget vedrørende udflytning af Den kongelige Grønlandske Handel. Af styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene udpegedes han til medlem af det særudvalg, der skal forestå tilrettelæggelsen af et U.N.-studieprogram i udenrigshandel. Han har fortsat været censor ved Købmandsskolens Eksportskole.

Lauge Stetting har i oktober 1963 sammen med kolleger tilrettelagt og ledet en studierejse for afgangsholdet under udenrigshandelsstudiet til Svejt.

Konst. professor Carl E. Sørensen

har som medlem af det af Atomenergikommissionen nedsatte atomkraftudvalg deltaget i udvalgets undersøgelsesarbejde vedrørende udsigterne for Danmarks energiforsyning. Han har holdt foredrag om finansierungsproblemer og -muligheder, bl.a. i Dansk Arbejdsgiverforenings og Industrirådets kursus i virksomhedsledelse, Odense Handelsstandsforening m.fl.

Amanuensis, cand. polit. E. Trolle-Schultz

har holdt følgende foredrag:

»Kan operationsanalysen som værktøj hjælpe os i budgettering og kontrol?« ved HD-klubbens seminar »Det omkostningsbevidste salg«, Helsingør 21.-23. november 1963.

»Økonomiske systemer eller ceteris paribus som uddannelsesgrundlag«, HD-studerende ved Odense handelshøjskole 25. februar 1964.

»Hvad kan vi lære af simulationsspil?« Instituttet for Markedsføring i Oslo. 3. marts 1964.

»Kan indføringen i generelle økonomiske systemer skabe et bedre grundlag for virksomhedsledelsens beslutningsgrundlag?« Instituttet for Markedsføring, Oslo. 4. marts 1964.

»Nye beslutningsvariable via simulation«, Nordjydsk HD-klub i Aalborg, 14. marts 1964.

»Ledere og medarbejdere i Danske Reklamebureauer«. 3. Nordiske Reklamebureaukongres. Oslo, maj 1964.

»Anvendelse af simulation i forsikringselskaber«. Akkvissionschefernes Fællesråd, maj 1964.

Trolle-Schultz har været censor i erhvervsøkonomi og afsætningsøkonomi ved Den grafiske Højskole og har deltaget som dansk repræsentant i OECD-konference i Paris den 16. og 17. december 1963. Emne: »Methods and Application of Short and Long Range Forecasting in Marketing«.

Amanuensis, cand. polit. Harald Vestergaard

har i oktober 1963 sammen med kolleger tilrettelagt og ledet en studierejse for afgangsholdet under udenrigshandelsstudiet til Svejts, hvor man besøgte eksportvirksomheder og organisationer, der varetager udenrigshandelsproblemer.

Harald Vestergaard blev februar 1964 valgt som formand for Socialøkonomisk Samfunds bestyrelse. Han har været censor ved Købmandsskolens Eksportskole.

Professor, dr. polit. Poul Winding

har fortsat været medlem af Monopolrådets forretningsudvalg, formand for kommissionen for erhvervsøkonomi under Statens teknisk-videnskabelige Fond og formand for kommissionen for samfundsvidenskaberne under Statens almindelige Videnskabsfond. I den sidst anførte egenkab deltog han den 24. januar 1964 i et møde i Uppsala mellem formændene for de samfundsvidenskabelige råd og fonds i de nordiske lande. Han er medlem af bestyrelserne for Egmont H. Petersens Kollegium og for Nordisk Kollegium, endvidere af bestyrelsen for Philips Fond af 1958, bestyrelsen for P. Carl Petersens og Hustrus Helbredelsesfond, af Danmark-Amerika Fondens legatudvalg, af Komiteen til Udbredelse af Kendskabet til Danmark i Udlandet, og af Komiteen for Det danske Studenterhus i Paris. Desuden er han formand for et af handelsministeriet nedsat udvalg vedrørende investeringsforeninger og er indtrådt i et udvalg under arbejdsministeriet om arbejdsløshedsforsikringen.

Den 27. november 1963 holdt han foredrag om indkomstpolitik på De sjællandske Landboforeningers delegeretmøde. I dagene 30. november-14. december 1963 deltog han i en studierejse til Polen for danske økonomer.

Docent, dr. phil. Aage Aagesen

har holdt følgende foredrag:

»Die wirtschaftliche Entwicklung in Dänemark«, den 23. september 1963 i Heide (Dittmarschen), holdt for lokale foreninger i fællesskab (Borgerforen., Universitetsforen. Volkshochschule.)

»Atlas von Dänemark«. Band 2: »Die Bevölkerung«, den 25. september 1963 på universitetet i Kiel ved »Deutsche Geographentagung«.

Tre foredrag for »Mellemløst Samvirke« omhandlende

- 1) Mellemøstens kulturgeografi.
- 2) Sydamerikas erhvervsgeografiske problemer og
- 3) Den arabiske verdens erhvervsgeografi.

Foredragene holdtes 1) på Nyborg Strand, 2) i Århus, 3) i Holte.

»Libyen. En kulturgeografisk orientering« i »Forum Geographicum« – Geografisk Selskab i Århus.

Aagesen foretog i august markstudier i Nordafrika, kombineret med institutstudier i Catania og Roma. I oktober og januar foretog han biblioteksstudier i Hamburg. I marts-april 1964 (15 dage) var han på studierejse til Nederland (univ. i Amsterdam og Utrecht) og Belgien (Bruxelles) for at studere Benelux-landenes erhvervsgeografiske udvikling under fællesmarkedet. Til denne rejse fik han tilskud af Københavns Universitet.

I juli var han på studierejse til Schweiz og Norditalien (Poslettoområdet) for at studere befolknings- og erhvervsforhold, især den recente urbanisering.

Aagesen har været medlem af den danske nationalkomité under Union Géographique Internationale og af redaktionen af Bibliographie Géographique Internationale (Paris). Han har været censor i geografi ved Århus Universitet og censor i geografi ved handelseksamen, højere handelseksamen og lærereksamen.

Aagesen har på Universitetets geografiske Institut arbejdet med

- 1) befolkningsgeografiske undersøgelser, herunder geografisk-kartografiske prognoser og
- 2) urbaniseringsproblemer i Danmark og andre lande.

Endvidere har han arbejdet med erhvervsgeografiske regionalanalyser, som publiceres efterhånden som de foreligger færdige. Aagesen er medarbejder ved Trap: »Danmark«. 5. udgave.

XII. LITTERÆRE ARBEJDER AF HANDELS- HØJSKOLENS LÆRERE

August 1963-juli 1964

Lektor, cand. oecon. Torben Agersnap:

»Arbejdslivets sociologi«, Søndagsuniversitetet, Munksgaard, Kbh. 1963, 90 sider.

Professor Ejler Alkjær:

»Features of The Danish Travel Pattern«. København 1964. 60 sider.

Handelshøjskolens skriftserie N: »Trafik- og turistundersøgelser I«.

»Europæiske omkostningssammenligninger med henblik på forretningsrejser«. »Det danske Marked«, 1963, nr. 3, s. 129-136.

Docent Verner Goldschmidt:

»Samfundsmennesket«, Søndagsuniversitetet, Munksgaard, Kbh. 1963. 93 s.

Amanuensis, cand. merc. Bent Gram:

»Indføring i Rentesregning og Finanskalkulation«, Kbh. 1964, 77 s.

Amanuensis, cand. polit. Knud Hansen:

»Forsikringsuddannelse pr. elektronregnemaskine«. »Assurandøren«, 67. årg., side 701-04.

»Theorie und Praxis der Unternehmungsspiele in der Versicherung«. »Versicherungswirtschaft« 1963, side 626-30.

Amanuensis, cand. polit. Orla Brandt Jensen:

»Noter til nationalekonomi for HA-studerende«, Kbh. 1964, 63 s. Udgivet under Handelshøjskolens undervisningsmaterialer 28.

Amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen:

»Driftøkonomispil for topledere«. Det økonomiske Forskningsinstitut, oktober 1963, 10 s.

»Introduktion til operationsanalyse«, 2. udg. Høst og Søn, 195 sider, 1964.

»Operationel værditeori«. »Det danske Marked« nr. 2, 1964, s. 74-89.

»Analyseprocessen«. »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, nr. 2, 1964, s. 95-114.

»Virksomhedsledelsens målsætningsproblem«. Trykt i »Erhvervsøkonomiske artikler«, Akademisk Forlag, København 1964, 7 s.

»Omkostningernes tyranni«, kronik i »Ingeniørens Ugeblad«, 1. februar 1964.

Amanuensis, cand. ocon. Helmer Duelund Nielsen:

Medarbejder ved P. Nyboe Andersen: »Udenrigsøkonomi«, 2. udg. Kbh. 1964.

»Økonomisk oversigt«. »Sparekassetidende«, okt. 1963, jan. 1964, april 1964, juli 1964.

Amanuensis, cand. merc. Orla Nielsen:

(Sammen med professor Max Kjær-Hansen):

»Analyse af vilkårene for tapetomsætningen i Danmark«. 1964. 144 s. Ikke offentligt tilgængelig.
 »Et udviklingsmønster for detailhandelen?« »Det danske Marked«, 1964, nr. 2, s. 90-104.

Lektor Peter Olufsen, H.D.:

»Hvordan bliver artikler og rapporter informative og læseværdige, og hvordan kan fagpressen bidrage til at lette genfindelse på hjemligt eller internationalt plan«. »TVF, Teknisk-Vetenskaplig-Forskning«, Stockholm 1964 nr. 6, side 232-239.

Lektor, cand. polit. Lauge Stetting:

»The Functions of Commodity Futures Markets«, Weltwirtschaftliches Archiv, 1964, Band 93, Heft 1, s. 79-107.

Konst. professor Carl E. Sørensen:

»Arbejdsmarkedets Tillægspension og Kapitalmarkedet«. »Fagskrift for Bankvæsen«, 2, 1964.

Professor, dr. polit. Poul Winding:

»Statistiske undersøgelser vedrørende de erhvervøkonomiske specialstudier ved Handelshøjskolen i København i årene 1955-1963«, 65 sider tekst + 40 tabeller. (Duplikeret).

Docent, dr. phil. Aage Aagesen:

»Sydamerika«, Kbh. 1964.

»Geografi for 3. real« (sammen med prof. Axel Schou og lektor K. W. Larsen). Kbh. 1963.
 Trap: »Danmark« (5. udg.). Bindene Århus, Skanderborg og Vejle amter: den kulturgeografiske amtsindledning samt indledning og bygeografisk stof om byerne. (Kbh. 1963-64. Gads forlag).

XIII. HØJSKOLENS ØKONOMI

Som det fremgår af højskolens driftsregnskab for undervisningsåret 1963/64, der bringes omstående, andrager de samlede omkostninger ved driften nu et beløb af størrelsesordenen 6 mill. kr.

I den efterfølgende tabel er der givet en oversigt over udviklingen i højskolens driftsomkostninger og deres finansiering siden 1948/49. Opstillingen afviger på enkelte punkter, for hvilke der er redegjort i tabelnoterne, fra de officielle regnskaber.

Det fremgår af oversigten, at omkostningerne i den forløbne periode på det nærmeste er steget til det 6-dobbelte, en udvikling, der både skyldes løn- og prisstigninger og den stærke forøgelse af højskolens undervisnings- og forskningsaktivitet. Den relative stigning har været ret forskellig fra hovedpost til hovedpost. De direkte undervisningsudgifter (først og fremmest lærerlønninger og censorhonorarer), som i dag beslaglægger godt to trediedele af de samlede midler, er forholdsmæssigt set steget noget stærkere end samtlige omkostninger taget under eet. En endnu stærkere stigning udviser forskningsudgifterne (særlig lønninger til amanuenser og udgifter til institutternes drift); medens disse ved periodens begyndelse udgjorde 6-7 pct. af de samlede udgifter, har det tilsvarende tal i de senere år været 10 pct., og i 1963/64 er det steget yderligere til 18 pct. Dette er et udtryk for den stadigt voksende betydning, der tillægges den erhvervsøkonomiske forskningsvirksomhed. Derimod er udgifterne til bibliotekets drift steget en del mindre end gennemsnittet.

En forholdsvis beskeden udgiftsforøgelse finder man på huslejekontoen. Dette forhold er dog i det væsentligste af formel natur.

Også administrationsudgifternes stigning er mindre end gennemsnitsstigningen; de udgør nu kun ca. 10 pct. af totaludgifterne mod 13 pct. ved periodens begyndelse. Denne udvikling hænger sammen med, at det ikke har været nødvendigt at udvide det administrative apparat i ganske samme takt, som undervisnings- og forskningsvirksomheden er vokset.

Med hensyn til finansieringen bemærker man, at der i den forløbne periode er foregået betydelige forskydninger. Studieafgifterne, der ved

periodens begyndelse dækkede omkring halvdelen af de samlede omkostninger og godt 90 pct. af de direkte udgifter til undervisning, er efter en relativ forøgelse i de første år steget i forholdsvis beskeden takt og dækker nu kun 32 pct. af totalomkostningerne, svarende til godt tre femtedele af undervisningsudgifterne.

Vedrørende det offentlige andel i finansieringen af højskolens omkostninger er der grund til at gøre følgende bemærkninger. Foruden mindre tilskud fra hovedstadskommunerne har højskolen i en årrække modtaget betydelige statstilskud. Til og med 1956/57 udgjorde statstilskuddet 40 pct. af de såkaldte tilskudsberettigede udgifter foruden mindre beløb til visse forskningsopgaver o. l. Fra 1957/58 forhøjedes tilskuddet til 48 pct., hvortil kom en forholdsmæssig andel af et særligt rådighedsbeløb på 6 pct. af samtlige handelshøjskolars tilskudsberettigede udgifter. Når statstilskuddet uanset de nævnte satser indtil 1956/57 kun androg 34-35 pct. af de faktiske driftsudgifter i de enkelte år og i perioden 1957/58-1960/61 kun 43-45 pct., skyldes det dels, at visse udgifter, bl. a. til repræsentation, ikke er tilskudsberettigede, dels og navnlig, at statstilskuddet tidligere først forfaldt året efter, at de tilsvarende udgifter var afholdt, idet dets udbetaling var betinget af virksomhedens videreførelse i det følgende år. Dette forhold er også årsagen til, at statstilskuddets procentvise andel har varieret noget fra år til år, idet andelen gik tilbage i år, hvor udgiftsstigningen var særlig stærk, medens det modsatte er tilfældet i år med mere moderate udgiftsforøgelser. Fra 1961/62 er tilskuddet imidlertid blevet beregnet og udbetalt på grundlag af det løbende års budget, hvilket er baggrunden for tilskudsprocentens vækst.

I forholdet mellem staten og højskolen er der i henseende til finansieringen af udgifterne yderligere indtrådt en meget væsentlig ændring fra 1961/62. Den 7. december 1961 underrettede undervisningsministeriet højskolen om, at finansudvalget havde tiltrådt, at studieafgifter og eksamenskendelser vedrørende højskolens studier med virkning fra 1. september 1961 ville blive udredet af statskassen. Denne beslutning gjaldt for det almene erhvervsøkonomiske studium, de erhvervsøkonomiske specialstudier, det tresproglige såvel som de ensproglige korrespondentstudier, forberedelsen til prøverne i spansk og portugisisk samt adgangsprøverne i matematik og samfundslære til de erhvervsøkonomiske specialstudier. Derimod har statskassen ikke overtaget udredningen af afgifterne for forberedelsen til revisorprøven og translatørprøven, der ikke er handelshøjskoleeksaminer, men aflægges for kommissioner nedsat af handelsministeriet.

Dette indebærer, at de for 1963/64 anførte studieafgifter, når der bortses fra ca. 145.000 kr. af afgifterne for aftenstuderende, er betalt af statskassen, hvis samlede andel af udgifterne herved kommer op på 80 pct.

Samtidig meddelte undervisningsministeriet imidlertid, at de for 1961/62 fastsatte studieafgifter ikke kunne forhøjes uden ministeriets samtykke. Da sådan tilladelse ikke har kunnet opnås trods betydelige forhøjelser af lønninger til lærere og forskningsmedarbejdere, steg det beregnede underskud stærkt.

Til og med 1960/61 dækkedes højskolens løbende underskud fuldt ud af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse. Beløbet har varieret stærkt fra år til år – fra ganske små beløb til over 400.000 kr. årligt, bl. a. som følge af det foran nævnte forhold, at statstilskuddet tidligere udbetaltes med ét års efterslæbning. I gennemsnit har foreningens tilskud gennem den betragtede årrække udgjort omkring 10 pct. af de samlede udgifter.

Tilskud fra private og offentlige fonds m.v. (der ikke administreres af foreningen), navnlig til forskningsformål, er i de sidste år steget meget betydeligt i absolutte beløb.

Ved beretningsperiodens udløb var en ny lov om handelshøjskoler under forberedelse, og når denne træder i kraft, forventes samtlige driftsudgifter dækket af staten.

UDGIFTER		
Husleje		190.750,67
Brændsel, rengøring og belysning:		
Brændsel	46.846,72	
Rengøring	102.121,42	
Belysning	22.849,95	171.818,09
Administrative gager		385.614,06
Lærergager		3.644.176,88
Eksamenstilsyn		33.144,59
Censorhonorarer m.m.		259.059,01
Pensionsbidrag:		
Ordinære pensionsbidrag	32.349,14	
A. T. P.	2.428,20	
Amortisering og forrentning af kapitalindskud	5.316,20	40.093,54
Afskrivning på inventar		29.854,28
Vedligeholdelse af inventar		43.895,62
Gæsteforelæsnings		3.190,00
Studierejser		5.159,38
De studerendes råd		15.000,00
Tilskud til erhvervøkonomisk litteratur		3.741,10
Undervisningsmidler		941,70
Omkostninger:		
Porto og telefon	12.427,98	
Papir og rekvisitter	22.963,82	
Eksamensmaterialer	13.696,43	
Annoncer	11.525,62	
Tryksager	37.293,66	
Forsikringer	10.447,73	
Repræsentation:		
Rusfest, forårsfest og afslutning	4.996,35	
Censorserveringer	15.283,05	
Repræsentationsrejser og -kørsel	2.752,10	
Øvrige repræsentationsudgifter	17.322,75	40.354,25
Diverse	7.873,18	156.582,67
Bibliotek og institutter:		
Biblioteket	182.207,45	
Bankinstituttet	22.331,02	
Eksportinstituttet	129.190,09	
Erhvervsretligt institut	55.601,13	
Forsikringsinstituttet	60.315,64	
Forskningsinstituttet	97.181,38	
Instituttet for organisation	119.022,91	
Presseforskningsinstituttet	39.893,99	
Regnskabslaboratoriet	88.880,28	
Reklameinstituttet	107.412,97	
Sproglaboratoriet	17.905,89	
Anden forskning:		
Statistik	3.662,11	
Trafik-, Turist- og Beliggenhedsforskning	11.535,15	935.140,01
Diverse forskningsopgaver:		
Anvendt 1963/64	410.037,29	
Overført til 1964/65	111.505,67	521.542,96
		<u>6.439.704,56</u>

UGUST 1963-31. JULI 1964

INDTÆGTER

Tilskud til driften fra:			
Staten	2.971.227,00		
Frederiksberg kommune	12.000,00	2.983.227,00	
Tilskud til forskning fra:			
Staten (kandidat-stipendiater)	199.932,08		
- Danmarks Erhv.fond	73.000,00		
- Statens alm. Videnskabsfond	24.574,08		
Statens Teknisk-videnskabelige Fond	10.000,00		
Uddannelsesundersøgelsen	30.000,00		
EDB-opgaver	143.000,00		
Den Berlingske Fond	4.500,00		
Danske Dagblades Fællesrepræsentation	6.000,00		
O.E.C.D.	8.393,95		
Dansk Salgs- og Reklameforening	1.000,00		
Tuborgfondet	4.000,00		
Dansk Tapetindustri	12.142,85		
Kraks Legat	5.000,00	521.542,96	3.504.769,96
Indgået studieafgift:			
Aftenundervisning	1.495.690,00		
Dagundervisning	602.495,00		
Forberedelseskursus	99.009,00	2.197.194,00	
Indgået eksamensgebyr:			
Aftenundervisning	33.210,00		
Dagundervisning	17.690,00	50.900,00	2.248.094,00
Renter			8.245,12
Udækket underskud 1963/64.			678.595,48
(forventes dækket af staten)			

kr. 6.439.704,56

**OVERSICHT OVER UDVIKLINGEN I HANDELSHØJSKOLENS DRIFTS-
OMKOSTNINGER OG DERES FINANSIERING 1948/49 - 1963/64**

(Absolutte tal i 1.000 kr.)

Året 1. aug.-31. juli	Driftsomkostninger							Drifts- om- kost- ninger i alt = samlet finan- sierungs- beløb	Finansiering							
	Un- der- vis- ning	Bib- lio- tek	Forsk- ning	Ad- mini- stra- tion	A.T.P. og pen- sions- bidrag	Hus- leje	De stude- rendes råd		Stats- til- skud	Kom- mu- nale til- skud	Pri- vate til- skud	Studieafgifter		Di- verse ind- tægter	Un- der- skud	
												aften- hold	dag- hold			Forbe- redel- ses- hold
1948/49	592	42	68	137	32	193	16	1.080	228	27	9	389	155	—	—	272
1949/50	656	52	76	146	33	184	10	1.157	340	27	6	425	177	—	—	182
1950/51	707	56	79	155	35	188	13	1.233	386	27	3	477	171	—	—	169
1951/52	769	63	101	171	37	197	13	1.351	420	30	3	552	166	33	—	147
1952/53	839	60	113	183	36	206	12	1.449	488	31	3	637	149	36	—	105
1953/54	881	69	152	194	36	214	10	1.556	552	31	3	610	161	28	—	171
1954/55	990	80	194	205	8	218	11	1.706	578	31	20	618	170	33	—	256
1955/56	1.077	75	210	223	19	257	10	1.871	629	32	24	683	190	36	18	259
1956/57	1.232	80	202	240	24	260	13	2.051	688	32	34	734	202	38	3	320
1957/58	1.351	82	225	252	18	275	14	2.217	985	20	51	847	255	48	1	10
1958/59	1.615	96	271	271	26	284	14	2.377	1.142	44	74	931	298	56	25	7
1959/60	1.911	102	260	286	30	322	20	2.931	1.290	32	39	1.018	346	54	1	151
1960/61	2.249	112	379	400	48	314	15	3.517	1.519	32	60	1.067	369	79	429	1
1961/62	3.341	125	636	418	34	345	15	4.914	2.344	32	152	1.317	532	41	21	437
1962/63	3.505	131	837	497	26	356	15	5.367	2.578	32	268	1.470	604	100	15	300
1963/64	3.940	182	1.172	543	40	436	15	6.328	2.971	12	522	1.529	620	99	8	567
(Indekststal, 1948/49 = 100)																
1948/49	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	—	—	100
1949/50	111	124	111	107	102	96	65	107	149	102	69	109	113	—	—	67
1950/51	119	133	116	113	108	98	79	114	169	103	40	122	110	—	—	62
1951/52	130	150	148	125	114	102	82	125	184	112	40	142	106	—	—	54
1952/53	142	143	165	135	112	107	75	134	214	114	40	164	96	—	—	39
1953/54	149	164	223	142	111	111	64	144	242	114	40	157	103	—	—	63
1954/55	167	190	285	150	25	113	71	158	254	114	240	159	109	—	—	94
1955/56	182	179	309	163	59	133	66	173	276	115	281	176	122	—	—	95
1956/57	208	190	297	175	75	135	84	190	302	115	398	189	130	—	—	118
1957/58	228	195	331	184	56	143	88	205	432	74	567	218	165	—	—	4
1958/59	272	229	399	198	81	147	88	239	500	163	822	239	192	—	—	3
1959/60	328	272	459	239	88	172	99	359	559	199	959	299	232	—	—	56

1963/64	666	433	1.724	396	125	226	94	586	1.303	44	5.800	393	390	400	—	—	110	208
(Relativ fordeling, totalsum = 100)*																		
1948/49	55	4	6	13	3	18	1	100	21	3	1	36	14	—	—	—	25	—
1949/50	57	4	7	13	3	16	1	100	29	2	1	37	15	—	—	—	16	—
1950/51	57	5	6	13	3	15	1	100	31	2	0	39	14	—	—	—	14	—
1951/52	57	5	7	13	3	15	1	100	31	2	0	41	12	2	—	—	11	—
1952/53	58	4	8	13	2	14	1	100	34	2	0	44	10	2	—	—	7	—
1953/54	57	4	10	12	2	14	1	100	35	2	0	39	10	2	—	—	11	—
1954/55	58	5	11	12	0	13	1	100	34	2	1	36	10	2	—	—	15	—
1955/56	58	4	11	12	1	14	1	100	34	2	1	37	10	2	—	—	14	—
1956/57	60	4	10	12	1	13	1	100	34	2	2	35	10	2	—	—	16	—
1957/58	61	4	10	11	1	12	1	100	45	1	2	38	12	2	—	—	0	—
1958/59	63	4	10	10	1	11	1	100	44	2	3	36	12	2	—	—	0	—
1959/60	65	3	9	10	1	11	1	100	44	2	1	35	12	2	—	—	0	—
1960/61	64	3	11	12	1	9	0	100	43	1	2	30	11	1	—	—	5	—
1961/62	68	3	13	9	1	7	0	100	48	1	3	27	11	2	—	—	12	—
1962/63	65	2	16	9	1	7	0	100	48	1	5	27	11	2	—	—	9	—
1963/64	62	3	18	9	1	7	0	100	47	0	8	24	10	2	—	—	6	—

* På grund af afrunding kan totalsummen i enkelte tilfælde afvige fra 100.

Oversigten afviger på enkelte punkter fra den, der fremgår af de offentliggjorte regnskaber.

1) Som *driftsomkostninger* er kun medregnet egentlige udgifter. Derimod er udeladt følgende poster:

- Friplader. Disse repræsenterer ikke en egentlig udgift, men en formindskelse af indtægterne; med hensyn til versurposten »friplader« på indtægtsiden gælder, at friplader dækket af foreningen er udeladt, medens friplader dækket af forskellige legater er medregnet under »private tilskud«.
- Restancer. Denne post repræsenterer heller ikke en egentlig udgift i det pågældende år, men en endnu ikke modtaget indbetaling. På indtægtsiden er der i konsekvens heraf ikke sondret mellem indbetalte og endnu ikke modtagne studielån.
- Renter. Denne post er indtil 1960/61 en mellemregningspost mellem forening og højskolen.
- Overførsler af endnu ikke anvendte dele af tilskud til særlige forskningsopgaver m. v. Kun de i årets løb faktisk anvendte summer er medregnet.
- Forrige års underakud, der til og med 1954/55 opførtes som en udgift.

2) De enkelte i tabellen anførte omkostninger omfatter følgende underposter:

Undervisning:
Lærertilfælde, censorhonorarer, honorar for eksamensudlign, honorarer for gæsteforelæsningsmateriale og honorarer for undervisning på interessetimer (der posteret særskilt til og med 1950/57).

Bibliotek:

Lønninger til bibliotekarere, assistenter og løs medhjælp, udgifter til boganskaffelser, indbinding m. v., administrative udgifter ved bibliotekets drift.

Forskning:

Udgifter vedrørende institutterne (forstænderhonorar, lønninger til assistenter og kontordamer samt evt. løs medhjælp, diverse anskaffelser af bøger og materialer m. v.), udgifter til studierejser, udgifter til løsning af særlige forskningsopgaver (finansieret ved tilskud ude fra).

Administration:

Rektorhonorar, lønninger til inspektør, fuldmægtig og kontorpersonele, samt omkostninger (porto, telefon, papir, rekvisitter, annoncer, tryksager, forsikring, udgifter til fester, censorservering, repræsentation, herunder rejseudgifter, erstatninger m. v.).

Pensionsbidrag:

(Dette beløb har ikke kunnet fordeles på de ovennævnte poster).

Hudleje m. n.:

4 pct. af byggesummen, reparation og vedligeholdelse af bygningen, brændsel, belysning og rengøring, afskrivning på og vedligeholdelse af inventar. Endvidere udgifter til leje af eksamenslokaler. Der er foretaget fradrag for lejeindtægter, der dog kun andrager mindre beløb.

Rådd:

Højskolens tilskud til De studerendes råd.

XIV. STIPENDIER OG STUDIELÅN

1963/64 er der gennem højskolen blevet uddelt stipendier og studielån til studerende, bevilget af forskellige legat- og fondsbestyrelser m. v., i det nedenfor angivne omfang.

1. Stipendier til dækning af studieomkostninger

I alt kr. 549.300, der fordeler sig således:

Laura Dreyer f. Svendsens Legat: kr. 9.000 fordelt med kr. 3.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 6.000 til 3 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Firmaet Evers & Co.'s Studiefond: kr. 6.000 fordelt med kr. 5.200 til 12 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 800 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond: kr. 2.800 fordelt med kr. 1.500 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium, kr. 800 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium og kr. 500 til 1 studerende under det erhvervsøkonomiske specialstudium 1. del.

Vekselerer L. P. Laursen og Hustrus Legat: kr. 10.000 fordelt med kr. 6.000 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 4.000 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Michaelsens Legat: kr. 2.000 fordelt med kr. 1.000 til 1 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.000 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Otto Mønstedts Fond: kr. 30.000 fordelt med kr. 24.600 til 30 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 5.400 til 6 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Grosserer P. Petersen og Hustrus Legat: kr. 2.000 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Julius Skrikes Stiftelse: kr. 1.500 fordelt med kr. 500 til 1 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.000 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Foreningen »Studenternes Venner«: kr. 4.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Ungdommens Uddannelsesfond: kr. 440.000 fordelt med kr. 205.700 til 109 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 234.300 til 125 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

H. O. Langes Fond: kr. 42.000 fordelt med kr. 30.000 til 11 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 12.000 til 6 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

2. Middagslegater

I alt kr. 6.174 (bevilget på finansloven) fordelt til 29 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og til 23 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

3. Rentefri studielån

I alt kr. 303.700, der fordeler sig således:

Ungdommens Uddannelsesfond: kr. 296.000 fordelt med kr. 123.700 til 65 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 172.300 til 94 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Handelshøjskolens Studiefond: kr. 7.700 fordelt med kr. 5.700 til 4 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 2.000 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Desuden har en række studerende opnået lavt forrentede lån gennem *Dansk Studiefond*.

4. Stipendier til studierejser

Tuborgfondet: kr. 12.500 til en studierejse til Polen for udenrigshandelsstuderende.

XV. ÅRETS BEGIVENHEDER

Rusmodtagelsen fandt sted den 2. september. Om formiddagen kl. 10 modtoges i auditorium maximum de nye studerende på det almene erhvervsøkonomiske dagstudium og på det tresproglige korrespondentstudium. Rektor, professor Jan Kobbernagel bød velkommen og fortalte om højskolen, dens organisation og historie. Derefter sang studenterangerne, og endelig talte formanden for De studerendes råd, Casper Suhr. Efter rusmodtagelsen holdtes indledningsforelæsninger for de økonomistuderende og for de sprogstuderende, henholdsvis af professor E. Alkjær og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen.

Om aftenen modtoges de nye studerende på de erhvervsøkonomiske specialstudier og det almene erhvervsøkonomiske aftenstudium kl. 19 og de nye sprogstuderende kl. 19,30. Rektor bød velkommen til begge hold, og lektor, cand. oec. Torben Agersnap og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen holdt indledningsforelæsningerne.

Rusfesten, der blev arrangeret af De studerendes råd, fandt sted den 21. september 1963.

Årsfesten blev afholdt lørdag den 19. januar 1964 i Danmarks Radios koncertsal. Rektor aflagde beretning, og professor Carl Erik Sørensen holdt en forelæsning over emnet: »Samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske aspekter af likviditetsproblemet«. Derefter spillede Danmarks radio-kammerorkester med Mogens Wöldike som dirigent: G. Rossini: Ouverture til operaen »Italienerinden i Algier«, W. A. Mozart: Koncert for klaver og orkester, c-moll. Köchel 491 med Merete Westergaard som solist, Joseph Haydn: Symfoni nr. 88, G-dur. Efter koncerten var de indbudte deltagere Foreningens gæster ved en sammenkomst i højskolens lokaler.

Den 28. april 1964 afholdtes et orienteringsmøde for gymnasiaster om de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København. Rektor bød velkommen og gav en oversigt over studierne og deres indhold og målsætning. Derefter holdt professor, ekon. dr. Arne Rasmussen en forelæsning over emnet: »Hvad er økonomi«. Ved et afsluttende kaffebord havde deltagerne lejlighed til at stille spørgsmål til de tilstedeværende lærere og studerende. Til dette møde var samtlige elever

i 3. g i København og nærmeste omegn og deres lærere indbudt. 117 elever tog imod indbydelsen.

Årsafslutningen for dimittender blev afholdt den 22. juni 1964 kl. 19,30 i auditorium maximum. Rektor talte til dimittenderne, og derefter spillede musikstuderende ved Det kgl. danske Musikkonservatorium i København Joseph Haydn's strygekvartet i D-dur, opus 64, nr. 5 (Lærkekvartetten).

XVI. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER (FDC)

Foreningen talte ved udgangen af sæsonen 3.042 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler, og som er tilknyttet een eller flere af FDC's sektioner.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

Mødevirksomheden:

- 26/9 1963: Professor, ekon. lic. Ulf af Trolle: »Økonomiske og administrative aspekter ved fusioner«.
- 24/10 1963: Prokurist P. Hammertoft: »Sådan sælger danske reklamefilm« (foredrag med filmdemonstrationer).
- 12/12 1963: Ligningschef Moritz Hansen: »Aktuelle skatteproblemer«.
- 27/2 1964: Hans Chr. Ægidius: Collage som ny linie i teatret (humanistisk aften arrangeret af sektionen for almen erhvervsøkonomi).

Kursusvirksomheden:

- 13-22/9 1963: FDC forestod i samarbejde med Kontormaskine-Importørforeningen af 1917 og med udstillingsselskabet U.F.E.S.A.S. som praktisk og økonomisk arrangør den internationale kontorudstilling i Forum - K 63 - og varetog den hertil knyttede kursusvirksomhed, der samlede 480 deltagere.
- 30/9 1963-23/3 1964: Kursus nr. 5 i virksomhedsledelse har været gennemført over 20 aftener med et deltagerantal på 30. Som indledere (foredragsholdere) på kurset har medvirket 25 kendte erhvervsfolk m. v. Kursusleder: Direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies.
- 30/10-18/12 1963: Kursus om skatteproblemer (over 8 aftener) v/statsaut. revisor, civiløkonom E. Bartholin Mathiasen (arrangeret af sektionen for regnskabsvæsen).

14/11-16/11 1963: Internatkursus: »Mærkevarernes distributionsproblemer« på Hotel Prins Hamlet i Helsingør (arrangeret af sektionen for salgsorganisation og reklame).

Blandt de af de enkelte sektioner gennemførte arrangementer skal anføres:

Sektionen for almen erhvervsøkonomi.

26/11 1963: Besøg hos International Computers and Tabulators A/S (ICT) med efterfølgende sektionsmøde om HA-uddannelsen.

Sektionen for regnskabsvæsen (i samarbejde med Sektionen for cand. merc.'er).

12/11 1963: Besøg på I/S Datacentralen.

Sektionen for organisation (Handelsklubben).

24/9 1963: Foredrag af lektor, cand. oecon. Torben Agersnap om »Virksomheder af EDB for ledere og ansatte«.

23/11 1963: Afholdtes fra kl. 13-22 et »Driftsøkonomispil for topledelsen« under ledelse af: Amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen.

21/1 1964: Besøg hos Unilever med foredrag af personalechef, cand. psych. H. Suhr-Jessen om »Personalepolitik i Unilever«.

25/1 1964: Besøg på I/S Datacentralen.

Sektionen for Udenrigshandel.

30/10 1963: Virksomhedsbesøg hos SAS, region Danmark, Kastrup.

Sektionen for Nordjylland.

3/3 1964: Foredrag af professor Palle Hansen om »Kortperiodisk resultatberegning - Hvorfor? - Hvordan?«

Sektionen for Midtjylland.

24/9 1963: Professor Halvor Lund Christiansen holdt foredrag med titlen: Standardkontrakter og typevilkår.

22/10 1963-17/3 1964: afholdtes over 18 aftener med cand. oecon. Bjørn Engen som kursusleder et »Kursus i anvendt matematik«.

13/1 1964: Skattedirektør Kai Holm talte om »Aktuelle skatteproblemer«.

4/3-1/4 1964: afholdtes over fire aftener et kursus om »Købs- og salgsproblemer«.

Sektionen for Fyn.

- 27/11 1963: Foredrag af Abram Mileikovskij, Moskva, om »Sovjet-økonomiens perspektiver«.
- 6/12 1963: Foredrag af amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen om »Modeller for lagerregnskab«.
- 26/2 1964: Foredrag af lic. merc. Zakken Worre.
- 13/3 1964: Foredrag af professor Svend Fredens om »Et ordrepunktsystem«.
- 21/4 1964: Foredrag af professor, ekon. dr. Arne Rasmussen om »Brancheglidning«.

Sektionen for Syddjylland.

- Lørdag 28/9 1963: Danfoss havde indbudt til rundvisning på virksomheden med efterfølgende frokost. Om eftermiddagen gennemførtes et foredragsprogram for de deltagende civiløkonomer og et specielt program for de deltagende damer.
- 28/10 1963: Foredrag i Esbjerg af direktør Erik Krogstrup: »Erhvervslevets finansieringsmuligheder i dag«.
- 22/11 1963: Foredrag i Kolding af Direktør Sven Kliim-Nielsen »Personalsituationen af i dag«.
- 10/2 1964: Foredrag i Vejle af direktør, lic. merc. Hans C. Christiansen om »Erhvervsudviklingen i Grønland«.

Sektionen for offentligt ansatte.

Sektionen har forestået indsamlingen og bearbejdningen af materialet til udarbejdelse af indtægtsstatistik for civiløkonomer for 1963.

Medlemspublikationen »Civiløkonomen« er udsendt med 17 numre og Erhvervsøkonomisk Tidsskrift med fire hæfter. FDC har desuden udsendt en fortegnelse over ca. 2.300 dimittendmedlemmer med angivelse af bl. a. uddannelsesgren, eksamensår og ansættelsesforhold og forsynet med et firmaregister.

På et repræsentantskabsmøde i foråret 1964 valgtes følgende civiløkonomer til foreningens hovedbestyrelse: Direktør, lic. merc. Hans C. Christiansen (formand), Direktør Børge Warsberg (1. viceformand), Direktør, civilingeniør Leif Monies (2. viceformand), Statsaut. revisor Tage Andersen, statsaut. revisor N. Juul Bonde, Rationaliseringschef Kai Brank, Salgschef Ernst M. Brodersen, Revisor Axel Gram, Kontorchef Kaj Hjelmblink, Kontorchef Poul R. Høholt, Kontorchef P. Camillo Jensen, Direktør, cand. merc. Jens J. Lund, Statsaut. revisor E. Bar-

tholin Mathiasen, Konsulent Jørgen Nielsen, Lektor Erik Otto, Sekretær Ove Pedersen, Regnskabschef B. Steen-Johnsen, Regnskabschef V. Veje og administrator, lic. merc. A. Villemoes.

Foreningens sekretariat har til huse Ved Stranden 14, København K, og den daglige administration har været varetaget af kontorchef, cand. merc. Poul P. Rasmussen.

XVII. BERETNING FRA HD KLUBBEN FOR SALGSORGANISATION OG REKLAME

Medlemstallet pr. 1/9 1964 er øget med antallet af årets dimittender, således at der nu er 460 medlemmer. Foreningens formand har deltaget i bestyrelsesmøderne i Dansk Erhvervslivs Pris for afsætningsøkonomisk Forskning, hvor man for tiden arbejder på ny fundats. Som bekendt uddeles prisen hvert andet år, og der fandt ingen prisuddeling sted i indeværende.

Klubben uddeler hvert år en opmuntringspris til en HD-studerende, der har ydet en særlig god besvarelse af en studiekredsopgave eller en 4 ugers hovedopgave. Prisen tilfaldt for 1964 hr. Frits B. Henriksen.

I sæsonen har der været afholdt følgende møder og arrangementer:

13. september 1963: Direktør, cand. merc. Verner Dam: »Hvordan sælger vi Frisko-Is«.

25. september 1963: Generalforsamling.

25. oktober 1963: Direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm: »Varepolitik i moderne afsætningsarbejde«.

15. november 1963: Forfatteren, cand. polit. Hans Jørgen Lembourn: »Vor tids romantik«.

21.-23. november 1963 arrangerede klubben i samarbejde med Institutet for Salgsorganisation og Reklame et seminar på Hotel Prins Hamlet i Helsingør. Seminaret hed: »Det omkostningsbevidste salg«, og der deltog ialt 26 af klubbens medlemmer. Der var almindelig enighed om, at dette første seminar, som klubben arrangerede, var af særdeles høj standard, samt at det havde været nogle udbytterige og tankevækkende dage.

19. februar 1964: Professor Aksel Edelstein: »Advertising and Marketing Implications on the Structure of Mass Communications in America«.

2. april 1964: Disponent H. Torpe: »Hvordan arbejder vi hos Lego«.

15. april 1964: Adm. direktør Poul Sørensen HA: »Koordinering af internationale firmaers virksomhed belyst ved eksempler«.

Desuden afholdt klubben den 18. juni sin årsfest, hvor de nye dimittender blev fejret. Festen afholdtes i år hos Peter Liep, hvor der bl. a.

var optræden af skuespilleren Preben Neergaard. Ligesom sidste år kunne man glæde sig over en meget stor deltagelse i festen.

Stillingsformidlingen har i det forløbne år udsendt ca. 20 tilbud fra firmaer, som søgte medarbejdere gennem klubben, og ca. halvt så mange af klubbens medlemmer har tilbudt deres arbejdskraft gennem rundskrivelser. Flere og flere firmaer opdager, at en udsendelse til denne selektive kreds af salgs- og reklamefolk er værdifuld, og for såvel firmaers som medlemmernes vedkommende, har det givet positive resultater.

Vort medlemsorgan HD-nyt har nu fået en fast medarbejderstab med Peter H. Krag som redaktør, assisteret af Erling Brask og Ib Jacobi.

I årets løb har der været afholdt 6 bestyrelsesmøder + diverse møder i kursusudvalget, festudvalget m. m. For den nye sæson er der planer om at arbejde videre med arrangement af kurser.

XVIII. FORENINGEN AF LEKTORER UNDER DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM I KØBENHAVN

Foreningen har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige fællesinteresser – herunder at føre de nødvendige forhandlinger med skolens ledelse på medlemmernes vegne – samt at repræsentere medlemmerne udadtil.

Bestyrelsen har efter at være blevet genvalgt på generalforsamlingen i januar 1964 konstitueret sig uændret med lektorerne

Erling Bjørn Hansen som formand,

Jacques Qvistgaard som næstformand og sekretær og

Erik Otto som kasserer.

XIX. FORENINGEN AF PROFESSORER VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Foreningens formål er at varetage medlemmernes interesser i spørgsmål om løn og arbejdsforhold, dels over for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, dels over for offentlige myndigheder.

Indtil 9. september 1963 var foreningens bestyrelse:

Professor Jan Kobbernagel, formand,
professor Hakon Stangerup og
professor Bjarke Fog.

I tiden fra 9. september til 2. november 1964 har – efter at professor Jan Kobbernagel var udtrådt af bestyrelsen – professor Poul Winding været bestyrelsens formand. På generalforsamlingen af 2. november 1964 valgtes professor Ole Lando til formand. Bestyrelsen består herefter af professorerne Hakon Stangerup, Bjarke Fog og Ole Lando.

XX. DE STUDERENDES RÅD

Forretningsudvalgets sammensætning:

Formand: Casper Suhr.

Næstformand: Henning Jensen.

Sekretær: Anette Brandal.

Regnskabsfører: Finn Magner.

AIESEC: Mogens Munck.

Studieudvalget: Eigil Winther (konst.).

PR-udvalget: Annette Brøndsted.

Klubhøvding: Palle Traulsen.

I marts 1964 blev Casper Suhr genvalgt som formand.

Rådet har været repræsenteret i Danske Studerendes Fællesråd med 2 medlemmer i forretningsudvalget og 3 medlemmer i repræsentantskabet. Efter ændringer i statutterne for fællesrådet har rådet været repræsenteret med 5 medlemmer på årskongressen og 1 repræsentant i hvert af de faste udvalg.

Rådet har været repræsenteret i Danmarks Internationale Studenterkomité med 1 medlem i præsidiet og 4 medlemmer i komiteen.

I bestyrelsen for Otto Mønstedts Kollegium har rådet haft 1 repræsentant.

Samarbejdet med Foreningen af Danske Civiløkonomer er blevet fortsat inden for de hidtidige rammer.

MERC-revy.

I december 1963 gennemførtes MERC-revy 63 i samarbejde med merc-revy-societetet. Foruden en række forestillinger på Handelshøjskolen vistes revyen også på Tietgenskolen i Odense. Uden at overdrive kan Merc-revy 63 betegnes som den hidtil største publikumssucces, men da det ikke var muligt at disponere over højskolens lokaler i længere tid, viser regnskabet desværre et mindre underskud.

NHS.

Samarbejdet med de øvrige nordiske handelshøjskoler er blevet fortsat indenfor rammerne af Nordiske Handelshøjskolars Studenterråd. Også i

1964 afholdtes en NHS-uge – denne gang i Bergen med deltagelse af 15 studerende fra Handelshøjskolen.

Næste års NHS-uge skal afholdes i Stockholm, og det bliver muligt at sende 16 studerende til arrangementet. I 1966 skal ugen afvikles i København.

ÅRSRAPPORT for AIESEC 1963/64

Til Rådets lukkede Merc-revy forestilling i efteråret havde AIESEC-udvalget inviteret repræsentanter for de firmaer, der den forløbne sommer havde haft praktikanter, og i pausen var AIESEC vært ved en mindre reception i kantine. Det var udvalgets håb, at det netop afsluttede udvekslingsår på denne måde fik en værdig udgang.

Men allerede omkring årsskiftet var udvalget igen igang med at søge stillinger og økonomisk støtte til det ny års udveksling. Brevene, der blev sendt ud, var denne gang ledsaget af AIESEC Danmarks årsberetning, og endnu en gang mødte udvalget stor forståelse og velvilje hos de virksomheder, det henvendte sig til. Næsten alle de »gamle« firmaer støttede det atter, og udvalget fik så megen hjælp og så mange »nye« stillinger, at det ialt kunne tilbyde 69 (en fremgang på 15) traineeships til udenlandske studerende her i landet.

I stedet for fik AIESEC 71 praktikantstillinger i udlandet til højskolens studerende. Imidlertid må man se dette antal i forhold til det samlede antal ansøgninger som udgjorde 130, hvilket vil sige, at udvalget ikke kunne imødekomme ca. 60 ansøgere.

Inden de udenlandske praktikanter kom hertil, tog udvalget initiativ til at invitere de firmaer, som havde givet tilsagn om at ansætte en praktikant, til en diskussionsaften i Industrirådet. Man ønskede på denne aften at drøfte problemer vedrørende beskæftigelsen af de udenlandske praktikanter og i det hele taget udvide kontakten med firmaerne. Der blev på denne aften åbnet mulighed for en nærmere undersøgelse af, hvorledes man kunne beskæftige en praktikant, ligesom det blev vedtaget at udsende firmarapporter. AIESEC-udvalget fandt, at aftenen var til gavn for mange, og fra AIESEC's side måtte man betragte aftenen som vellykket.

De første udenlandske praktikanter kom hertil i begyndelsen af juni, og i lighed med tidligere år søgte udvalget at hjælpe med til, at praktikanterne fik mest muligt ud af deres ophold, både hvad angik det faglige og det selskabelige. Udvalget arrangerede ugentlige get-together-evenings, så de studerende kunne lære hinanden at kende, og week-end ture (Nordsjælland og Lund), Tivoli-besøg og parties, for at de også

kunne møde danske studerende, ligesom udvalget igen i år var medarrangør af en Danmarkstur. Sidst, men ikke mindst, lykkedes det udvalget at gennemføre mange særdeles vellykkede firmabesøg.

Det er AIESEC-udvalgets håb, at både firmaer og praktikanter på trods af sprog vanskeligheder o. a. har haft stort udbytte og glæde af praktikantopholdet, og udvalget retter hermed en tak til nedennævnte firmaer, der har hjulpet og støttet udvalget i 1964.

Carl Allers Etablissement,
 Asmussen & Weber A/S,
 Atlas A/S,
 Bagh & Co. A/S,
 Bang & Pingel A/S,
 Berlinske Fond,
 Berlinske Tidende,
 Bing & Grøndahl A/S
 Robert Bosch A/S,
 BP Olie-Kompagniet A/S,
 Brødrene Andersen,
 Brdr. Klee,
 Burmeister & Wain A/S,
 Caltex Oil A/S,
 Carlsberg Bryggerierne,
 Carlsen & Plenge A/S,
 Colgate - Palmolive A/S,
 Danisco A/S,
 Dansk Bølgepap Industri,
 Dansk Cement Central A/S,
 Dansk Chrysantemum Kultur A/S,
 Dansk Folkforsikringsanstalt A/S,
 Danske Andelsslagteriers Tarmsalg,
 Dansk Shell A/S,
 Dansk Sojakagefabrik A/S,
 Dansk Stoker og Varmekedelkompagni,
 Datacentralen af 1959 I/S,
 De Danske Unilever Selskaber,
 Den Danske Landmandsbank,
 A/S Det Danske Mælkekompagni,
 Det Danske Stålvalseværk,
 Det Danske Trælastkompagni A/S,
 Dæmpa A/S,
 Fa. Helmuth A. Jensen,
 F. E. Bording,
 Fehr & Co. A/S,
 Ferrosan A/S,
 Fisker & Nielsen A/S,
 Ford Motor Compagni A/S,
 De Forenede Automobilfabrikker A/S,
 De Forenede Papirfabrikker,
 Forsikrings-aktieselskabet »Hånd i Hånd«,
 Forsikringsselskabet »Nordeuropa«,

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger,
 Grosserer-Societetet,
 Sander Hansen & Co. A/S,
 A/S Hasle Klinker- og Chamottestensfabrik,
 Haustrups Fabrikker A/S,
 A/S Hedehus-Teglværket,
 Peter F. Heering,
 Hellesens A/S,
 R. Henriques Jr.,
 Helsingør Skibsværft A/S,
 Jacob Holm & Sønner A/S,
 Erling B. Ibsen,
 Illum,
 International Business Machines,
 A. Jessen & Co. Eftf.,
 Hjalmar Joensens Litografiske Etablissement A/S,
 A/S Kastrup Glasværk,
 Kemisk Værk Køge A/S,
 Axel Ketner,
 Københavns Handelsbank A/S,
 Laur. Knudsen,
 Kodak A/S,
 Det Kongelige Hollandske Luftfartsselskab,
 Den Kongelige Grønlandske Handel,
 Københavns Pektinfabrik A/S,
 Københavns Trykluft A/S,
 Landbostandens Sparekasse,
 Fa. T. A. Lehmann Junr.,
 H. Lembcke,
 Lineta,
 Livs- og Genforsikringsselskabet Dana A/S,
 Lolland-Falsters Andelsslagteri,
 Hans Lystrup A/S,
 V. Løwener,
 Messen,
 Elias B. Muus A/S,
 Møller & Rothe A/S,
 National Forsikringsselskab,
 E. Nobel,
 Nordiske Kabel- og Trådfabrikker A/S,
 Nordisk Elektricitets Selskab A/S,

Nordisk Tobakskompagni A/S,
 Odense Kamgarnsspinderi A/S,
 Odsherreds Andels-Svineslagteri,
 Den Permanente,
 Philips,
 Poulsen & Rogocxy A/S,
 SAS,
 Scandinavian American Nylon Hosiery A/S,
 Skandinavisk Motor Co. A/S,
 F. L. Smidth & Co. A/S,
 Sparekassernes Datacentraler,
 De Danske Spritfabrikker,

Bryggeriet Stjernen,
 Sylvadan A/S,
 Taylorix A/S,
 Thomas B. Thrige,
 A/S Th. Wessel & Wett,
 Titan A/S,
 Tuborgs Bryggerier A/S,
 Tuborg-Fondet,
 Uddeholm A/S,
 A. Wulf A/S,
 P. Wulff A/S,
 Zeuthen & Aagaard A/S.

STUDIEUDVALGET

En af udvalgets vigtigste opgaver har været at fremkomme med en udtalelse om udkastet til en ny studieordning for sprogstudierne ved Handelshøjskolen. Det må anses for at være af stor betydning, at de studerendes synspunkter på denne måde får lejlighed til at blive hørt, selv om oprettelse af studienævn måtte anses for at være den mest hensigtsmæssige form for formidling af kontakt mellem de studerende og højskolens ledelse.

Gennem repræsentation i Handelshøjskolens stipendienævn har det været muligt at deltage i administrationen af de meget betydelige legat- og lånemidler, som gennem Ungdommens Uddannelsesfond er blevet stillet til rådighed for Handelshøjskolens studerende, og igennem Danske Studerendes Fællesråd har man været med til at bestemme denne organisations politik i uddannelses-, studiefinansierings- og kollegiespørgsmål.

I bogudsalget har der fortsat været stigende aktivitet, især for duplikeringsvirksomheden samtidig med, at det er lykkedes at holde priserne på samme lave niveau som tidligere. En anden vigtig ting blev formidling af salget af lærebøger, udgivet af Københavns Universitets Fond til Tilvejebringelse af Læremidler.

Foruden den fortsatte kompendieudgivelse har De Studerendes Råd som andelshaver i Akademisk Forlag fået udgivet følgende bøger:

Jan Kobbernagel og Poul Sveistrup: Afstemningsregler og afstemningsmetoder.

Ottomar Loff: Indenrigs- og Udenrigshandel.

Erhvervsøkonomiske artikler.

Statistikmanuduktionen i forårssemestret havde usædvanlig stor tilslutning, hvilket tydeligt viste det store behov, der var for en supplering af undervisningen i statistik.

PR-AKTIVITETER 1963-64

Public Relation arbejdet i 63-64 var opdelt på de sædvanlige 4 kategorier nemlig fester, onsdagsaftener, virksomhedsbesøg og service-ydelser.

Fester 1963:

23/11 afholdtes Rådsvæst med almen tilslutning fra de nye råds-medlemmer samt nogle få AIESEC gæster. Ved samme lejlighed hylkede man fru Jensen for hendes indsats for Rådet gennem 10 år.

30/11 afholdtes Premierfesten i forbindelse med Merc-revy 63.

2/12 afholdtes en reception af DSR, hvor højskolens styrelse, professorer og ledende erhvervsfolk m.v. var indbudt. Receptionen fandt sted i kantinen, efter at de indbudte havde overværet Merc-revyen.

18/12 afholdtes en hyggelig Julestue i kantinen.

Fester 1964:

3.4.5/4 afholdtes Forårsfesten med deltagelse af nordiske gæster, der var inviteret i samme anledning. Festen og arrangementet for de nordiske gæster må siges at have været vellykket på trods af store tekniske vanskeligheder.

19/9 afholdtes »Gigant-Rusfesten«. Festen var simpelthen den største rusfest i Danmark siden århundredskiftet med deltagelse af over 4.000 studerende. Det bør bemærkes, at festen var arrangeret i samarbejde med Polyteknisk Forening, Danske Teknika, Niels Brocks Handelsskole og Kunsthåndværkerskolen.

Onsdagsaftener:

I denne række af mere kulturelle indslag skal omtales:

Jo Bangs: »Blues and gospels«.

John Danstrup: »Kina«.

Verner Goldsmidt: »Grønland i udvikling«.

DSR i samarbejde med reklamebureauet GUMÆLIUS A/S: »Nordisk markedsføring«.

Virksomhedsbesøg:

Følgende virksomheder besøgte med pæn tilslutning: »Tuborg«, »Heering«, »Børsen« og »FDB«.

Service-ydelser:

PR har formidlet billige billetter til en række teater- og biografforestillinger samt sørget for omdeling af brochurer, publikationer o. lign. af interesse for de studerende. Ligeledes gennemførtes en bloddonor-kampagne på højskolen samt arrangementet af en blodafgivning samme sted.

Samarbejdet med det økonomiske fakultet i Lund er søgt udvidet, men på grund af praktiske vanskeligheder er der ikke kommet noget egentligt resultat ud af forhandlingerne. Derimod har samarbejdet med Polyteknisk Forening givet gode resultater, og der er ligeledes opnået og udbygget forbindelse med Niels Brocks Handelsskole, Danske Teknika, Kunsthåndværkerskolen og Landbohøjskolen.

